

311404

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, ఆమాఘమాస బహుళ సప్తమి

No ౨౨
సంచిక ౨౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోహముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపుష్పోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెనుట పట్టుటనలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు లేక, 109 వేరి రోడ్డు ఫార్టు బొంబాయి.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

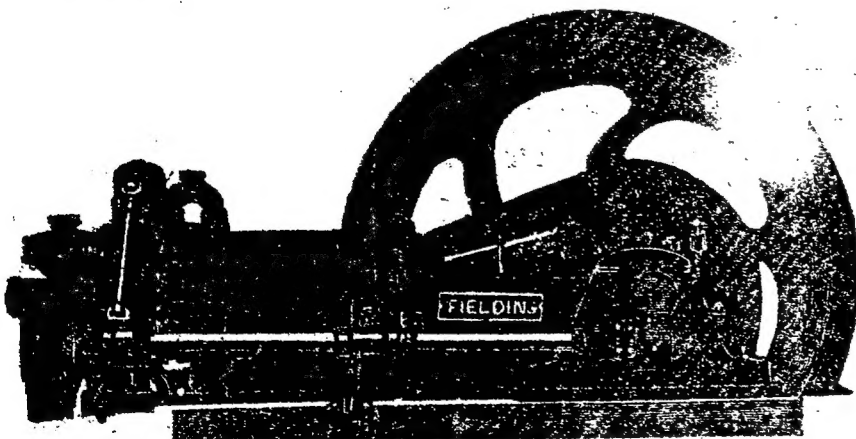
by the late Rehtala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of
about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగు" వేటెంటు శమిడిశల్
క్విక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

ఈ ఇంజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. ఎటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. ఈ ఇంజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:-

టెలిఫోన్ } డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో., } పోస్టుబాక్సు
నెం 690 రు. } 12, తంబు శెట్టిపీఠి, మద్రాసు. } నెం 203 రు.

వెల్లింగ్ టన్ సిసిమా

4-7-25 శనివారమునుండి 10-7-25 శుక్రవారమువరకు
సాంధ్యము 6-15 ప్రతినిమిషము 2 ఆంబు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు ముగ్ధ్యాహ్నము 8 గం-15 ని॥ మాడ
ప్రవర్తనము గలదు.

పాటీస్ క్రొత్త శీరియల్

రూత్ రోలండు ఇన్
రూత్ ఆఫ్ రేంజి (2 వ భాగము)
అత్యద్భుతము, తప్పక చూడతగినది.

ఇట్లు చెప్పినవి నడిపివా సామర్థ్యం కావలెనుమను!

జాతకరత్న II భాగము

ఇది సుమారు 281 ప్రశ్నలకు యదుత్తరగంధము. లగ్న
స్థానము, భావస్థానము, గ్రహస్థానము, ఆప్తకన్యకాపాడికం
స్థ, ద్వాదశభావస్థానములు, దశాంశరేఖాస్థానములు, మున్న
న పెక్కుపాఠములతో శ్లో తాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము
మూలబడి యున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి
వ్యాచారభాషలు చచ్చు పుటవిధి. జ్యోతిషాంశులన్నియు
విక్రీణగా ఇచ్చిపడివి. ఇది యింతిశ్యోధిప్రకృతి.

వెల 200. మొదటిభాగము రు 100. వాస్తవీ ప్రకృతి.

క్రేట్ యండియో త్యోతిమాలయము,

కళింగం, విశాఖపట్నంజిల్లా.

నస్తుగ్రంథి పిక

అయిదు భాగాలు - మూలము, శిశువంశీ, ముగ్ధాభిషేకము.
ఈగ్రంథము యొక్క యుపయోగము ఎల్ల కుమారులకే
యొన్నది. ఇందు పక్షి సమస్తములు, మూలికలు, అపహరణదార్థ
ములు, ఫలములు మొదలగు వానియొక్క మగుగుర్తులను
జక్కగ వివరింపబడివి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 50-00.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

యర్రా శివారావు బ్రదర్సు,

రాజమండ్రి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

చనియూలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు		
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 18 0 0	15 0 0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0	17 0 0	
డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0	18 0 0	
రాగలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0	9 0 0	
సుప్ర్యలు ,, ,, 20 0 0	24 0 0	

2. చెన్నపురి ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,, 12 8 0	18 8 0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 12 0 0	12 8 0	
పెనలు ,, డిటా ,, 14 8 0	15 0 0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18 0 0	160 0	
ఉలములు ,, ర 164 ,, 8 8 0	9 0 0	

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0	155 0 0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0	25 0 0	
కొండాపురంపేరు నెనగపప్పుబా 1-కి ,, 55 0 0	60 0 0	
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 50 0 0	58 0 0	
పేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 186 మిషన్ నూనె 182 0 0		
ఆముచము బా 1-కి ,, 188 0 0	184 0 0	

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 185 0 0		
కూరపసుపు ,, ,, 55 0 0	60 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా 1-కి ,, 100 0 0	110 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఘగు 1-కి రు 50,55		
కాళహస్తపాయకట్టు ,, ,, 70,75		
చెల్లము బా 1-కి రు 85 0 0	45 8 0	
చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0	60 8 0	

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,, 82 0 0	88 0 0	
చపరం ,, ,, 88 0 0	88 0 0	
రవుండు ,, ,, 85 0 0	86 0 0	

6. లోహములు

వెండి 100 కులంకి ,, 71 0 0	74 8 0	
బంగారము, కులము 1-కి ,, 21 10 0	21 12 0	
సవరము 1-కి ,, ,, 18 7 6		
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 258 0 0	256 0 0	
రాగి డిటా ,, 285 0 0	288 0 0	
అస్కానక్సెర 226 పా గలవి 80 8 0	80 12 0	

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,, 72 0 0		
లోట్టకృష్ణము డిటా ,, ,,		
సింహం డిటా ,, ,,		
గుర్రం డిటా ,, 70 0 0		

8. దూది

బోండావెట్టుబారువ 1-కి రు 800 0 0		
పల్నాడు దూది ,, ,, 240 0 0		

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0		
పుష్పూరు రేమంగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
ఆహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
నూళ్లయేమంగ నెం 20 ,, 9 8 0		
జపాన్ నెం 20 ,, 9 8 0		
,, నెం 40 ఏ లేటు అయినను ,, 12 0 0		
వర్షాన్ నెం 24½ ,, 10 0 0		
14½ క్వింట్ పక్షి ,, 7 6 0		
నెం 20 చెన్ని సింహం యీలె ,, 10 8 0		
నెం 22 ,, ,, 10 12 0		
నెం 12½ చెన్ని పక్కను ,, 8 8 0		
నెం 14½ ,, ,, 8 12 0		
నెం 12½ అలెన్సు ,, 7 6 0		
నెం 12½ క్వింట్ పక్షి ,, 7 8 0		
నెం 22½ రంగవిలాసి ,, 9 14 0		

తమాషాలు

(ఆంధ్రవత్రిక ప్రత్యేకము)

కార్యాలు

ఎల్లయ్య — పనస కావలసినవి, కార్యలుగాని, మాటలుగావు.

పుల్లయ్య — అట్లాఅవకండి, నన్ను ఎంతటివా పడతానుగాని, దెబ్బలుకొడితే పడలేను.

* * *

పండ్ల నొప్పి

ఒకడు:—అబ్బబ్బ! పన్నునొప్పిలో చచ్చిపోతున్నాను. పండ్లులేకుండా పుట్టితే, ఎంతో బాగుండేది.

మరొకడు:—మీకు పుట్టినప్పుడు పండ్లులేవండి.

* * *

సరీక్ష

తండ్రి:—పరీక్షలో ఎన్ని లెఖలు చేసావు? ఎన్ని తప్పుయివవి?

కొడుకు:—ఒక్కటి మాత్రమే తప్పుయింది.

తండ్రి:—ఫరవాలేదు. ఇచ్చిందెన్ని?

కొడుకు:—పది.

తండ్రి:—బాగుంది. తొమ్మిది లెఖలు మాట.

కొడుకు:—కాదు. కాదు. వాటిని నేను అసలేచెయ్యలేదు.

* * *

కోపం

భార్య:—తేలుకుట్టింది. ఏమీ రాచినా, మంట పోలేదు.

భర్త:—నీవు ఎప్పుడూ ఇంతే. నెలపుదినంలో నీవు ఏదో ఒకటి తెచ్చిపెట్టుకుని వేధిస్తావు. వెనుకటి వారంలో,

కాలుబారి పడ్డావు. ఈమారు తేలు కుట్టించుకున్నావు. ఇక నాకు విశ్రాంతి ఎప్పుడు?

* * *

దొంగ

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు:—నీకు ఇనుకబస్తాలను ఎత్తుకుని పోయినాడని కదా నీకు తెలిసింది. ఇనుకదొరికిందా?

కాన్ స్టేబిలు — దొంగలేదు

ఇన్ స్పెక్టరు — అయితే, వాడిని సర్పించెయ్యి.

* * *

నంగీతం

గరువు — మీ అమ్మాయికి సంగీతం నేర్పడానికి, ఎప్పుడు వస్తే వీలండి?

తండ్రి:—నేను ఇంట్లోలేనప్పుడు

* * *

బొమ్మ

తండ్రి:—నీవు గీసిన బొమ్మ ఏమిటి?

బాలుడు — నీ బొమ్మను గీతానుని మొదలుపెట్టాను కాని బాగాలేక పాడ్యుటప్పటికి, దానికొకతోకపెట్టి, కొలిచి పోతున్నాను

* * *

భేదం

భార్య — కొత్తకావసరానికివచ్చినపుడు, దేవుడునిన్ను పంపించాడని, మీరు వాగిడేవారు ఇప్పుడు కోపవడుతారెందుక?

భర్త — ఆ మాటలు ఇప్పుడూ చెప్పుతాను

భార్య — ఎట్లా?

భర్త — నన్ను శిక్షించడానికి దేవుడు నిన్ను పంపాడు

* * *

సముద్రప్రయాణం

వైద్యుడు — నీవు చాలా అలసిపోయావు. కొంతకాలం సముద్రమీద ప్రయాణంచేస్తే మంచిది నీకు వీలవుతుందా?

రోగి:—నాకు స్త్రీమధురలోనే పని.

* * *

మార్గం

ప్రశ్న:—నీవు విమానం నడపడం ఎట్లా నేర్చుకున్నావు?

జవాబు:—క్రిందమొగ్గులపెట్టి పైకిపోయాను.

* * *

నిశ్శబ్దం

భర్త:—పిల్లలు అట్లా అల్లరిచేస్తుంటే, నేను పనితేలు కోవడం ఎట్లా? వాండ్లను అల్లరిచేయనీయకు.

భార్య:—పిల్లలమీద మీకు ప్రేమ లేదేమి? చిన్నపిల్లలు అల్లరిచెయ్యకుండా ఉండగలరా? ఏడుస్తున్న కొద్దీవాండ్లకు బలం.

భర్త:—నీవు పిల్లలను సమదాయిస్తే, నీవు కావలసన్న నగలు పంపించమని చెన్నపట్నం ఉత్తరం వ్రాస్తాను.

భార్య:—(సంతోషంతో) అబ్బాయిలు, మీరంతా మేడిమిదికిపోయి పడుకోండి, మీరు అల్లరిచేకారంటే, దెబ్బలు తగులుతవి.

* * *

ముద్దు

పొరుగువాడు:—మీ పిల్లవాడు మేడమీదనుంచి రాయివేస్తే నామీద పడ్డది. ఇట్లా చేస్తే ఊరుకోను.

తండ్రి:—మీ పిల్లవాడు వేసిన రాయిని మాకిస్తారా? ఇవన్నీ పొగుడేసి, వేరే పెడుతున్నాను. పెద్దవాడయితేరువార వాడు చూచుకొని సంతోషిస్తాడు.

* * *

పారిపోవుట

ఇన్ స్పెక్టరు:—ఖయీదీ ఎందుచేత పారిపోయావాడు?

పోలీసువాడు:—వాడు పారిపోయిన ద్వారంమీద "అపోలికి ఎవరూ రాగూడదు" అని వ్రాసివున్నది. అందుచేత, నేను వెంట పరిగెత్తుటకు వీలుగాకపోయింది.

* * *

నేరం

మేజిస్ట్రేటు:—నీవు నేరంచేకావా లేదా?

ముద్దయ:—నాకేం తెలుసునండి? నాక్షయం వింటేనే గాని చెప్పలేనండి.

* * *

ఏడ్పు

పిల్లవాడు (ఏడుస్తూ):—రాముడు నాలెత్తం విరగ గొట్టాడు.

తల్లి:—అట్లాగయితే వాడిని కొడతాగాని, ఎట్లావిరిగిందో చెప్పు.

పిల్లవాడు:—లెత్తం తీసుకొని రాముడిపిల్లమీద కొట్టాను అది రెండు కునకలయింది

* * *

ప్రమాదం

మోటారుబండి రిలీండయ్యెను డ్రైవరు బండికిందబడి లేవలేకుండెను. దగ్గరనున్న పోలీసు కాన్ స్టేబులు వచ్చి చూచి యిట్లానెను

కాన్ స్టేబిలు — నీవు బండికింద దాక్కుని లాభంలేదు. నీవేదు, అడ్డెను వెంటనే చెప్పు.

* * *

చికిత్స

బండి బోల్తాపడి రామయ్య చెయ్యివిరిగెను. డాక్టరు కట్టుకట్టి చికిత్సచేసెను

రామయ్య:—ఏమండి, చెయ్యి బాగాయితరువారా, ఫీజీలు వాయింపడానికి వీలవుతుందా అండి?

డాక్టరు:—లేవుకుండా

రామయ్య:—మీరుచేసిన ఉపకారం ఎన్నడూ మరచి పోను ఇదివరకెన్నడూ ఫీజీలు వాయింపలేదు మీమూలంగా నయినా వాయింపకలిగితే, నాకెంతో లాభముంటుంది.

* * *

ఉపన్యాసం

పెద్దమనిషి దీర్ఘంగా ఉపన్యాసంచేసెను ఉపన్యాసం అంతావిని, ప్రేక్షకుడు లేచి యిట్లానెను.

ప్రేక్షకుడు — మీరుచెప్పిన ప్రతిమాటా, నేను ఇంకో పుస్తకంలో చూసానండి.

ఉపన్యాసం:—అబ్బబ్బ. నేను స్వంతంగా ఆలోచించి చూట్టాడాను. అయినా, ఇప్పుడుకం రీసుకురా, చూతాం.

ప్రేక్షకుడు — నేను భయపెట్టాను లేండి. అది ఒకడికనరీ

* * *

ఉపాధ్యం

ట్రాంబండి భంజితమై పోతుండెను. చాటసారి ఒకడు డ్రైవరులో యిట్లానెను

చాటసారి(భయంతో):—ట్రాంబండి వెనక్కువారి మీరేంచేస్తారు?

డ్రైవరు:—భోరుమార్పివచ్చినవారికే మళ్లి నడిపిస్తాను.

శ్రీ శే బంధుదాసుగారు

ప్రశంసక వ్యాసములు

సి. ఎస్. ఆంధ్రానుగారు- లండను వైము ప్రతిక- హాల్బర్ట్ నైటుగారు- సర్ వేర్నెల వేటుగారు

సి. ఎస్. ఆంధ్రానుగారు

ప్రసిద్ధిపాలు రుద్రగారి వ్యాధి

"స్థితిలో నెయిం" పై పేరు కళాకాల ప్రసిద్ధిపాలు సుశీలకమార రుద్రగారికి మిక్కిలి బుచ్చగానున్నది. ఆ వ్యాధి కుదురునదిగాదు. ఆయన క్రమక్రమముగ సత్యహిను డెనుచున్నాడు. బాధ ఒకప్పుడు దుర్గరమగుచుండును. అపుడా యనపడు శ్రమను చూచుటగూడ చాల కష్టమగుచుండును. కాని ఆయన ఆత్మశక్తి యింకను సుస్థిరముగానే యున్నది. బాధ సహింప దగినదిగా నున్నప్పుడు ఆయన భగవంతునియందు నిశ్చలభక్తిని దేశముపై గాఢాభిమానమును వెల్లడించుచుండును. ఆయన శత్రు ప్రక్కను గూర్చుండి యపభర్త్యచేయుచునే దేశభాగ్య దాసుగారిని గూర్చి యీ విషయములను వ్రాయగలిగితిని

దాసుగారి వరదావార్త యితరలకు అశనివాతమునలె కనబడినను మృత్యువుతో భారము శరీరమును కారాగృహము నుండి విముక్తుడగుటకు కడపటి యుద్ధము ఫలపుడున్న నా మిత్రుని మరణశయ్య ప్రక్కనే నిరంతరమును నేను వసించుచుండుటచే నా కిది అశనివాతమునలె కనబడలేదు ఇంకెవల మృత్యువు నాకు సంభవించునో యెనది. రుద్రగారిలో పాటు నేనుగూడ ఆయన ఆత్మము క్రికొరకు ప్రార్థన మొనరించుచునే యున్నాను.

(శ వ్యాసము వ్రాయబడిన పిమ్మట రుద్రగారు గూడ చుచిపోయిరి)

దాసుగారివిషయమున భగవంతుడుదయచెసెనియే నేను సంకల్పించుచున్నాను గాని ఆయన మృతిచేసెనని విచారించుటలేదు. అనాయాసవరము లభింపవలెనని భక్తులందరును భగవంతుని కోరుచుండురు దాసుగారుగూడ నటులే అధికము గాగూడ కోరియుండురు భగవంతుడెనుగ్రహించెను. దీర్ఘ కాలము దుర్గరవృద్ధకు వాలుగాకుండ దాసుగారిని తనసన్నిధికి కొని పోయెను. బంధుమిత్రుల కాయన మరయు ఆకస్మికముగా కనబడును గాని దాసుగారికిది ఆకస్మికముకాదు. తాను చేయదలచిన దేశసేవ పూర్తికాకపోయెనను విచారమునాత్రమే చరమ దశలో దాసుగారికి కలిగియుండును

మరణము కడపటికొత్తను సమరముని త్రొనింప కు ఒక గేయమునందు వ్రాసెను! దాసుగారు యీసమరమునందు గూడ నిర్భయముగా శత్రువు నెదుర్కొని విజయాలైరి. విజయము శ్రీమముగగూడ కలిగినది. ఆత్మి స్వేచ్ఛనుబడపెడిది. ఇట్టివల తరుచుగా నేను దాసుగారిని కలుసుకొనుచుంటిని. ఆత్మముక్తియే దాసుగారి ముఖ్యవాంఛయనిగూడ నేను చెప్పగలను. దాసుగారు మహాన్నతదశలో కీర్తివిధికిలు దిగంతముల వెల్లివిరియుచుండి జీవయాత్రను చాలించిరి. ఆట్లభాగ్యము ఎందరికి లభింపవలెను?

విహికసంబంధములకు సకలభోగములను స్వాతంత్ర్యములను బంధములను గూడ దాసుగారు రదివరకే విడిచిపెట్టిరి. దేశముక్తియే ఆయన ప్రధానాశయము అందులను చేయగలసిపటి త్యాగమును (ప్రాణత్యాగము)గూడ ఆయనచేసిరి. దేశముకొరకు ప్రాణమునుగూడ త్యజింపగలవాడే నిక్కమగుదేశాభిమాని యని క్రైస్తవమతగ్రంథములలో దైవసమక్షాని భావింపబడిన మహాపురుషుడొకడు వివరించెను అది దాసుగారికి బాగుగా నన్వయించుచున్నది. దేశ భక్తులలో కొందరు రణరంగములందును, కొందరు ఉరికంబములందును, కొందరు కారాగృహములందును యుక్తులైరి. దాసుగారు దేశసేవ యందే ప్రాణములను త్యజించిరి.

ఈ సమర్థులములోనే వసుక దాసుగారు వ్యాధిగ్రస్తులై కలకత్తాలో నున్నప్పుడు నేను వారిని కడపటిచారి మఱితిని. ఆయనప్రాణములను పడలుచున్నాడే అని నాకప్పుడేభీచారము కలిగినది. అటుక్కిప్పుటనే పీటునిచ్చుటకు ఆయనను మోసి శాసనాధ్యక్షుని గొనిపోయిరి. అపుడాయనను మోచినవారి కందిరికిని ఆయనకు అవసానదశ సమాపించినదని పొడకట్టకమానధు. భరింపరాని భారము నాతడు తలదాల్చెను ఆయనకుగల నిరపమానమును ఆత్మబలమువలననే ఆయన అటుల చేయుగలిగెను. శక్తితక్కున్నను విధిలేక ప్రయాముల నొసరించెను. విశ్రాంతి విశ్రాంతియని

శరీరము ఘోషించుచున్నను లక్ష్యపెట్టక కఠినముగా పనిచేయించిన దాయన ఆత్మబలమే. దేశసేవ కై రాహస్యనించిననుగూడ ఆయన సహాయని ప్రత్యుత్తరమియలేదు. విశ్రాంతిగోరుచున్నపుడైన ఆయన మిన్నవండుగనాని కడపటికొకను వసుక యందుకే యుండెను. గార్జిలింగలోగూడ ఆలోచనలను మాన నేలేదు.

దాసుగారి విషయమును లిలంపగా గోపాలకృష్ణ గోశ్వే గారిచరిత్రము జ్ఞాపికవచ్చుచున్నది తక్కిన విషయములలో వారికిద్దరికీ భావించేటట్లును దేశముకొరకు ప్రాణములర్పించుటలో మాత్రముచాలాపాల్గియున్నది. 1.14లోడక్టి దాసుగారుండి లండనునగరముమీదగా రావలెనని గోశ్వేగారు నాట వ్రాసెను నేనునచ్చునప్పటికే గోశ్వేగారికి వ్యాధి ప్రారంభమైనది. తన వ్యాధి ప్రబలవాడియైన ఆయన యెరుగునగాని ఆరోగ్య స్థావరుల కేగి కాలమును వృధాచేయుట కాయన అంగీకరింపలేదు నేను రెండుగా ఆయనను మామమనోయెడితిని. మి చెబుటైన ఆరోగ్యస్థావరునందు విశ్రాంతి గొనుటకు నేను తెలుపగా నే నటులచేయును నాకు మరయు నిశ్చయముగాన శక్తియున్నంతకాలము దేశసేవనే చెనెదనని ఆదేశమెను. అటు లేఅతికాలముననే ఆయన మృతిచేసెను. ఆయన త్యాగమును శాసనబంధులను యెరిగియెయున్నారు.

భారత నాయకుల విధి

భారతనాయకు లందరును ఆత్మాధిక్యమున వెల్లడించిరి. శకరను దీర్చినవి స్పష్టపరచిరి. సంపూర్ణ త్యాగము గావించిరి గాంధీమహాత్ముడును ఆయన ఆలంబితులను నిరంతరమును శిష్టముల ననుభవించుచునేయున్నాడు

అలీసాదరులకు ఆపదలే కాపుగాయుచున్నవి. ఎందరికో ఆరోగ్యమును కలిగించిన హాకీం అబ్దులుఖాను గారి వైద్యశాస్త్ర పాండిత్యము స్వవిషయమునం ఎక్కువకు చాలెదు.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, పండిత మదనమోహన వాల్యా, లాలా లజపతిరాయగార్ల శరీరములందు వ్యాధులు కాపురమే చెయుచున్నవి

రైల్వే శ్రీనివాసశాస్త్రి, కేజుబహదూర ప్రభాగార్లకు విదేశములలో గూడ వ్యాధి చాపు తప్పలేదు.

సి. రాజగోపాలాచారిగారికి వ్యాధియే పరిచారి. రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు పెద్దచిన్నారుల ప్రబల వ్యాధికి వశులైరి

జీవరంధ్రును నిలులు వ్యాధిపీడితులకు మండినను వారివారి చిక్కపగులననుసరించి చిరత్వముగ దేశసేవచేయుచునే యున్నారు

దేశీయనాయకుల అమూల్య త్యాగస్నేహమువలననే రాజ్యాధిక్యత అప్పుడెమై నెలుగుచున్నది నాయకులత్యాగ సేవగా దేశీయుల త్యాగముగూడ అవరిమిపేయి యెరుంగుదురుగాక. సుదూరకాలాలో నిక్కలు చేసిన సహత్యాగమును వారి జైరాగ్యమును నేనునుమారమాచితిని

ఈయాహుతి పరమపవిత్రమునలననే ప్రకాశముగూడ ప్రబలుచున్నది జనసాహస్యము నిరక్షరాశ్యము వారు గ్రంథములను ప్రతికలను చదువబాలకుగాని వారికి గ్రహణశక్తి అపారముగాన నాయకులత్యాగమును తత్కారమును వారు సులభముగా గ్రహింపగలుగుదురు. అందువలన నేలకొలిదిగా దేయములుగూడ త్యాగమొనరించుచుండురు. త్యాగమువలన విజయము లభించినను సమృద్ధిము వారి కిత్తధికముగానున్నది.

ఈ కారణముననే దాసుగారి మహాప్రస్థానసమయమున లక్షలకొలిది ప్రజలు కలకత్తా నగరమున శేవము సమకరించిరి దేవమునంభంతులను ప్రతిగ్రామమునను నేలకొలిది ప్రజలు సమావేశమై దుఃఖమును వెల్లడించిరి.

ఇట్లు చేయగల జాతి మిక్కిలి కొప్పజాతి. అట్లవారి కిట్టి మహానాయకుల సమములే విజ్ఞాన కారణములను. స్వరాజ్యము లభించువరకును సంరంభమును పడలగూడచుచు దీక్ష యీ విజ్ఞానమువలన జనింపవలెను. వికమత్యము లేనిచో స్వరాజ్యము లభింపదు నిశ్చలభావముగూడ కలగవలెను" అని ఆంధ్రానుగారు వ్రాసిరి. బొంబే క్రాంతియు

దాసుగారి జీవితసంగ్రహము

"జీవితసంగ్రహము" అంగంజ్యమున స్వరాజ్య పక్షనాయకులు సంకసారులు దేశీయముహూజనభక్తు అగ్ర్యకులెవరొకడెను. త చాలించింపి పద్ధతి ఆనా స్వమైనదని స్పష్టమైనట్టియు. తానే ఆచర్యమును గ్రహించి దొరతనమునకు సమాధాన భావిమును నెల్ల జీవితసంగ్రహమునంద దాసుగారు గార్జిలింగలో ఆకస్మికముగ మృతిచొందిరి.

దాసుగారి ప్రవృత్తి ద్వివిధము ఆయన పరిచయించిన నెలల జరిగియుండునో తెలియదు. యువకు ధారల పూర్వకాచరదాయులం దాదరణ పెంచుగాని వానరసభలలో నవినపథ్యల నవలంబించుటలో వాస్తావ్యుల జరితిజ్ఞుల కెవ్వరి కిది ఆయన తీసికొని.

ఈ స్వభావ మాయచక్రగా ఆయనశేవ మారికిందరికిని గూడ సమాజమైయున్నది వాస్తావ్యసద్గుణులపై పరిపాలన జరుగగూడదని దాసుగారు చాదింపచుండినను శాసనసభలలో ద్వంద్వపరిపాలనమును నిర్మాణించుటకు వాస్తావ్యసద్గుణులనే ఆత డవలంబించెను.

ఆయన 5-11-1870 వ తేదీన కలకత్తా నగరమున సంవత్సరమును గౌరవనీయముచు నైద్యుడుబంబున జరించిరి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున బి. ఏ. పట్టమును బడసిరి ఆంగ్లదేశ మనకువచ్చి బొంబేరుపట్టమును బడిరి ఆయన సోదరుడు వాట్నా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తిగా నున్నాడు. ఆయన పినలెండి దిమారుడు ఎస్. ఆర్. దాసుగారు అంగంజ్యమున అవ్వకేటబజనరులుగా నున్నాడు. ఎస్ ఆర్ దాసుగారు ప్రభుత్వమునకు మఖ్యాగ్రహిణి చిత్తరంజనబాబు న్యాయవాదిగా పనిచేసె చాల కొన్ను నార్జించెను 1919 లో నరదు అసహాయాద్యమున చేతెను అంతనకును అతడు రాజకీయములలో ప్రవేశింపలేదు. 1919 మొదలు దాసుగారు న్యాయవాదివృత్తిని గూడ వదలివేసిరి. శిద్ధురును భరింపసాగిరి మహావైరాగ్యసంపన్నుడగు గాంధీమహాత్ముడు బయ్యగలిగినంత గౌరవమును దాసుగారు చెన్నదును బడయజాలక పోయినను ఎంగవయవకుల మన్నన నధికముగా బడయగలిగెను.

యువరాజు భారతదేశమునకేగిన కోటలో ఆనగా1921 డిశంబరులో ఆహుతాబాదులో జరిగిన దేశీయముహూజన సభకు దాసుగారిని అగ్ర్యునిగా ఎన్నుకొనిరి అపుడు వలంబిరువు ద్యమును చాలప్రబలుగానుండెను. చాలచంది మధ్యతరగతి యువకులును శనాశేవలన చేరిన మహిళాద్రును అసహాయాద్య మముకొరకు ప్రచారముచేయసాగిరి అపుడుదొరతనమువారు వలంబిరుంగంపుములు అక్రమసంఘములని ప్రకటించిరి. డిశంబరు 28వ తేదీ దాసుగారు వలంబిరుల కొకప్రకటనను చేసినందున ఆయనను అరెస్టుచేరి. అంతలు శ్రీలుగూడ పురుషులలో పాలు కలకత్తానగరమున కురేంపులనుజరుపవారంభించిరి. ఆనందర్యమున దాసుగారి భార్యయూ పంపించెదెగాలిగూడ అరెస్టుచేసిరి కాని గవర్నరు రోనాల్డుషేగారు చెను వెంటనే విడుదలయించిరి దాసుగారు ఆరునెలలు చెరసాలలోనుండిరి గాన 1921లో కాలక్రమ మహాసభ కి గృహతీరపాంపజాలక పోయిరి 1922లో గియలోజరిగిన దేశీయముహూజనకు దాసు గారగృహతీరపాంపిరి 1924లో కలకత్తాకార్యరేవను వారు దాసుగారిని పేయరుగా ఎన్నుకొనిరి

దాసుగారికి విప్లవకారులపై ఎల్లప్పుడును సానుభూతికలదుగా ఆయన చిట్టమునకు వరుడుకాకుండానేయుండెను. కావున దొరతనమువారు దాసుగారి నేమియును చేయవలెకేవల యింది. దాసుగారుపు శ్మశ్రువునుపూని నిరదు ఆనెరు ప్రభువును తిరుపుచు చాలమందికి హాత్మర్యములుపట్ట కిడియే కారణము. క్రిందటి శాసనసభల ఎన్నికలలో వంగరాష్ట్రశాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన స్వరాజ్యపక్షమువారిసంఖ్య కొద్దిగానేయుండెను. కాని దాసుగారి అన్యుతకైకలన స్వతంత్రపక్షమువారు మూమ్మడియులును గూడ ఆయనకు లొంగిపోవుచుండిరి అందువలన ఎంతెల్ల జీతిముల తీర్మానము శాసనసభలో ప్రతిపాదించి. మరల దానినే ఉపపాదించునలెనని గవర్నరు లిట్టుప్రభువు ప్రకారగా స్వరాజ్యపక్షమువారు కలకత్తా హైకోర్టులో పటిమనుపెట్టిరి. న్యాయమూర్తి హైకుగారు వారి కనుకూలముగా తీర్పుచెప్పిరి. అందువలన చిట్టమునందే మార్పుచేయవలసి పచ్చినది లిట్టుప్రభువు యుక్తిపరుడుగాను మంత్రిత్వమును వహింపవలెనని దాసుగారినే కోరినను. దాసుగారు నిరాకరించినందున ఆయన బలము తగిపోయినది. క్రమక్రమముగ దాసుగారు స్వరాజ్యపక్షము నిబంధనలను సమరింపసాగెను. కొన్ని పద్ధతులపై మహాము చేసెనుగూడ చివరకు మార్చింపెను.

దాసుగారిని యిండియానుండి ఆహ్వానింపవలెనని ఆయనకు ఆధారము కలిగినది. దాసుగారికి వంగరాష్ట్రమునందే గాని దేశమునందలితన అధికముగ పలుకుబడిలేదని యిండియానుండి గ్రహించెను.

గయలో దేశీయమహాసభకు అధ్యక్షుడుగానుండి తన భావములను దాసుగారు దాసుగావలె వ్యక్తించిరి. గ్రామపురస్కారము ప్రధానముగా ఆయన నుడిచెను. గ్రామ స్వయం సేవక పాలన ముండవలెనని పరస్పరసంబంధము తొలగరాదు. రాష్ట్రీయదేశీయ ప్రభుత్వములు గ్రామపాలన సంఘములకు సలహాను మాత్రము చెప్పవలెను. అని దాసుగారు నుడిచెను.

"పార్లమెంటు పద్ధతి మాదేశమునకు పనికిరాదని స్పష్టమైనది. మాదేశమున నది స్థిరపడదు. ఆర్థికసాంఘికముల పద్ధతుల కదికువరదు" అని దాసుగారు నుడిచెను.

ఈ విషయమున గాంధీగారి అభిప్రాయమును దాసుగారి అభిప్రాయమును గూడ ఒక్కరితనయున్నది. వీరిద్దరును రాజకీయాందోళనమున సహకారులే యైనను దాసుగారు అనవరమునుబట్టి గాంధీగారికి ప్రహర్యమును పట్టునుండినను రాజకీయములందు గాంధీగారికి ప్రజ్ఞ చాలవనియే దాసుగారు తలచుచుండిరి. అందువలన నావిషయమున దాసుగారికి గాంధీగారి యందభికమున గౌరవములేదు.

"నేను మాంటోపర్థు సంస్కరణములనుపయోగించిమాడవలెననియే కోరుచున్నానుగాని ఆపాటి కోమటి (గాంధీగారు) చాత్తుగా సమర్థించుటలేదు." అని వెనుక దాసుగారికి మహామృద్యుప్రముఖులతో చెప్పిరి. అప్పుడు విద్యార్థికులు గాంధీగారిమాట కడుగుతాటకుండ నుండిరి.

గాంధీగారిని చెరసాలనుండివదలన పుట్టు పూర్వవత్తుమున మన స్వరాజ్యపక్షమునకును వివాదప్రబంధము. నిరంకుశ దాసుగారి అపరాధములను జరిగినసభలో దాసుగారిపూర్వముగానినలనగాంధీపక్షమువారిపరాజయముకలిగినది. గాంధీగారి రాజకీయవాదకర్త ముండిరినచివరికి చెల్లంట్లో పూర్తిగా స్పష్టమైనది. పండిత మోతీలాలు గ్రహాగారే దేశీయ (స్వరాజ్యపక్ష) వాయవ్యుని చెప్పవలెనని వంగరాష్ట్రమువారు మాత్రము దాసుగారి వాయవ్యమునే అంగీకరించుచుండిరి. ఇట్లేదల దాసుగారి పలుకుబడి యింతను తగ్గిపోయినది. ఇప్పుడాయన చనిపోయినందున వంగరాష్ట్రమున ఆమాత్రము పలుకుబడి గలవారుగూడ ఎవ్వరును కనబడలేదు. (అండనుమైయు)

* * * * *

హల్లర్లు నెటుగారు

దాసుగారి మరణముతో వివాదమంతరించువలెను. మనము నూతనవిశేషముతో పనిచేయువలెను. మరొకరుగోక్షేయము దాసుకు ప్రాణము లనర్పించిరి ఆనంకనిమించిరివలెదు. దాని కెప్పటికైనను విజయము కలుగకలేవదు. ఆవిజయమునకే మనముగూడ సహాయము చేయవలెను.

1920 లో నాగపూరులో దేశీయమహాసభ జరిగినపుడు నే నదిని దాసుగారిని చూచితిని. ఆసభలోనే అసహాయావ్యమ తీర్మాన ముండవలెనని. || శ్రీ || మాంటోగూగారి సలహాపై ద్రిటిషువారికి భారతీయులకును సమాధానమును కలిగించుటకే నేనాసభకు వెళ్ళితిని. స్వయము మారినదనుటకు నిదర్శనము కావలెనని గాంధీగారుకోరిరి. అది వ్యాయమైనదే యని నేను తలచితిని. గాంధీగారు శాసనసభలను బహిష్కరింపవలెనని కోరిరి. దాసుగారు మున్నగువారు ప్రతిహేతులుగా నున్నను అందరునుగూడ చివరకు లొంగిపోయిరి.

గాంధీ దాసుగార్లను నేనును అనునిటు పచారుచేయుచు చచ్చించితిమి. గాంధీగారి రథికోత్సాహముతో మహాపురుషుండిరి. దాసుగారు యుక్తిగా ఆక్షేపణలు చేయుచుండిరి. చివరకు వారిద్దరును నేకిభవించిరి. ముందుగా ఆలోచనసభ జరుగవలెనని మాత్రము వారిద్దరును గూడ నా కెరిగించిరి. అంతకుంటే వేరు సాధనము లేదని మాంటోగూగారు గూడ తలచిరి.

దాసుగారు వ్యాయభాదిధర్మమును రాజకీయములందు గూడ నుపయోగింపవలెనని కోరిరి. అదియే ఆయన ముఖ్యతత్వము. మన దేశమునందలి సుప్రసిద్ధపురుషులందరూ ఆ పద్ధతినే ఆవలంబించియుండిరి. వారికప్పటివలననే మన మిప్పుడు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నాము గాన యివరకు స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమునందు సానుభూతిని చూపవలసియున్నది. ప్రజాప్రకారము విధింపులను బరిగిన చర్యలే యిండియా దేశమునందును యాజ్ఞప్రదేశమునందును గూడ జరుగగలవు.

దాసుగారు దేశముకొరకు మహాత్మాగము గావించెను. స్వదేశాభివృద్ధియే అంగ్లేయులకు ప్రధానాశయముగాన ఆంగ్లేయులు దేశభిక్షులను గౌరవింపవలెను. చాతిమత్సరము, అహంభావము, విరోధము, ముగ్గుననవన్నియును తొలగవలెను. భారతీయులు నిక్కమైన మైత్రిని కోరుచున్నారు. గాన మనము నిర్మలభావమును చూపవలెను." అని నెటుగారు వ్రాసిరి.

(డెయిలీ న్యూస్)

అంతర్జాతీయ సహకారోద్యమ దినోత్సవము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, జూలై 5-నన్న సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఇక్కడ వైదా వెంకటచలవతి పురమందిరమున రృతీయ అంతర్జాతీయ సహకారోద్యమదినోత్సవ సభ జరుగబడెను. పి. రా. రా. దుర్గింకల సూర్యప్రకాశరావు పంతులు చి. ఏ. గారధ్యక్షత వహించిరి. సభకు సహకారసంఘసభ్యులును, స్కూలరౌజుల్లు, ఇన్స్పెక్టర్లు దయచేసిరి.

అధ్యక్షుడు చక్కని ఉపన్యాస మిచ్చిరి. అందు సహకారోద్యమ మెట్లు ప్రారంభమై దేశదేశములు వ్యాపింపబడినది యు సంగ్రహించి చెప్పిరి. జీవితముయొక్క అన్నివిషయములను అంతర్జాతీయమగుచున్నది. ఆరోగ్యము, మరణము, ప్రాచ్య సారస్వతము, పరిశోధనము, మాట్, రైల్వే యిట్టి విషయము లనేకముల గూర్చి అంతర్జాతీయ సభలు జరుగుచున్నవి. అంతే కాకుండ ఒక్కదేశమునకే సంబంధించిన ఉద్యమములు అనగా స్కాటింగు, యునైటెడ్ స్టేట్సు, యిట్టివి అంతర్జాతీయములగుచున్నవి. తుదకు చదరంగము మాడ అంతర్జాతీయమగుచున్నట్లు పత్రికలవలన తెలియుచున్న దని వినోదముగ అధ్యక్షుడు మదిచెను. కాబట్టి సహకారోద్యమము ప్రపంచక మంతయు వ్యాపించియుండి అంతర్జాతీయము కాకుండ నుండగూడదు. కాని యీ అంతర్జాతీయ విషయములందును అంతర్జాతీయ సంఘటనలందు భారతదేశము పాల్గొనునట్టి ఖిల కలిగెనా? దాస్యవిముక్తి కాని యీదేశమున కందుపాదనమేమి యున్నది. ఇతర స్వారంభిత్రై దేశములవలె స్వారంభిత్రైయు బడయని యీదేశమున కిట్టి అంతర్జాతీయ వర్తించినములు జరుప యర్హతయున్నదా అని దేశీయులలో చాలమందికి పరమ సందేహములు కలవు. నిజమే. అయినప్పటికిని యీసహకారోద్యమమువలన (సర్వమానశోజి) సామ్రాజ్యత్వము సమానత్వము సామ్యము నొనగూడునట్టి ధర్మములుండుటన లన ఈ అంతర్జాతీయ సహకారోద్యమ దినోత్సవోద్యమము 31 సం॥ ప్రాయముగగిన వైసప్పటికిని, యిట్టి వర్తంతులు చేయుటవలన శ్రీరాము, శ్రీకృష్ణజయంతి, శ్రీకృష్ణవసుదేవవిజయంతి వలెను టైలుపక్షేపముచున్నవో అట్లు మంచి ఫలితములకై ఎదురుచూచి పొందవచ్చును. ఈయద్యమమువలన ప్రభుత్వముల నిరంకుశత్వాధికారమును ధన మంతయు నొక్కచోటనే నిమిడికొర మగటయును పోయి లోకకళ్యాణమునకు పలుకును. నాగరికత దేశములన్నిటిలో నీయుద్యమము ప్రారంభింపబడి చాలవరకు మంచిఫలముల చేపూర్చెను. కాని యీ యద్యమ ఫలితములు చిన్న స్వతంత్రదేశములైన హాలండు, డెన్మార్కు, ల్యూక్సెంబర్గ్, అమెరికాపబ్లికనున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఇందులకు కారణములు, వానియొక్క విస్తీర్ణము కొలది యనుటయు, వాని జీవితములందు వివిధభాగాములును సహకారముతో నిమిడియుండుటయు, ఆప్రభుత్వములు ఎక్కువజాగ్రత్తతో వివాదకరములను ఆయుధసానుగ్రహింపవలె స్వల్ప కారణములు కన్పించుకొని యట్లు చేయుటలను లేమి ధనమున వెచ్చించి పాడుచేయుకయుండుటయు, సాధ్యమైనంతవరకు ఇతర దేశముల వ్యవహారములలోనికి ప్రవేశింపకుండ ఎంతయో జాగ్రత్త వ్యవహరించుకొనుటయు, ఆయుద్యమ సానుభూతియు కన్పించుచున్నది. యూరపియన్ యుద్ధానంతరమున లీగ్ ఆఫ్ నేషన్సులో హిందూదేశము ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వముయొక్క ఒక తన్మభాగమైనప్పటికిని Subordinate Branch of the Movement of England దానికి ప్రాతినిధ్యము కలుగజేసిరి. కాబట్టి ఒక ప్రతినిధిని ప్రభుత్వమువారు నియోగించియుండుటవలన హిందూదేశమునకు అంతర్జాతీయ రాజకీయములందు మర్యాదకన్పింపబడినది. కాని అంతర్జాతీయ సమ్మేళనముతో యితర స్వతంత్రతాకుల ప్రతినిధులవలె హిందూదేశ ప్రతినిధి స్వతంత్రుడై నిలబడుటకు వచ్చుటకు కొంతకాలము పట్టుకును. హిందూదేశము విదేశీయరాజకీయముతో అంతగా సంబంధించుకొని దృష్టిఆవిభముగా పోనిచ్చుటలేదు. అందువలన యీసహకారోద్యమములో కొంతవరకు ప్రభుత్వాధికారముతగ్గించి దానిని స్వల్పపక్షము అప్పగింపు మాత్రముతోనేగాక యితరవిభముల వ్యాపింపజేసినయడల హిందూదేశము చక్కగ నభివృద్ధి జెందగలదు. ప్రస్తుతములో పూర్తిగా ప్రభుత్వాధికారము లేకుండజూచుట ప్రయోజనకారికాదు. క్రమముగా ప్రజలయందు అన్యోన్యవిశ్వాసము ప్రబలింకొనినది ప్రభుత్వసంబంధములేకుండజేయవలసినదే. ఈయద్యమము ప్రజాస్వామ్యముచేయవలసినదే. ఈయద్యమము ప్రభుత్వాధికారముతో మాడియున్నదను

ప్రజాప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు తొలగించి గ్రామసంఘములందు ప్రజలే తమంతటతాము నడుపుకొనునట్లు చేసి నూతనము క్కలోపములను సహించి దివ్యప్రయత్నింపవలెను దేశములో యీయద్యమవ్యాప్తి అతిత్వరితముగా కాకపోవుటయే సామ్యముగ ఉద్యమాభివృద్ధికావలెనందే ప్రజలందరకు విద్యగరపవలసియున్నది వారివారి అభిరుచులనుబట్టి, ఆయాస్థితిగతులనుబట్టి, ఉపయోగకరమైనవిద్య నేర్పించవలసియున్నది.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసమైనపిదప, శ్రీయుతులకు నేట్రకంట శ్రీనివాసశోనేట్రాపు, వెంటటరత్నిం (ఆలమారు ఇన్స్పెక్టర్) పి. శ్రీనివాసరావుపంతులు, గాజిచెల్ల సూర్యనారాయణరావు, పాలెష్ల వెంకట్రామయ్యగార్లు ఉపన్యసించిరి సభి 7-30 గంటలకు వందనార్చనలతో ముగింపబడెను

అమలాపురము

అఖిలభారత సంతాపదిన సమావేశము

మహాత్మాజీయొక్క అక్షణసారము అఖిల భారత సంతాపదినము ఒకటవ జూలై బురవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు దేశీయంధు చిత్తరంజనదాసుగారి ఆత్మకు స్థిరశాంతి కలుగఁగాత యని ప్రార్థించుటకు బహిరంగసమావేశము వ్యాయవ్యాద్యముఖులలో నొకరగు శ్రీయుత వెలువరి ఆమృతలింగము పంతులుగారి యాజమాన్యమున తిలకుభవమున జరుపబడెను రాజ్ లోలుతాలాకానుండి శ్రీయుతులు భిక్షికో రామకృష్ణారావు, సాన్నాడ కృష్ణమూర్తి, బిక్కిన జీతాస్వామిగార్లు ప్రక్షేపముగవచ్చి సభ నలంకరించిరి. ప్రథమమున శ్రీయుత సాన్నాడ కృష్ణమూర్తిగారు 'చిత్తరంజనస్మృతి' యను కీర్తక గల పద్యములను చదివి సభ్యుల నానందాభి నోలబడించిరి. శ్రీయుత దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు దేశీయంధు చిత్తరంజనదాసుగారి జీవితమునుగూర్చి విపులముగ నొక గంటవరకు వర్ణనవాగ్దాటితో కర్ణరసాయనముగ నుపన్యసించి దాసుగారి యాత్మకు శాంతి కలుగవలయుననిన వారి ఆదర్శమును స్వరాజ్యస్థాపనమునలయు యత్నములను ద్విగిణీకృతదీక్షతో నిర్వర్తించ వలసినదిగా ప్రబోధము కావించిరి. తరువాత శ్రీయుత కళా వెంకట్రావుగారు యాదిశవ తీర్మానమును ఉపాదించిరి.

"దేశభక్తాగ్రసరుడను, మహాత్మాగియు మహాత్ముని బహిష్కారమును అగు కీ. శే. దేశభంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అకాలనిర్యాణమునకు యీసభవారు చింతిల్లుదు శ్రీవారి ఆత్మకు సుఖిరశాంతి నొసంగుగాతయని భగవంతుని ప్రార్థించుము; శ్రీవారికుటుంబమునకు తమగాఢసానుభూతిని వెల్లడించుచున్నారు.

ఈతీర్మానమును తాలాకాకాంగ్రెసు కార్యదర్శులలో నొకరగు శ్రీయుత జొన్నలగడ్డ వల్లభరాజుగారు బలపరచుచు, తాము యిదివరలో బహిష్కారవాదిగానున్నప్పటికిని మహాత్ముడు స్వరాజ్యపక్షాభివృద్ధికై తన యత్నములను చేయుచునని ప్రకటించుటచే తాము స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరితిమని బహిరంగముగ ప్రకటించిరి. ఇచ్చట సుమారు ముప్పదిమంది సభ్యులతో స్వరాజ్యపార్టీసభ నిర్వహింపబడినది. వ్యాయవ్యాద్య ప్రముఖులు మాంద్యమును విడనాడి యింతటిసంఘటియైన దేశాభిమాన ప్రేరితులై కార్యరంగమున శక్తివంచనలేక పాల్గొని స్వరాజ్య సమర సన్నాహమున ముందంజవేసి చరితార్థులగుదురు గాక!

కూచిమంచి లక్ష్మీనరసింహారావు.

బొప్పల్ల తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము

వైసంఘపు నూతనసమావేశము యూలై 10 వ తేది శుక్రవారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పాలపర్రుగ్రామమున శ్రీయుత నంగి నేని రామచంద్రుడుగారి గృహమున జరుపబడును.

కార్యక్రమము:—కార్యనిర్వాహక వర్గపు ఎన్నికలు, ఇతర విషయములు.

పుష్పల వేంకటకృష్ణయ్య, కార్యదర్శి.

రాజరాజన రేండ్లంధ్రభాషానిలయము

హనుమంత (బిరుగల్లు)

ఈ మాభాషా నిలయయొక్క విశేషార్థి కోత్స వము. 3-4 మహారేషు స్త్ర 33 రు. (5-10 జూలై 1925) గురు, శుక్రవారములలో సామంతము 2-4 గంటలకు హనుమంత గవర్న మెంటు హైస్కూల్ భవనముందు స్వ. పద్ధ వాయకులకు శ్రీయుత నామన, రామచంద్రనాయకు జూగిరు దారుగారి యాధిపత్యమున జరుగును.

వరచూరంగారావు,

కార్యదర్శి.

చెన్నపురి సహకారసంఘములసభ

తీర్మానములు

గత ఆదివారమునాడు సౌందర్యమహాలనందు జరిగిన మదరాసుజిల్లా సహకారసంఘముల సభయందు దీక్షించి తీర్మానములు గావించబడెను

శ్రీ. శ్రీ. దేశబంధు దాసుగారు

(1) దేశబంధు చిత్రంజన దాసుగారి మరణమున కీసభ వారు గాఢముగా విచారమును దెలుపుచు, అట్టి సుప్రసిద్ధదేశ భక్తుని మరణమువలన దేశమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లినదని పరి తీరించుచున్నారు

(2) మదరాసుజిల్లా కొక జిల్లాబ్యాంకు శేర్వరుమటను గురించి విచారించుటకుగాను ఎస్. కె. కంకరమొదలియారు సి. కె. వేదాంత దేశికాచార్య, జి. శ్రీరాంబాబునాయుడు, ఎం. ఎస్. సాంబశివఅయ్యగార్ల నొక యువసంఘముగ నియ మించుటకు తీర్మానించుచున్నారు

(3) బీదలకు గృహసౌకర్య శేర్వరుమటను గృహముల నిర్మించుటకును, నగరమున ఒక్కొక్క భాగమున కొక్కొక్క సహకార గృహనిర్మాణ సంఘము శేర్వరుపవలెననియు, ఇట్టిసం ఘములు గృహముల తాకట్టును వదలించుకొనుటకు గాను సభ్యు లను ఋణముల నొసగుటకును, ఆగృహములను తమకు తాకట్టు పెట్టుకొనుటకును ప్రభుత్వమువారు రనునది నొసగవలసినదని ఈ సభవారు గోరుచున్నారు

గృహసౌకర్యములు

రాటము మొదలగు గృహసౌకర్యముల ప్రోత్సహించుటకు ను, రొట్టెల జేయుట, వడ్డము, కాకిపని రిక్షావాలాలు, చాకలి, కట్టుపని మొదలగు వృత్తులవారికిని ప్రత్యేక సహకారసంఘముల శేర్వరుమటను, ప్రతిపత్నీయు, అంతర్జాతీయ సహకారోద్య మోత్సవమునకు జూలై 1 వ తేదీని సెలవొసగవలెననియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు

హానరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులు

స్థానికయూనియనుల ప్రతినిధులనుండిగాని, స్థానికయూని యనుల పరిపాలకవర్గములనుండిగాని నియోజనముల నొనర్చుటకు ప్రభుత్వమువారికి వీలులేని యెడల అనరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు లు నియోజనములను మునివేయవలసినదని ఈ సభవారు ప్రభు త్వమువారిని గోరుచున్నారు

తిరువల్లి క్షేత్రీ ఆకాశరేటిపు స్టోర్సు

తిరువల్లి క్షేత్రీ ఆకాశరేటిపు స్టోర్సును ఎరించి ఈక్రింద తీర్మానము లొనర్పబడెను

బీదవాటాదాగు వాని మూలమును నెల 1 కి 4 అణాల చొప్పున కెల్లించుటకు వాని దేర్బరపనలెను

మదరాసు కార్పొరేషనుకు తిరువల్లి క్షేత్రీ ఆకాశరే టీపు స్టోర్సు తరఫున నొక సభ్యుని నియమించవలెనని ప్రభు త్వమువారిని సభవారు గోరుచున్నారు

రి కొ స్టోర్సును, వృత్తిపన్నునుండియు లైసెన్సుగీజ నుండియు విముఖులవలసినదని కార్పొరేషనువారిని గోరు చున్నారు.

రి కొ స్టోర్సువారు తమకుచిత్ర పకనాలయముల కొన గుగ్రాంటును తగ్గింపకున్నయెడల, నట్టిపకనాలయములకు కార్ పొరేషనువారు కొంట్రాంటు నొసకమండవలెనని ఈసభవారు కార్పొరేషనువారిని గోరుచున్నారు ఇట్టి పకనాలయములకు క్రొత్తభవముల నిర్మించుకెడల బిల్డింగు గ్రాంటులను గూడ నొసగవలెనని కార్పొరేషనువారిని గోరుచున్నారు.

రి కొ స్టోర్సువారు తమసభ్యులుగాని వారికుటుంబము లోనివారు గాని వ్యాధిగ్రస్తులైనపుడు వైద్యసహాయమునర్చుటకు స్టోర్సువారు అర్హుడగు నొకవైద్యుని నియమించుటవలసిన స మయము వచ్చెనని ఈసభవారు రెంచుచున్నారు

నగరమునందు తర్రాభాగమున నొకటియు దక్షిణభాగ మున నొకటియు, నిమ్మజాతులకొరకు ప్రత్యేకముగ స్టోర్సులను ధరచి, పరీక్షింపవలసినదని రి కొ స్టోర్సువారి నీసభవారు గోరుచున్నారు

అంతర్జాతీయసహకారోద్యమము, సహకారవారము, జిల్లా సహకారసభలు మొదలగువాని శేర్వరుచి ప్రచారమొనర్చుటకు గాను, జిల్లాలోని వివిధసంఘముల ప్రతినిధులు గల కాన్సిల్లు శేర్వ రులనులనవనియు అంఘ సుశేర్వరువరకు, డా|| సి. నరేశ్ మొదలియారు, గులాంఅహమదు సాహెబు, సి. కె. వేదాంత దేశికాచార్య, ఆర్. రాజగోపాలగార్లు నువసంఘముగ నియ మింపబడినయియు ఈసభవారు తీర్మాన మొనర్చుచున్నారు.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

ప్రజాసౌఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సౌఖ్యము.
ప్రజలకష్టమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

కొత్వాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏడుబావులు

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

సావుకారువేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

ఎన్. ప్లనెడ్

డా|| బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్గూరు

డా|| పి. లక్ష్మీనాథగారు

మొలపూరు

కె. భాష్యంగారు

తండియార్ వేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులునాయకర్ గారు

ట్రివెలిన్ బేసిన్

ఎం. సింగారవేలుశెట్టిగారు

కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ముత్యాలవేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

* * * * *

10 వ డివిజన్

గద్దె రంగయ్యనాయుడిగారికి వోట్లుచేయుడు

ఏడుబావుల డివిజనుకు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు శ్రీ గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు నిన్నటి సాయంకాలము శ్రీమాన్ వి. చక్రయ్యశెట్టిగారి అధ్యక్షత్వక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీయ్యతులు యస్. శ్రీని వాసయ్యంగారు, కార్పొరేషను సభ్యులును, పెక్కండ్రు శ్రేష్ఠ కులును సభ కరుడెంచిరి.

వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు

స్వరాజ్య మన మనదేశమును, మన దేశవిషయములను మనము సరిజానుకొనుట, మన ధనము మన యిష్టప్రకారము ఖర్చుచేసికొనుట రికి కొట్ట ప్రజలుగల భారతదేశమునే కొలది మంది విదేశీయులు తమపలుకబెట్టికొని నుండుకొని నిరకుంఠ ముగ పాలించుటకు మనము సహింపజాలము మన గృహములో పరులు ప్రవేశించి మనపై నధికారము వహించుటకు మన మిచ్చ గించము. అట్టి స్వాతంత్ర్యముకొరకు 40 సం||లనుండి దేశీయమహా జనసభకృషిసలుపుచున్నది నేడుదేశముకార్పొరేషను ఎన్నికల కొరకు స్వరాజ్యందోశన జరుపుటలేదు అయిదారువత్సరము లగు ముం దీపట్ట నుననే డా|| అనిబిసెంటుగారు హోంయారు ఆందోళనకు సోపివపుడు ప్రస్తుతము మంత్రివరుల నధిష్ఠించి నట్టియు, ఆశించుచున్నట్టియు జప్తి సుపక్ష ప్రముఖులు తమకు స్వరాజ్య మనవసరమని చెప్పియుండిరి పంజాబువార్యులు జరిగిన పిదప జప్తి సుపక్షమువారు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పాటుసంగిరి. ధయ్యర్ దొరకు మిగుల ప్రశంసించిరి అట్టి కత్తులన దేశమున కనర్థముగాక తమకు చేతురునా అట్టి నీతిబాహ్యమున కక్షికి మారు వోట్లకొసంగి కార్పొరేషనుకు పంపజాతురు? బెంగాలు

రాష్ట్ర రాసనసభయందరి స్వరాజ్యపక్ష నాయకులును, కీర్తి శేఖరులగు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారిని బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు బెంగాలు అమాత్యపదవిని స్వీకరించ గోరిరి. కాని "తనదేశము జానిసత్వమునం దుండువరకు నిజమగు స్వా తంత్ర్యము లభింపనంతదనుక తా వట్టిపదవులను స్వీకరింపనని దేశబంధు పల్కినను. పిదప మంత్రిుల చేతనములు బెండుమారులు ప్రజాప్రతినిధులచే నిరాకరింపబడెను. అందుచే బెంగాలునందు సంస్కరణములు రద్దుచేయబడెను. ఆదిభముగ ప్రతిరాష్ట్రీయం దును స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు ప్రతిష్ఠాంధులగు జగవలెను. అందుకొరకు స్థానికపురపాలక సంఘములన్నిటి యందు స్వార్థ రహితులును సేవాపరత్వములు నను స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులకే మివోట్లు నొసంగవలెను?

హుస్సే మహాశయ్యగారు

యష్ట సంవత్సరము శతబ్రతులము గావించి స్వరాజ్యపక్షాదన జేయుటకై ప్రతియుగమందును తా మున్నట్టిదెవని శిగ వాన్ శ్రీకృష్ణుడు గీతలందు చెప్పియున్నాడు. అట్టి దేశాంశ సంఘాతుకై గాంధీమహాత్ముడు. రికి కొట్ట భారతీయులకు ప్రాతినిధ్యము వహించిన దేశీయమహాజనసభ యగు నహానీ యుని యా దేశ ప్రకారము జరుగుచున్నది. దేశీయ మహా సభ యందు ప్రతినిధులెల్ల ను ఆసమానత్వాగము గావించినవారు. వారు పట్టుకలవగాని, పదవులకగాని పాలుపడుటలేదు. జప్తి సుపక్ష మన్నుకో స్వలాభా శేతుకులై ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశపక్షులను సమర్థించి వారికి చేదోడుగనుండుటయే, వారియనుగ్రహము సంపాదించుటయేను భ్యోజ్యేష్యుగ గలవారు. త్యాగము క్రియను దేశబంధుదాసుగా రు లంచములదీసికొనెనని జప్తి సుపక్ష ప్రముఖులు వాదించిరి. ఆట్టివారికి మివోట్లు నొసంగ గలరా? మీరు నిజమగు దేశభక్తు లైనచో, స్వరాజ్యమును వాంఛించుచో, మహాత్ముగాంధీని ప్రే మించువారైనచో కాంగ్రెసుపక్షమునకే వోటుజేయ వేదెద ను. ప్రతిత్యాగిమందును, ప్రతిదేశభక్తుండును, ప్రతిపట్టామందును సదుద్యమములను, సత్పురుషులను ఆశ్రేయించువారు లేకపోలేదు. నేడును అట్టిపక్షములేగలవు. కాన సత్యాసత్యములను, యుక్తాయుక్తములను విచారించి ఉత్తమపక్షమునకే మివోట్లు నొసం గుడు. ప్రతికత్తుల బూతులములకు మోసపోకుడు.

విద్యాన్ మునిసామిశెట్టిగారు:—రంగయ్యనాయుడిగారి

అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

పి. భక్తవత్సలనాయుడుగారు:—తమిళమునందుకార్పొ రేషనులో గత విదారుసంవత్సరములనుంచి జరుగనట్టి కార్యక్ర మమును, జప్తి సుపక్షమువారి అక్రమములను వివరించి శ్రీ|| గద్దె రంగయ్యనాయుడిగారికి వోట్లు నొసంగవలసినదిగో కోరిరి. పిదప సభమునింపబడెను.

మద్రాసు హైకోర్టు

అడిమనల్ జడ్జి లెంతకాలముందురు?

ఉనకమండలము, జూలై 6:—అనేకదావాలు పరిష్కార ము కాకుండ నిలచిపోయియుండుటచే మదరాసు హైకోర్టు లో ఆడమనల్ జడ్జి లెంతకాల ముండవలెనను ప్రశ్నను ప్రభుత్వ ము వారలోచించుచున్నారు. రెండుమాడు కోజిలలో యేదే నొక తీర్మానమునకు వచ్చును. అప్పుడు ప్రభుత్వకటన యొక టి గావించబడును. (ఆ. ప్రె.)

అల్లాబాదు హైకోర్టువారు

ఒక బాధిష్టమహమ్మదు లాగుకొనుట

అల్లాబాదు, జూలై 6:—తనపార్టీసామ్య సహకారించి సందులకై డెహరాదూనులో బాధిష్టరుగానున్న జె. యం. చ ట్టగారిని ఒక సంవత్సరమువరకు బాధిష్టరుపని చేయకూడదని అల్లాబాదు హైకోర్టువారు వారిపట్టును లాగుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

కావలెను

ఈ మునిసిపాలిటికి అప్పర్ సెలార్జి నేట్ నూనర్ వైజరువదవికి నెల 1 కి రూ 80-4-120 జీతమువైన కావలెను. 15-7-1925 తేదీలోగా దరఖాస్తులు ఈదిగున విలాసమునకుచేరునట్లు పంపుకొనవలెను. మునిసిపల్ ఆఫీసు

రాజమండ్రి
28-6-1925 } ఎన్. బాపనయ్య
చేర్మన్.

దేశబంధుని సారకసభలు

ఆంధ్రదేశము

గొడవర్రు (గన్నవరం తాలూకా)

జూలై 1 న తేదీన గొడవర్రు అక్షయసాగము గాపురము 7 గంటలకు జాతీయవాగ్దానము విధ్వంసముగా గ్రామస్థులును సర్పంచి నయులును, దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి పటము అలంకరించి ప్రారంభమైనది. జాతీయవాగ్దానము పిరి పిరి పిరి, సాయంత్రము 5 గంటలకు, జాతీయవాగ్దానము కాంక్షానుమతి ఆధ్వర్యమున యొక బహిరంగ సభ జరిగినది. తర్వాత, సాయంత్రము శ్రీరామకృష్ణాగారు ఆధిపత్యము వహించి ఆ సభలో యాదానవర్తిత్వము చేయబడినది.

“సుప్రసన్న దేశభక్తులను, ఆంధ్రభారత యశోవాయకులను, ఉన్నత దేశాధ్యక్షులను, తాత్పర్యవంతులను గల స్వక్రియా, సహకార్యులను, దేశమునకు సమర్పించి ఆత్మార్పణముచేసిన శోభావతులను, నరుకీర్తితమైన శ్రీయుత దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి ఆస్తికి, అకాలమరణమునకు, గలిగిన దీరచిహ్నమును పోషించు వారికుటుంబమునకు గొడవర్రుగ్రామ పౌరులమయిన మేము మా సానుభూతిని తెల్పుచున్నాము.”

మోరి

రాజులు తాలూకాలో చేరిన మా మోరిగ్రామమున గాంధీమహాత్ముని యజ్ఞానుసారము నిన్నటిరోజున (1-7-25) మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి పటము ప్రక్షాల్నాలంకృతముగా నొనర్పబడి గ్రామమంతయు నూరేగింపబడినది. 5 గంటలకు గ్రామదేవతాలయమున బహిరంగసభ సమావేశమయ్యెను. సుమారు రెండువందలమంది సభనలంకరించి బ్రహ్మశ్రీ వధిర వెంకటాచలకృష్ణగారగ్రామ నాధిపతిగా నుండిరి. గోపరాజు వెంకటాచలపతిగారిచే వ్రాయబడిన పన్నులను పోతుగాన శేషయ్యగారు చదివెరి. దుద్దిరాజు వెంకటరామరాజుగారు (మంకిపురము) దాసుగారి జీవితమునుగూర్చి విపులముగ నవ్వసించెరి. చింతాశివాచార్యులుగారి వారి త్యాగమును ప్రశంసించిరి. ఫిమ్ముల గోపరాజు వెంకటాచలపతిగారు, చారసూచకతీర్థాచార్యులు సుపపాదించుచు దాసుగారి త్యాగమును గురించియు పట్టుదలను గురించియు ఉదాహరణార్థముగా నవ్వసించెరి. వారిచే నుపపాదించబడిన తీర్థాచార్యులు జాన శంకరయ్యగారు మొదలయిన వారిచే బలపరచబడిన ఫిమ్ముల ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడినది.

తీర్థాచార్యులు — “సంగదేశ నిర్మతులు చక్రవర్తియు త్యాగమూర్తియు నగు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి మరణమున కీ సభవారు తమ యక్షిప్తిచిహ్నమును వెల్లడించుచు, పరమేశ్వరుడు వారియాత్మను కాంతి నిమ్ముగాక యని బ్రార్థించుచున్నారు.” అగ్రాసనాధిపతి.

ఏలూరు (ఒక విలేఖరి)

ఏలూరులో దేశబంధు చిత్రంజన దాసుగారి స్మారక దినోత్సవము జరుగవలయును. దుకాణములన్నియు పూర్తిగా సందేహమునకు నుద్దేశించి దాకాలలు తాలూకాలో రుద్దించి, శ్రీగాంధీచిహ్నమును, కాంగ్రెసు కాగితములను చుట్టూబిచ్చి, మామ మామిడియుబిచ్చెను. ఉదయము దశమకు, ప్రార్థన జరుగబడుచు, మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు కోడల ఆంధ్రబంధుని పటము, శింకాల మధ్య శ్రీరామకృష్ణాగారు ప్రారంభించిరి. ఏనుగుతో ఉర్రేంపు టున్నగు జుగుడుజేసు సరిగా సాయంకాలము 5 గంటలకు పూర్తిమీద, పూర్తిమీద ప్రారంభమందిరమున సభ సమావేశమయ్యెను. సభకు కొన్ని వేల జనులు విచ్చిరి. దేశబంధుని మోగల గౌరవార్థముగా ప్రకటించెరి. అన్ని రాజకీయ, అధికారవర్గములకు సభకు దేశీయము చేయబడినది. సభలో అంధ్రభక్తులను, శ్రీయుత బడిటి వెంకటాచల నాయకులను ఆశీర్వాదము వహించెరి. అన్యతా లో అంధ్ర దేశబంధుని గురించి, సంగటి బాసినదిగా, సంగటి గుడిసెగా, కాశ్మీరము, మానేపల్లి మార్కెట్, మొదలగు ప్రాంతముల దాసుగారి త్యాగమును, దేశదేవుని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. గాడేపల్లి

మార్కెటానాయకగారు, హిందీలోను, హాకీము మహమదు హమీదుద్దీ సాహెబుగారు ఉర్దూలోను ఉపన్యసించెరి. రాజా భుజంగరావుగారు, గాంధీ విద్యాలయోపాధ్యాయులగు ముదుబి నరసింహాచార్యులుగారు, గలికపాటి మల్లానధాన్యగారు చక్కని పద్యములను వ్రాసి చదివెరి. “నిరుపమాన త్యాగకారియు, దేశభక్తుడును, దయాధైర్యవంతుడును అగు దేశబంధుదాసుగారి అకాలమరణమునకు దేశమునకు గలిగిన తీరని కొరతకు దుఃఖించుచు వారియాత్మను కాంతి కలుగుగాక యని యీ సభవారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు” అను తీర్థాచార్యుల సభకులందరు లేచి నిలువబడి యామోదించెరి. దేశబంధుని చిత్రపటమును 1000 ప్రతులు ముద్రించి సభ సేర్పాటుచేసినవారు, ఉచితముగ బంచివెట్టించెరి.

నెల్లూరు శ్రీల కాంగ్రెసుసంఘము

1925 సం॥ జూలై 1 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు నెల్లూరు పురశ్రీల శ్రీలకాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమున సమావేశమయిరి. శ్రీమతి పాకా కనకమ్మగారు కీ॥ శీ॥ చిత్రంజనదాసుగారి జీవితచరిత్ర వారి త్యాగము వివరించిన మీదట సభయందు యాదానవర్తి తీర్థాచార్యులు ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడినది.

“భారతీయులలో గొప్ప స్వాతంత్ర్యకారియు, రాజకీయ నాయకులును, మేధావంతులును అగు దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి అకాలమరణమునకు యీసభవారు మిక్కిలి చింతించుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని వెల్లడించుచు దేశబంధుని ఆత్మను కాంతిని కలుగజేయుటకు దైవమును బ్రార్థించుచున్నారు.”

(సం) పొణకా కనకమ్మ

కార్యదర్శిని నెల్లూరు శ్రీలకాంగ్రెసు సంఘము.

కోడూరు

ది 1-7-25 సం॥ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు దివితాలూకా కోడూరుగ్రామములో కొర్రపాటి శివరామయ్యగారి ఇంటివద్ద మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారం కీర్తి శేషయ్య దేశబంధుదాసుగారి అకాలమరణమునకు విచారమును దెలుపుటకు కొర్రపాటి శివరామయ్యగారి యజ్ఞానుసారము మహారాజశ్రీ యద్దవపూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, పోతరాజు మార్కెటానాయకగారు, జమ్మలమడుక వెంకటసత్యయ్యగారు, అన్నం వెంకటసుబ్బారావుగారు, మాలెంపాటి నారయ్యగారు, పూతలూరియిన రామస్వామిగారు, బొలిశెట్టి శివయ్యగారు గ్రామములో ఇంకాయితర ప్రముఖులుగూడి కీ॥ శీ॥ దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి జీవితచారిత్రము కీ॥ పోతరాజు మార్కెటానాయక గారివల్ల సమగ్రముగా వుపన్యసించబడినది, శ్రీ దాసుగారి ఆత్మను కాంతిని సంగటకు భగవత్ ప్రార్థన జరుపబడి శ్రీ వారి కుటుంబమునకు యీసభ్యులు కృతజ్ఞత పత్రికామూలకమున తెలుపుచున్నారు.

ముట్నూరి లక్ష్మీకాంతయ్య గ్రామసంఘకార్యదర్శి.

పోడూరు

ది 1-7-1925 సం॥ రోజున (సర్వాపురం తాలూకా పోడూరు గ్రామములో కీర్తి శేషయ్య దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి అకాలమరణమునకు విచార స్థూచకముగా సర్వాపురం తాలూకా బోర్డువారి ఆజ్ఞప్రకారము యీగ్రామ బాలబాళికా పాఠశాలలు మూయబడినవి. ఆసాయంత్రము గ్రామకాంగ్రెసు సంఘము తరపున నొక బహిరంగసభ జరుపబడినది ఆ సభలో ఏ దిగువ తీర్థాచార్యులు ఏకగ్రీవముగా సంగీరింపబడినది.

అఖండ త్యాగమూర్తియు, మాతృదేశ సేవాపరాయణుడును, రాజకీయ రురంభరుండును, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన నాశనకరుండును, భారతమాత పుత్రతాగ్రగణ్యుండును, సంతత స్వగాజ్య కాంక్షా తత్పరుండును, అసమాన వాక్పాతూర్ధురీణు. డును, అనుపమాన మేధాశక్తి సంపన్నుండును, సర్వభోగవర్జితుండును, విశ్వ బూధియు క్షుండును, అగు కీర్తి శేషయ్య దేశబంధు చిత్రంజనదాసుగారి అకాలమరణమున భారతదేశమునకు సంభవించిన అపారనష్టముకు యీ సభవారు కడుదుఃఖించుచు వారి యాత్మను కాంగిలుగు గాకయని భగవంతుని ప్రార్థించుచు వారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నారు.

పోడూరి పేర్లరాజు సర్వాపురం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి.

దేశబంధుని నిర్యాణస్తోత్ర

[తురగా వెంకటకృష్ణమూర్తిగారు]

సీ. నిరసంపదలతోడ సరళవాగ్దాతీతో
నిల నీకు సాటి నారెవరు నింక
ఆర్యకుటుంబలోన నావిర్యవించిరి
వద్దుతప్రజ్ఞ చే నలరినావు
దాతనై నట్టి నీధనమంతయును నేడు
దేశంబు కిచ్చిన తెగువ పితృ
కురలుమెచ్చగ మహాశూరుడవై యల
స్వారాజ్యమునకు నాధారమైరి
తే. గీ. అట్టి నీవిపు మమ్ములై పుట్టి మంచి
భారతంబను దుఃఖాధి భారవైచి
మమ్మునిర్దయాధృష్టిసంధ్రుమల తేసి
చిత్రంజనా దివికి వేంచేసినావె!
* * *

[ఆర్. వి. యస్. చౌదరిగారు]

సీ. ఏమహానీయుడు యెల్లకాలములందు
భరతభూమికి నెంతో పాటుపడెనో
ఏమహానీయుడు యెల్లదేశలయందు
గాంధీకి సైన్యోధుగాఁ జరించె
ఏమహానీయుడు యింకనుకంతయు లేక
చిత్రముఁ బరలకుఁ వెసగినాఁడో
ఏమహానీయుడు యింపుమీరంగను
కాననభలలో చర్చ గాంచె.
గీ. అట్టిలోకకహితుఁడు ననుగుసఖుఁడు
దానకర్ణుఁడు గాంధీర్థదాసు నేడు
యింద్రుఁ డంపిన దూత నింపులోమీఱ
దివికి నేగను మన కింక దిక్కు యెవరు?
సీ. బాల్యమందాదిగ బలువిద్యలను నేర్చి
బాల్యపదవి చేపట్టినావు
బాల్యపదవి భాగుగా తేటట్టి
గురుతరనేరముల్ గూర్చినావు
బాల్యపదవియు బాగులేదని యెంచి
గాంధీలోపన శ్రీతి గాంచినావు
గాంధీలోపన ద్రోశి కష్ట మంచనకు
ప్రజలసేవల యందుఁ బరగినావు
గీ. బరగి కీర్తిని యెంతయో యరిసినావు
భువిని యారసి యింకను దివినిగూడ
యశము పొందగబోవా యమలచరిత
యెట్టి మేమెట్లు సహించి యుండగలము?

ఉ. శ్రీధనవత్సరంబ మము గూలగద్రోసి మహాబిలోపలక
మాధనపూర్ణచేటికను మారు మూత్రమైన రత్నమున్
మాధవసన్నిభుండయిన మారు మహావిభువుండు వాసునిన్
నీ దగుపాట్లు బెట్టుకొని నిర్దయతర కుఖియించుమంటివా.
గీ. తిలకు మరణింపగా నీవు దిగులుచేత
గుండుచుండగ నప్పుడె గుట్టిలచిత్తు
డయిన మృత్యువు దాసుని దాయనచ్చి
దీసికొనిపోయె నక్కటా దివికి, నింక
నెట్లు సహించియుండువో యెఱుగమమ్మ.
* * *

[కౌశల్యూరి రామమూర్తిగారు]

సీ. విమల లేజన్నూర్తి వెల్లయ్యనిభావనం
డజ్ఞానపటలవనానలుండు
బహుళవిజ్ఞానసంపద వారిశోధ్యువుం
డుద్బుధభోగభోగ్యభోగ్యుండు
పటుతరకాస్త్రసంపాదనబోధితుం
డురుతరదీక్షామహోన్నతుండు
నిర్మలస్వాతంత్ర్య నిరంధ్రభరి మహా
శక్తిసాధనత జ్ఞానవరుండు
గీ. అధికములపాలిటి అమరభూమి
మాశ్రీతులెల్ల మేధువు, అమలయశుడు
చిత్రంజనదాసు నీచిన్ని కుతుడు
పాసె దుఃఖాన్ని నినుద్రోసి భారతంబ!
సీ. మును స్వరాజ్యంబు మూలమౌత్తము దెల్పి
నాలోక స్వర్గంబునకును జనియె
పావనండా చేసేనకసంఘములో స్థా
పించి భూశేఖు చనియె దివికి

సాక్షాత్తుడైన నన్ను పాపములను
సమీపి గంగాధరములను పోయె
మును జన్మచారి త్రోవనుబట్టి పెంపొంది
చనినాడు చి త్తరంజనము నేడు
గీ కలకటా నిన్ను దుఃఖాన్ని గ్రాలజేసి
దైవగతి దాట నెవ్వరితరము తల్లి
కంట దడిచెట్టనేల? సంకటము మాన్పు
గాంధీ యున్నాడు! దుఃఖము నొందకన్న!
గీ పద్మబాంధవు దవరాధి బడినయంత
జగము తిమిరావృతంబయి నెగురుభంగి
నీవు లేకున్న చరితచే నిశ్చయముగ
వంగదేశము కడగండ్ల లొంగునేమి?
గీ విజ్ఞానదండికా విమలమణిచికి
ఆ ప్రమింపచె జ్ఞాని యప్రమింప
ప్రథిత సత్కీర్తిసంపద జాటు నర్తకి
యంతమొందచె నాథు డంతమొంద
మహితసద్గుణిర్యులదీ పైపుంజంబు
మాయచే ధర్మంబు మాయమైన
విమలత్యాగం బను పృథ్వీసంతానమల్
సమయచే త్యాగజీవముల వోవ
గీ జ్ఞానము నశించే కీర్తి స్వప్నాన మేగ
ధర్మ మడుగంటె, త్యాగంబు దారి బట్టె
నీవుభవి వీడుటాదిగా నిరుపమాన
వంగసింగము మాపాపఫలములన
గీ హైంసచదుస్థితి నరసి దుఃఖాన్నిలా
క్రాగ లేకను దివి కేగినావో
వంగరాష్ట్రమునకు స్వాతంత్ర్యమును గోరి
సురనాథులొ డెల్ల నరిగినావో
ద్యుంధ్యప్రభుత్వవిధానంబు తప్పింప
జేయ గంగాధరు కేరినావో
హిందూమసల్కము లేక మైయుండంగ
వరము చే హరినాగి కరిగినావో
గీ అహహ! నీచర్య లెంచ నత్యద్భుతములు
తలపగా నైన నెవ్వరితరము గాదు
వ్రాయగానైన నెవ్వరి వశముగాదు
చి త్తరంజనదాస! సుక్రివెలిన!

దేశబంధు తారావల్లి
[విన్నకోట వెంకటేశ్వరగారు]

స "అన్న మోరానుచంద్రా"యందు విలసింప
భారతీయుల కనుబాన్మధార
క్షామరాశిశ్యులై క్షామముకడ గ్రాగు
హైంసప్రజల యాక్రందనములు
తలమాత్రము స్వతంత్రతలేని యాంగ
హారాధకల వహారావములు
పెంపిలలోనివచంబు నిప్పించెప్పగ గాని
నల్లచారలయర్థినాలగోల
గీ గాంధుడన్ వినుమన్ సహియించలేక
కేలు మైకెత్తినావు బంగాళమందు
వభయహస్తంబు మౌనము నంటలేదు
ఏమిమాగ్రహచారమో యంతలోన
దివికి నేనుమంటివే! దేశబంధు!
పరమపావని గంగాభవానిలోన
తేకునిప్పిన కెందమ్మి పోక నెనగి
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
కనుల మిటుమిట్లు గొల్పుమ తుణములోన
తిమిరమునలోకములు ముంచుతెరువు మోపు
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
మారసాలములకొ నిగ్గుదేరి, చిన్న
వల్లక జూపునట్టి సువర్ణలేఖ
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
రాబముక గయక దాల్చి యారాట మణిచె
చక్రధరుడు చక్రముదాల్చి సంవరించు
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!

కవలిక జిక్కులేని దుర్బరముగాగ్ని
హోత్రుఁ జల్లార్చి ద్రవ్యవిరోధమున
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
భానుసన్నిధి చంద్రాతపంబునట్లు
తెల్లదొరల సామంతాలు తెల్లవోవు
లీలఁ బ్రభజాపినావు పింగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
గీతలకొ తప్పి విడిచె క్రీస్తువన్నూర్తి
దాని భయించి నీవు చి త్తరువునందు
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
గాంధీ క్రిశామచంద్రుని కరణి నుండే
నీవు లక్ష్మణస్వామివై యెనయెనసి
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
వంగదేశమువారి కర్ధాంగలక్ష్మి
తోడ దాస్యమొనర్చి, బుధున్ నులింప
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
ఉడుగణంబులలో మహాభ్యుదయ మెనగ
గళలఁ బెంపొంది యలరారు కలువకేని
లీల ప్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
కర్మఫలముల పేర్చి యొక్కటకు భావ
ధమ్ము లిచ్చుగ్రహాశూలక బద్ధమిత్రు
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
రామకార్యార్థమై కపిప్రవరులందు
పేరుగాంచిన ఆంజనావీరవరుని
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
త్యాగశీలరలో మహాత్మాగియైన
రవిమలాంబుధిరత్నమా రామచంద్రు
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
అనఘశీలుడ హింసావ్రతామల
భూలతాంబు పుష్పపుష్పావు బద్ధదేవు
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
కఠకువాల్ పూనయ వై శివ వెల్ల
పాడుగా నొనరించిన వామనాశ్శి
లీలఁ బ్రభజాపినావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
ఆ రి హరియించి ఉష్ణము నవహరించు
చందురుని తేటవెన్నెలఁబడనము
లీలఁ బ్రభజిమ్మనావు బంగాళమందు
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!
గాంధీకి బోవునట్టి లెక్కర్లుగాక
అనుభవంబున విషయంబు లనునయించి
లీల.....మందుదివికిదేశబంధు!
వైరివారంబుచే బద్ధుబాసలోర్పు
కొనిన అన్యు ప్రహ్లాదుని ననుకరించిదేశ.
సర్వార్థము లం దనాన కైకలిగె
కర్మచూగలలో నుహ్నునతగాంచిదేశ.
రాజ్యమర్జములం దెగల్పంగలట్టి
వీరు డింకొకరుండు కాన్పించ డెన్న...దేశ
సనముధాన్యము కాళ్ళులేతర మటంచు
విడిచివుచ్చి వేదాంతపు వేత్తవోరె...దేశ
నీమనోవాక్కులకొ గాతు మో మహాత్మ
విగ్రహారాధకులకయి జెచ్చుపెట్టిదేశ
ప్రభుల కరవాలముల భయంపడనివారి
వాక్కుధాధారచేతలో బడగకేసిదేశ.
ఆన శరసావహించు నర్ధాంగలక్ష్మి
నీపదంబుల నడచుటకొ దేవరవలె.....దేశ.
భానుడు సుతీక్ష్ణకరుడయి వాసిగాంచె
నీవు చల్లనివాడవై యీ పృథివిని..... దేశ.

బర్మను హెడు ప్రభుని
ఇండియా విధానము

బర్మను హెడు ప్రభువు పూర్తిగా మార్పుగోరవలసివ
నాడని మేము భావింపము. ఇండియా విషయములగూర్చి ఆ
యన విచారనంతరము ఉపన్యాసమునందు పలికిన పలుకులు
భోజనాయాసముచే ఊడిపడియుండును. "ఇండియా దేశములో
తగవులను బద్ధసహాయమున బావుటకు మేము కొన్ని శతాబ్దము
లక్రిందట బోయియుంటిమి. లేకుండినచో యీ తగవులవలన
భారతదేశ నాగరికత యంతయు అడుగంటి యుండును."
అని ఓంటిమిద స్పృహగల ఆంగ్లేయుడెవ్వడును ప్లేటు సెక్రటరీ
గారివలె అనియుండడు. ఈమాటలు చరిత్రకు వ్యతిరేకముగా
నుండుటచే బర్మను హెడు ప్రభువువంటివా రనియుండురా
యని అనుమానము కలిగించుచున్నది. ఆంగ్లేయులు ఇండియాకు
వర్తకులుగ వచ్చిరని ప్రతి బడిపెట్టడు చెప్పగలడు. భారత సా
మ్రాజ్యమును స్థాపింప వారికి తోడ్పడినఖడ్గము భారతీయులది
గాని వారిదికాదు ఆకత్తియే యిప్పటికి వారిబలమును నిలబె
ట్టుకొన సహాయపడుచున్నది. భారతమాతయే ఆఖడ్గమును స్వయ
ముగా త్రిప్ప నుద్దేశించినచో బర్మను హెడు ప్రభువు లొంగిపో
యి ఆమె హక్కు నామె కిచ్చి యేయుండును. స్వరాజసాధన కై
అహింసను సాధనముగా గొన్నవారిని బర్మను హెడుగారు మంద
లించుచున్నారని భావింపవలెను. ఆరాచకము కన్న హానికరముగు
పరిస్థితు లేర్పడగలవు లండనునుండి ఆదేశంపడు త్రిత్రక్రొత్త
రాజకీయ పరాక్రమములచే ఇండియాను పాలింపజూచుచో
వాద్యమిజవలసివచ్చును నిందాభూయిష్టములను, అనూయ
యతములు, నీచము నగు ఈ ఉపన్యాసమునకు బర్మను
హెడు ప్రభువుగారు మాత్రమే జవాబుదారి అయినను కాకు
న్నను, అతడు భారతీయుల గౌరవమును గోల్పో
యెను. అతని విపరీతగుణములు అంతగా హానికరముగాని వేరొ
క ఉద్యోగమునందు ఉపయోగించుకొనునట్లు బాల్మీకప్రభువు
ఆతని మార్పుపండిచో భారతభూమికి ఇంగ్లాండునకు నష్టము
లేచ్చిపెట్టినవాడగును బర్మను హెడుగారు విద్యాభ్యుదయై ధ్వజ
మెత్తినట్లున్నది ఇండియా, చీనా, ఈజిప్టులలో విద్యాభ్యుదయై
ముఖ్యమైన శత్రువులని ఆయన నుడువు చున్నారు. ప్రాచీనాధి
క్యముగల యీమాడు దేశములలోని యువజనుల ఆగ్రహమునకు
పాల్పడిన సామ్రాజ్యమునం దేదో గొప్పలోప ముండియుండును.
(సోమలు రిఫోర్మిరు)

త్రైజగీ మోసము

కలకత్తా, జూలై 4:—అలీపూరు కలకత్తా త్రైజగీల
ను మోసగించినందులకై పంచానన్ సాహసేనను మరియుద్దరిపై
నను లేబడినకేసు విచారణను అలీపూరు పోలీసు మేజిస్ట్రేటు
నేడు పూర్తిజేసెను బీహారు బరిస్సా అక్లాంట్లెంటు పంపిం
చినట్లుగా రెండు సార్లు ఫోర్జరీకాగితములను చూపి ముద్దాయి
అలీపూరు త్రైజగీనుండి రు 3500 ను తీసుకొనిరి. కలకత్తా
త్రైజగీనుండి రు 2205 తీసుకొనిరి. మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయిల
నందరిని సెషన్సుకు పంపెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి అద్దెనవరణచట్టము

బొంబాయి, జూలై 4:—నివాస ప్రదేశములకు చెందు
నట్లుగా అద్దెకాననమును సవరణజేయుటకై యుద్దేశింపబడిన
చట్టమునుగూర్చి బొంబాయి శాసనసభనుండి నియమింపబడిన
సలెత్తు కమిటీవారు శాసనము మరి రెండు సంవత్సరములవరకు
అనగా 1927 సంవత్సర మాఖిరవరకు అమలులోనుండవలెనని
శిఫారసు చేసిరి బొంబాయిలో 55 రూపాయలును కరాచీ
50 రూపాయలును అద్దె మించకూడదని వీరికొక పరిమితిసేర్పర
చిరి (అ. ప్రె.)

దారులెటుగని యాజడదార్లకొఱకు
పలుకు రాత్రియుఁ బడరానిపాట్లు పడియు.....దేశ.
అమ్మ లుపయోగపడవు; వాక్యము లంత
కన్నఁ గావని, ఖద్దరుకార్య మొచ్చి.....దేశ.
దేశబాంధవుఁ జేరి మాదేశకవ్వ
ములనుజెప్పి, మనసుడిప్పి, మోదవార్ధి
మమ్ముఁ దేలించుకొల కాత్మమమత విడిచి
దివికినిపుడేగుమంటివే! దేశబంధు!

అస్పృశ్యతానివారణము

కొన్ని ప్రశ్నలు

(యంగిండియా)

1. ఫక్రుద్దీన్ అస్పృశ్య మహాశయు నొకనితో గావించిన సంభాషణా వృత్తాంతమును 1925 మే 14 న తేదీ యంగిండియాలో ప్రచురించిన దానిలో వారిని ఆస్పృశ్యులైనట్లు కొంతవరకు తెలుసుకొని గోరినట్లుండెను ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే వివాదభావమేమి? ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే బహిష్కరణములేమి? ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే మనోవాక్యాయ పాఠశుద్ధిమా లేక వీని లోనేదని యొకటియో?

ఉ — ఆస్పృశ్యులైనట్లుంటే మనోవాక్యాయముల లో దేనికి సంబంధించినట్టిగాని మానవ్యమును పోగొట్టుకొనుటయే. పాపపు అలోచనల కడమొనవలదనియు, అస్పృశ్యుడైనట్లుంటే, కఠినమును చక్కగ కడుగుకొని స్నానముజేయుచు నుంచి ఆహారమును, కుళిన మాంసముగాని, అపరిశుభ్రమును నాహారమును, మత్తుపదార్థములను సారాయాలను త్రాగవద్దని అస్పృశ్యులైనట్లుంటే చెప్పియుంటిని.

2 ఏతరగతివారుగాని, యేవ్వకగాని ఆపరిమాణమును గానినయెడల వారుగాని, ఆతడుగాని యొకను అస్పృశ్యుడు గనే తలంపబడునా?

ఉ || ప్రమాణమును గాంచునట్లు అస్పృశ్యుడుగ దలంపనక్కరలేదు. దానిని మనము చాలమందిమి ఒక్కసారి పొందలేము ఆప్రమాణమును బెట్టుకొని మనకు వర్తింపజేయునెడల మనకే మోసమువచ్చును.

3. హిందువులలో నన్ని తరగతులందు భోజనపానీయము లందును, పూజనమునందును ఒకపద్ధతిలేదు. ఆ యేకత్వమును సమకూర్చుటకు మొదట యేమిచేయవలెనని తలంచెదరు?

ఉ || అట్టి యేకత్వమును బొందుటకు జేయుటకు సేసే మియును చేయుటలేదు సేను కావలెనని పట్టుపట్టినది హృదయైక్యము అయ్యది యాయాటంకములన్నిటిని దాటినది. వాని తోనక్కరలేకుండనే యిదియుండగలదు. ఒకేదేవుణ్ని మనము వేర్వేరురూపముల వేర్వేరుపేర్లను గొల్పెదము.

4 అంగరను పూజజేయుస్థలములను, పలహారముల కొట్టలోనికిని పరిశుభ్రముగనుండు హిందువులను రానిచ్చినయెడల ఐక్యమునకు మొదటిపెట్టని నూచింపబడెను. దానినినిగించి మీ యభిప్రాయమేమి?

ఉ — సామాన్యముగ యుక్తాయుక్త వివక్షణగల వారందరను పూజాస్థలములకు రానియవలెనదే. దుస్తులలో పరిశుభ్రమన్న దానికి ప్రమాణమెక్కడ? ఇందులకు శాసనము గా ప్రబల యిష్టమునుబట్టి యుండును. పలహారములు జేయువాడు తాను శుభ్రముగనుండి ఆశుభ్రముగనుండువాని కమ్ముట లేవనచ్చును. అవ్యవసరమే వర్తకముపోవును. కాని అస్పృశ్యుడనే కారణముకేత వానికి దుకాణ దారుడు అమ్మక పోయినయెడల వ్యాపారము జేయుటకు హక్కులేనివాడే యని భేదములేదు.

5 అస్పృశ్యులయని మీరు చెప్పినది కష్టమైనది. ఉన్నత తరగతి హిందువులలోగూడ నిమి అనాచారపు అసంస్కృతపు పిల్లలదేని నీటిని త్రాగరు వారిచేత అన్నము దినరు. దీని యస్పృశ్యుల యందురా?

ఉ — సేను దాని సస్పృశ్యుడనను. హిందూమత మలో పంగమవర్ణముననునది లేదని అనేకసార్లు జెప్పితిని. కాబట్టి చాతుర్వర్ణములతో బాటు అస్పృశ్యునకుగూడ అన్ని హక్కులు సుండువలెను

6 నీళ్లు ఒకరి వొకరు త్రాగుటనుగూర్చి యొక్కడగ జెప్పుటకు ఉన్నతజాతి హిందువుల హృదయములందు న్యూనాధిక్యభావములు లేకుండ తొలగింప ప్రయత్నము జేయుట మంచిది. ఈసలహాను మీ రంగీకరించెదరా?

ఉ — బూతుకమును కప్పటకొనము కాకుండయే సలహాజేసినను సే నొప్పుకొందును. పండునుబట్టి చెట్టు నాణెము జెప్పెదరు. భోజన పానీయములనుగూర్చి సేను యొక్కడగ జెప్పెదరును జెప్పియుండలేదు. కాని యెవ్వరైనను అస్పృశ్యుడనే కారణముకేత ఆతనిచేత నీళ్లుత్రాగవచ్చుయెడల మాత్రము సేను ఒకడజేకొనదు. అట్లు వద్దనుమందుట అధికగర్వమును వికేదము జేయుచున్నది

7 క్రితవల వాడియు సమాజములుగ సేర్పడి మలోత్సవములను జాతీయమత విచక్షణ

లేకుండ జరిపియున్న పనిని జేయుట సులభమును స్వల్పమునైన మాన్యము ఈ మాన్యము నాలుగు కతా బ్రములపైగా నుండియుండెను ఈసలహాగూర్చి మీ అభిప్రాయమేమి?

ఉ — ఈ క్రితవలవల ఫర్సులను సేనుగమనింపలేదు కాని అస్పృశ్యునకు గోడను పడగొట్టుటకు వీరైన మంచిమార్గమున్నయెడల దాని నొప్పుకొనును

8 తెంగాలు హిందూజాతి వాశనముననున్నది అందరును ఒప్పుకొనుచున్నారు ఇటుల వెన్నెదిగ వాశనమునకు ముఖ్య కారణములేని దలంచెదరు? హిందువులలో యెత్తు, బలము, శౌర్యములందు త్రోవముగలిగె ననుచున్నారు వానిని మరల పునరుద్ధరింపజేయు?

ఉ — ఈలాంటి వాక్యములు మాచిలిగాని హిందువుల త్రోవమునకు నిదర్శనము లేమియును గానించుటలేదు. అయితే మనము శారీరకముగ దుర్బలములమనుచున్నామని మాత్రమెప్పుకొనవలయును ఇందులకు కారణములేమో గానించుచునే యున్నది దారిద్ర్య మెక్కువగుటయే, బాల్యవివాహములు యీ వాశనమునకు ముఖ్యకారణములు దారిద్ర్యమును రాటము పోగొట్టుగలదు రెండవదానికి మగవాళ్లయినను, ఆడవాళ్లయినను పిల్లలకు 16, 20 యేండ్లు వచ్చువరకును పెండ్లిచేయరాదు. ఇంకా యింతకన్న ఆలస్యముగజేసినను మంచిదే. మగపిల్లవాడైనను ఆడపిల్లయైనను జ్ఞానమునం దభివృద్ధి గాంచి భారమును వహింపగలిగి బాగా ఆరోగ్యముగ నుండువరకును వివాహములమాట తలపెట్టక ఆవియుంచెదను దీని నాచరణలో బెట్టుటకు మార్గము యీ సంస్కారమును తాము స్వయముగ ప్రవేశపెట్టి యితరులు ప్రక్కవారుగూడ నట్లు చేయునటుల జేయుటయే ఇట్టి సంస్కారము జేయగోరువారు కష్టములలో పడకుండ నుండుటకై ముందే బాగ్రత్తగ తమ పిల్లలను మంచి పరిస్థితులలో నుంచి పెంచుమంది వలెను.

మొ|| క|| గాంధీ

నా చేత గానితనము

(మొ|| క|| గాంధీ)

ఎవరైన నేదైన నన్ను కోరినపుడు వారికి తృప్తికరముగ నుండునట్లుల సహాయముజేయగలిగితేనే నానట్టుకు నాకు సం తోషముగ నుండెడిది. కాని నాచేతగానితనమునకును అసానుభవమునకును ఒక నిదర్శనమును జెల్పెదను.

“మహాత్ముడియలను వడ్డనిఅని గోహత్యను మాన్పలేకున్న యెడల మీ నాయకత్వముగాని మహాత్ముని నామముగాని యేమి సార్థకము? ఆగ్వాదులలో మహాభూరములు భరిగెను. మాట్లాడకుండిరి పండిట్లని నైజాముకు రాకుండజేస్తే మాట్లాడకుండిరి. ఆయన భ్రాతృసమానుడనియు గౌరవము గలదనియు, మహాత్ముడియల కాయనపై సేమియును ద్వేషము లేదనియు జెప్పమందురుగదా! ఏమట్లుచకుంటిరి?”

ఈవిధముగ నన్నొక్కరుగాడు చాలమంది యడిగిరి. మొదటజెప్పిన తప్పుభరింపరానిది దానితో క్రుంగిపోవలసినదే. బక్రీదులో మహాత్ముడియలు ఆవులను చంపనీయుకుండ జేయుమని కోరవలసినదిగ నాకు తంలివారవచ్చినది. సేను యీవిధములందు మానముదాల్చి యేలయూరకుంటిని వివరింపవలసిన తరుణము వచ్చినదనుకొనెదను పండిట్లీవిధముమై నావైమోసిన సేరమును లక్ష్యపెట్టవలెదను. ఒకమిత్రుడే నాపై సేసేరము మోపెను నాప్రతిష్ట కెక్కడ భంగముకల్గునో యని ఆయన భయము మహాత్ముడియలన్న నాకు భయమని యితరులు భావించెదరేమో యని ఆయన తలంచెను. కాని పండిట్లని నిషేధించిన విషయమునుగూర్చి బహిరంగముగ ప్రచారము జేయ నక్కరలేదని నిశ్చయించుకొంటిని. ఆయన నా విషయమున అపోహలగాంచునని భయములేదు. ఆయనకు నా రక్షణముకర్తలేదనిగూడ నాకు తెలియును. ఈ ప్రశంసమున నాయనను యెవ్వరేమి నిషేధించినను తాళగలరు. ఆయన తత్వజ్ఞానమే ఆయన కభయమియగలదు అనేకక్లిష్టస్థితులలో ఆయనను బాగ్రత్తగ యెట్లుంచునో యని నేనెట్టి చూచియుంటిని. ఆయన నిశ్చలముగ నుండెను ఆయనకు తాను చేయవలసినపని యేమియో తెలియును. కాల సునుకూలముగ నున్నను ప్రతికూలముగనున్నను అనుకొన్నదనిని యేమాత్రము గర్వముగాని తొందరగాని లేకుండజేయును. కాబట్టి ఆయనను నిషేధించిరిని వివరగానే సేను మనసార నవ్వుకొంటిని. స్వదేశ సంస్థానములు జేయవలయు చిత్రములుగ నుండును. సేను యంగిండియాలో

యేమివాసినను నైజాముప్రభువు తనయుత్తరువు నుపసంహరించుకొనుట కేమియును పనిజేయనని నాకు తెలియును. నైజాము ప్రభువుతో నాకు స్వయముగ పరిచయమేమైన యున్నయెడల సేను వెంటనే వారికివాసి పండిట్లని నిషేధించుటవలన సంస్థానమునకుగాని ఇస్లాముకుగాని యేవిధమైన లాభమును లేనిది తెల్సియుండెడివాడను పండిట్లీ హైదరాబాదుకు నిచ్చిన యెడల ఆయనకు తగినసత్కారము జేయవలసినదిగ గోరుచు యిందుకు నిదర్శనముగ మహాత్ముడుయొక్కయు ఆయన యనుసరలయొక్కయు జీవితముల నుండి కొన్ని యంశములను స్ఫూరించి జెప్పియుండెడివాడను కాని నాకామాత్రము గౌరవము దక్కుటకు వీలులేదు ఇకను బహిరంగముగ సేమైన చెప్పినను వ్రాసినను వారికావిషయములు చెవిపడని నాకు తెలియును. కాబట్టి యిందువలన అదివరకున్న ద్వేషము నెక్కువజేయుట దప్ప మరేయేమియును ప్రయోజనముండెడిదిగాదు. అట్టి ద్వేషమును తగ్గించుట చేతగాక పోగా యొక్కవజేయట యిష్టములేక మానముగ నుండుటయే యుక్తమని దలంచియుంటిని ఇప్పుడా విషయము వచ్చినది గావున తిద్వారా హిందువులు ఆగ్రహమును జెందరాదనియు, ఇస్లాముపైగాని మహాత్ముడియలపైగాని యేవిధమైన ఆగ్రహమును జెందరాదని మాత్రము సలహా నీయగలదను. ఈ సలహా ధర్మ టుత్తరువుజేయుటకు నైజాములోని ముసల్మాను కారణముగాదు హిందువుడైనను మహాత్ముడియలైనను నిరంకుశవిధానము నిరంకుశప్రవర్తనకుండు లక్షణమేయగును ఇట్టి నిరంకుశచర్యల నావుటలో భారతసంస్థానములనే నాశముజేయకుండ పనిజేయవలయును. ప్రజలలో మంచిప్రబోధము గలుగజేసి జ్ఞానము గలుగునటులజేసి పనిజేసినయెడల సేను యిందుకు తరణోపాయము గల్గును. ఈ పని ముందు బ్రిటిషు ఇండియాలోనే ప్రారంభముగావలయును ఎందుకనగా స్వదేశసంస్థానములందు పరిపాలనము పామంతరాజులద్వారా జరుగును బ్రిటిషు ఇండియాలో ప్రత్యక్షముగ చక్రవర్తి పరిపాలనమే జరుగును. స్వదేశసంస్థానములందు బ్రిటిషు విధానములో నున్నదోషములన్నియును గల్గుచుండును కాని బ్రిటిషు పరిపాలనమేయున్నచోటులందున్నరక్షణలు కొన్నియుండవు భారత సంస్థానములందు సక్రమముగ ప్రభుత్వము నడువవలెనన్న ప్రభుత్వనిర్మాణమును బట్టిగాక యేకాలమున కేఆధిపత్యముండునో ఆయన గుణశీలములబట్టి నడుచుచుండును కాబట్టి బ్రిటిషుఇండియాలో ప్రజలు శిక్షణముగలియుండి స్వాతంత్ర్యమును గల్గి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికారము కొంచెము తగ్గుదలలోనుండి సామ్యముగ నుండునెడలనే స్వదేశసంస్థానములందు నిజమైనసంస్కారము ప్రారంభము గాగలదు అందుకని పత్రికలన్నియును మానముదాల్చి యుండవలెననిగాదు. స్వదేశసంస్థానములందు జరుగుచుండు అన్యాయములనుగూర్చి పత్రికలలో వ్రాయుచుండుట యవసరమేయై యున్నది అవిధముగ ప్రభాభిప్రాయమును ప్రబోధముగావించవచ్చును. సేనాపనిభేదములకు నాదంతయు క్షుప్తముగ నుండును సేను పత్రికనుబెట్టుకొని నడుపుచున్నది నాశీవిత సంజ్ఞమును అందరకును తెలియజేయుట సాయకారిగ నుండుటగాని, అజేపనికొనముగాదు. పత్రికాహింసల నూత్రమగు అనుపమాన పత్రికసాహసమును యెంతటి నిరోధముగలిగినను బోధించియు ఆదర్శముగ నుండి జూపియు పనిజేయుటయే నాదీని తపరమార్గముగ దలంచెదను శీవితమునం దనేకదోషములకు అహింసదత్త మరెయొక నివాళిపోషాత్ములైనది తెల్పుటకే సేను ఆకురపడుచున్నాను. ఇయ్యది పోషాహింసాయమునైనను కరగింపగల సాధనము. నావిశ్వాసమును ప్రతికూలముగ బోవుట యిష్టములేదు. అందుచేత రాగద్వేషములతో సేమియు వ్రాయను ఏమియుపనిలేక వ్రాయుటజేమియు లేదు. అట్లు సేను వ్రాయను. రాగద్వేషమును గలుగజేయుటకేమియును వ్రాయను. ప్రతివారమును సేనువ్రాయు విషయనిర్ణయమునందును పదప్రయోగమునందును యెంతటినిరోధముతో చనిచేయుదునో పారకునకు తెలియదు. నా కదియే శిక్షణ నొసంగును. అందువలన నా కంత రీతికూటముగల్గి నాలోపములు సేను తెలిసికొనుటకు వీలుగలుగుచున్నది. తరుచుగా లోపలనున్న గర్వముచేత మరుక్షణములకు వచ్చుచుండును. కోపముచేత తరుక్షణవిభ్రాంతములు వచ్చుచుండును ఇది కఠినమైన శిక్షయేగాని కుట్టనంతయు పోగొట్టుకొనుటకు మాత్రము మంచి సాధనయేయగును. పాశకునకు యంగిండియా చూచునప్పటికి అంతయు చక్కగ గానించి కోమెయినుకోలండున్నటుల యాయన వృద్ధుడైనను యెంత చక్కగ వ్రాయును అనవచ్చును. ఈ మేర్పదము వ్రాయుటలో బాగ్రత్తగ భక్తితో సాధనజేయవలసి యున్నదని ప్రపంచము తెలిసికొన

నలయును. ఇయ్యది కొందరు యిష్టముగ నుంచునట్లు, యిం
రటి మేల్తందనము స్వాభావికముగ నచ్చినపుడు, నామన
స్సులో నేర్పరచిన దోషమును లేక పాద్యమును గర్వము
అనువాని కేమియును తావులేకపోయినపుడు, అప్పుడే నా
అహింసవలన ప్రపంచములో నందర హృదయములను పరి
వరనము గాంచగలవని పాఠకుడు తెలిసికొనగలడు. నేను
తెల్పిన ఆదర్శముగాని సాధనగాని పాఠకునకైనను నాకైనను
దుస్సాహ్యమైనది గాదు. అది మావస్తువుగల జన్మస్వత్వము.
అది యాతని సొమ్ము. మనము స్వర్గమును పోగొట్టుకొంటిమి.
దానిని మరల సంపాదించుకొనవలయును. అందులకు యెక్కువ
కాలము బట్టుకొడల కాలక్రమంలో నది ఏమాత్రము లేక
భాగమునను. మనలోని లెన్నిలక్షలో జేరినగాని బ్రహ్మకొక
కోజుగాదని గీత బోధించిన కృష్ణభగవానుడు తెప్పినది
సత్యమే. కాబట్టి మనము సహనమువీడి దుష్టులలమై అహింస
మేల్తందనమును గుర్తించింపరాదు. అట్లెన్నటికిని గాదు.

ఇకను చివరవిన యము జెప్పవలయున్నది. ఆర్యులు
సూర్యులగుర్చి నేనెల మాట్లాడుకుంటినో పాఠకునకు తెలి
యదు. నేను యేమివ్రాసినట్లును యేమియు లేకపోయెను.
నే నేమి చెప్పిన ను చూసిన ను పై జాము
చలనే ఆర్యులుగూడ తిరస్కార భావముతో
నవ్వవేయవచ్చును. ఈ ప్రవచించిన గతు లన్నియును నిజమే
యైనయెడల కద్దముగా రెండుపాళ్లు నడగట్టిన డయిన నేనాని
తనవని దీని నవలయును. ప్రస్తుతము నివారణోపాయ మేమి
యును లేదని నాకు తెలియును. ఈపయమై బహిరంగపచా
రా జేయునట్లు పత్రికలు వ్రాయును ప్రోద్బలము జేయు
నేమోయని చూచుచున్నాడు. పండితోదయిక్కు తలెత్తెను
నెమ్మదిగ పనిజేయుటకు కనుగొనుచున్నాడు. నాకీ బాధర యెం
దుకు? నివారణోపాయము తెలుపువని నన్నందరును కోరెదరు
గాని నానడ్డ కవిరాజు నడ్డకరే మధులసంచి ఏమియు ప్రతి
రోగమును కట్టనట్లు యిచ్చుటలేదు. నా చిన్న జేబులో
రెండేరెండు చిన్న చూడకలు గలవు. వానిలో యేదో కొంచెం
నైపుణ్యమును సంపాదించితిని. ఈ ప్రభుజ్ఞ ప్రస్తుతము యా
దోషముల నివారించుటకు చేతగాదని తెలుపుచున్నాడు.

ఇకను ఆవులను ప్రేమించువారి కొకమాట చెప్పవలసి
యున్నది. హిందువులపైగాని, మహమ్మదీయులపైగాని నా కే
మాత్రము పట్టునలేదని యామధ్యను యిదివరకుగూడ చెప్పి
యుండలేదా? అది చేకూరువరకును నేను నమ్రుడైన యున్నను
యేమియు చేయలేకున్నయెడల గోమాత నన్ను రక్షించునుగాక.
నాప్రాము ఆమె ప్రాముపై నాధారపడియున్నది. ఆమె
నన్యాయము లేయుని ఆమెకు తెలియును. ఆమెను పూజించు
యితరులకు తెలియకపోయినను నాచేతిగానితనకు ఆమెకు
తెలియును. (యంగిండియా).

వైటు కొన్నిలు

బ్రాహ్మణేతరులకే ఓట్ల వ్యవలెననిదక్షిణయిండియా
లిబరలు ఫిడలేషనువారి తీర్మానము

తిరుచనాపల్లి, జూలై 6:—క్షేత్ర యిండియా లిబ
రలు ఫిడలేషనుయొక్క లిబరవాక్కు శాఖవారు మార్గాంధం
పిల్లయం. యల్. సి గారి అధ్యక్షతక్రింద చేసిన వార్షికసభ
లో ఈ దిగువ తీర్మానము నను రిందిరి. వైటు కొన్నిలును నిలు
వబడు అభ్యర్థనలలో బ్రాహ్మణేతరులకు మత్రమే బ్రాహ్మణే
తరులందరు ఓట్లవ్యవలెనని యాఫిషవారు తీర్మానించుచున్నారు.
(అ. ప్రె.)

పత్రికాధిపతి మరణము

తిరువనంతపురం:—తిరువనంతపురం పూర్వ కల యింగ్లీషు
వార్తాపత్రికయు నూతనముగా తనపత్రికగా మారినట్టియు "తె
వ్వరకే స్టార్" యొక్క మేనేజింగ్ సోప్రయిటరు సి. జాన్
గారు అతిమాత్రవ్యాధి వశిత్వం జెనరలు ఆస్పత్రికి వచ్చి
నిన్నటిరాత్రి అంతమయి పర్యవేశిరి. ఓడీచ్చుటకేతముగ్రా
మేత్రకాండలో కొద్దియము గలపాదము అచ్చుననే వీరికి
అంత్యక్రియలు జరుగవలెను. (అ. ప్రె.)

వెల్లింగటన్ వార్తలు

వెల్లింగటన్ జూలై 6:—వెల్లింగటన్ జిల్లా మగ
పూర్వయు ఆతపూర్వయు వచ్చి తలపుట్టినట్లు తెలియుచున్నది.
మందుగండు సామాను ఫ్యాక్టరీ మూపర్చింటుగా నున్న జి.
యన్. బట్లగారు ఆడపురిని కొట్టిరి. షికారీలు మగపూర్వ
కు వెల్లింగటన్ ప్రయోజనము కనబడలేదు.
నాదేశములోని గలంతులచే నిచ్చుటనే నిందిపోయిన
చాంగు, జె. జె. వాంగుగార్లు నిన్నటిదినమున మదరాసుకు
బయలుదేరిరి. అచ్చటినుండి వీరు హంకాంగుకు పోవుదురు.
(అ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

మరణముల నివేదికము:—జూలై 4 వ తేదీ
లో అంతమయ్యే వారమునందు మరణముల సంఖ్య వెయ్యింటికి
పాలునకు 36.5 వ ి యుండెను అంతముందువారము 39.8
వ ి యుండెను. 16 మందికి స్త్రీలకును తగిలి 7 రు చని
పోయిరి. ఇకొళ్లు ఎంబావలన బిరు ఇతిరజ్వరముల వలన 39
గురు చనిపోయిరి.

గోల్డేహాల్ లో ఉపన్యాసము:—ది వ్యక్త న
సహజము ఉపాధ్యక్షులగు సి. జనరాజరావ పం. ఏ. గారు
రేవుసాయంకాలము 5-60 గంటలకు గోల్డేహాల్ లో "వన
పూర్వము చెప్పినట్లు" అని ఉపన్యసించెను. గోల్డేహాల్ రామే
శంకరులుగారు, అధ్యక్షులు చేసెను.

ఎన్నిక సభలు:—కె. శ్రీరాములనాయుడుగారి
(స్వరాజ్యపక్షము) అభ్యర్థిత్వము లభింపవలెకై కొత్తాలు
బజారు దివిజనులో భద్రద్రయ్య కిడియందు (పచ్చయ్యపక్షా
కాల వెనుక) బహిరంగగణభ జరుగను శ్రీ ఎన్ శ్రీనివాస
య్యంగారు అభ్యర్థిత పరిగెంచెను. కాంగ్రెసుపక్షము
కాన్సిలర్లందరు ఉపన్యసించెదరు

మద్రాసు పెరిపు:—మద్రాసు పెరిపు డిల్లీ యన్.
భవానందపిల్లెగారు 13 వ తేదీని గవర్నరుగారి అభ్యర్థితము కిల్
కేల్ పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారి స్మారకగ్రంథము జరుపుటకుగూర్చి
ఆలోచించుటకై 3 వ తేదీ సంచయభ జరుపుటకుగాను మహా
రునుండి మద్రాసుకువచ్చిరి ప్రేక్షకులకు అట్టెంటు నాటకుమి
మనరు భానుబాహురు కళిదాసురామోజు బహుమతిగారును
సయ్యదు కాసింసామోబుగారును వచ్చి పెరిపుగారిని సత్కరిం
చిరి.

రాకపోకలు:—పంచాయతల విజ్ఞాపన జెనరలు
రాల్ బి యల్. గోపాలస్వామి అయ్యంగారును, డిల్ బి టి.
విజయరాఘవాచారిగారు, భారతశాసనసభ్యులగు రావ్వురు
హాజీ, సయ్యదు అబ్దుల్లాఖాన్ మరసామోబు జిలాసీగారును, ఆంధ్ర
రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంస్కార్యక్షులు బాలును సాంబమూర్తి
గారును నేడు చెన్నై పురికివచ్చిరి.

వాల్తేరురేంకి డెప్పుట్టపాటిను ఇరవైవేరు జెనరలు
యల్. యన్. యన్. జాన్లెగారును, సి. జి. ఆర్జిమగారును
పింఛను: కెలవునూ. ఇంగ్లాండుకు బోవుటకై కోలంబోకు
వయవమైరి.

రైలు సట్టలనుండి తప్పిపోవుట
లింఖరా, జూలై 7:—రైలునుండి జిల్లా బ్రాఫీక్కు
నూపరిం తెండెంటిట్లు రింతిసేయుచున్నాడు. "మామకును
లింఖరాకును మధ్య రాత్రి 0-30 గంటలకు నేడు 16 వ నెంబరు
పైకిపోవు మేయిలు యింజను, 5 ప్రయాణీకులు పెద్దబండ్ల
సహా పట్టలనుండి తప్పిపోయెను. ప్రయాణీకు లీబండినుండి యా
బండికి మార్చబడుచుండిరి. రేవు ఉపయమునకు మార్గము సరిచే
యబడును." (అ. ప్రె.)

యన్. సి. బానర్జీ గారు

స్వరాజ్యపక్షమును కలిసికొనుటకు కలకత్తాకు
పోవుచున్నారు.

రంగూను, జూలై 7:—ఇదివరకు 'రంగూనుమేయిలు'కు
సంపాదకులును 'బర్మాక్రాసికో' అను నింగ్లీషు దినపత్రికకు
స్థాపించుటకు ప్రయత్నించుచున్న వారును అగు యల్. సి. బానర్జీ
గారి యువయమున స్వరాజ్యపక్షమువారిని కలిసికొనుటకు
కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. అచ్చట నాయకులందరిని కలిసి
కొని బర్మాలోని రాజకీయపరిస్థితులపై తమ యభిప్రాయము
లను వారికి తెలుప నిచ్చగించుచున్నారు. ప్రస్తుతపరిస్థితులను
గురించి తెలిసికొనుటకు వీరు బెంగాలులో పర్యటనముచేయ
నిచ్చగించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

శాసనసభా ప్రవేశవాదుల సభ

రంగూను, జూలై 6—ఆగస్టు 9 తేదీ ఆదివారము
నాడు రంగూనులో జరుగు వై సభ లో నీజాతీయ
వారు ఓదివరలో నేమి చేసినదియు తెలుపబడును. ఇకనుందు
చేయవలసిన కార్యక్రమమునంగతిమాక విచారింపబడును శాసన
సభ లోని అధికారేతరసభ్యులలో నీపక్షమువారే యెక్కువ
మంది యుందుటచేత నవంబరులో జరుగు సెషి కల సంవత్సరాన
నీపక్ష చాల ముఖ్యమైనదిగా కనబడుచున్నది. ప్రస్తుతము హిం
ద్రులును కాంగ్రెసు కార్యచిర్యముగూడ నీపక్ష మువారే (అ. ప్రె.)

రైల్వే స్టాఫ్ కు కమిటీ
ఇండియను రైల్వే కౌన్సిల్ కు బ్రాఫీక్కు మి. జెం
భూరులో జూలై 20 వ తేదీని బి. జె. సి. వి రైల్వేజనరలు
బ్రాఫీక్కు చూడెదరు ఇ. బి. రామే స్వగారు బ్రాఫీక్కు సమా
వేశమునందు, ఆనలు గంభీర్యాదులు రైల్వేముందు బలం
చెల్పించబడును. గవల ఓషుడు మైసూరు, బెంగళు
1, 2, 3 ఆగతిసత్తులగూర్చియు చర్చించబడునదిగా అన్
సి సి డాక్రెసు-కి రియన్-వ్య.

విజయనగరము

దాసుగారిమరణమునకు సానుభూతిదెల్పుట
విజయనగరము, జూలై 6:—1. 25-6.25 తేదీని విజ
యనగర పురపాలకసంఘమువారు శ్రీయుత మారంపల్లి విజయ
రామయ్యగారు ప్రతిపాదించ ఏకగ్రీవముగా నీక్రింది తీర్మాన
మంగీరించిరి.
"అభిలఖారక స్వరాజ్యపక్ష నాయకు లగు చిత్తరంజన
దాసుగారి అకాలవరణమునకు ఈదేశమునకు గొప్ప అం తపై న
నష్టమునకు ఈవింపులువారు చింతిల్లుదు దాసుగారి కుటుంబ
మునకు ఈకష్టసమయమున తమ సానుభూతిని తెల్పుచున్నారు.
తాలూకాబోర్డు సభ
2 1-7-25 తేదీని విజయనగర తాలూకాబోర్డువారు
ప్రక్కేంబి గావించి, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అకాల
వరణమునకు నగలు, శుభములు, దాసుగారి
కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని వాచించి, చిత్తరంజన గా
వించి, నాటికి సభ నిలుపుచేరి
పౌరుల సభ
1-7-25 తేదీ సాయంకాలమున విజయనగర పౌరులు
అన్నిపక్షములవారును, వార్డులలో బహిరంగగణ శ్రీయుత
మంధా సూర్యనారాయణగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగిచిరి.
శ్రీయుత పూసపాటి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారు (తాలూకాబో
ర్డునకు, కాంగ్రెసుమిత్రుల అధ్యక్షులు) శ్రీయుత జయంతి
లచ్చయ్యగారు (వై సు చైర్మను) కేతువల్ల సీతాం మయ్యగారు
ఇంకా వి ర్షలు తెదిరెడలు సభకు విచ్చేరిరి.
శ్రీయుత పూ. బి. సీతా మచంద్రరాజుగారు కొన్ని
పర్యములు చదివెరి. మచంద్రాగు పాపారావుగారు దాసుగారి
జీవితసంగ్రహమున దెప్పి, ఈరోజు ప్రత్యేకముగా చేసిన 120
పంక్తులుగల పద్యము ఇంగ్లీ షు రచించినది సభలో జదివెరి.
శ్రీయుత కేతువల్ల సీతాం మచంద్రామగారు, ప్రతిపాదించ ప్ర
యతి కందాళ సర్వేశ్వరాస్త్రిగారు అరగంటకాలము ఉప
న్యాసముతో బలరంప ఈక్రిందితీర్మానము గావించిరి.
విజయనగరపురములు, అన్నిపక్షములవారును బహి
రంగగణలో సమావేశమయి త్యాగమూర్తియగు చిత్తరంజన
దాసుగారి యకాలమరణమునకు తమ సంతాపమును దాసు
పురు ఆయనయందు తమకుగల గౌరవమును భారతదేశ ప్రజలు
అన్నిపక్షములవారును స్వరాజ్య సంస్థాపనార్థమై ఏకభావము
గలిగి ప్రయత్నించుటలో చూపారెని ప్రార్థించుచున్నారు.
విదన అభ్యక్షులగు మంధా సూర్యనారాయణగారు వి
మత్సయమునకు అన్నిపక్షములవారును గలంతుల మంచిని చెప్పి
సభ ముగించిరి.

ఈరోజున 8 ఏంక్షలును 10 గాంపు గాంధీజాతీయ
పాఠశాల విద్యార్థులు, పాండిభావలో దాసుగారి గరించి
ప్రస్తుతింపుట అతినికి అనియొక్క పాఠశాలకు గౌరవము ఇను
మడింప జేయుచున్నది.
ఇంకను జాతీయపాఠశాలవిద్యార్థులు, జాతీయపాఠశాల
లను నల్లకెండాలునుపట్టి పురమంతట నూరేరి (స్వక్యములేఖరి)

ఒక ఆమోదము.
ఈ సుప్రసిద్ధమైన సాంఘ దేయ ధీమాకంపెనీ చరిత్ర
ఇంత గొప్పగానుండుటకు కారణము క్రమే. వ్యక్తియైయు
వంచి లాభమును గడించుచునాత్రిమే, "ల షా వన్ యి
యల్ గజల్"

పూర్తి వివరములకు ప్రాప్తకైకైత ఈ దింపు లాస
మనకు వ్రాయవలయును.
The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co., Ltd
POST BOX No 237, MADRAS.

సందిగ్ధస్థితి

దేశబంధు దాసుగారి మరణము మూలమున దేశమున సందిగ్ధస్థితి జనించె ననుటకు సందియములేదు. ఆ మహానుభావుని స్థానము నాక్రమింపగలవారు గనుపించరు. సంపూర్ణత్యాగము, ప్రేమ, దృఢవిశ్వాసము మున్నగు సద్గుణములచే నలరాజుకి నాయకులు దొరకుట యరుదు. లోకోత్తర పురుషుడగు గాంధీమహాత్ము డింకను నాయక పీఠము సధిష్ఠించినను, స్వరాజ్యపక్షమువారికిని మహాత్మునకును సంపూర్ణమగు నేకాభిప్రాయము గుదుర లేదు. శాసనసభా ప్రవేశావశ్యకత గూర్చి మహాత్మున కింకను విశ్వాసము గుదురలేదు. మహాత్ముని మార్గమునందు నమృతము గల వారిస్థితి మిగుల సందిగ్ధముగ నున్నది. బహిష్కారములా, నిలిపివేయబడెను. నిర్మాణ కార్యక్రమము నందరునుగలసి శ్రద్ధతో నిర్వహించుట కింకను అనుకూల వాతావరణ మేర్పడలేదు. పెక్కువిషయములు కాంగ్రెసు సభ్యుల మనముల నాకర్షించుచున్నవి. నిర్మాణ కార్యక్రమమున కెల్లర లోడ్పాటుండవలయును. స్వరాజ్యనిర్మాణమున కిది మిగుల ముఖ్యమయినను, ఉద్దేశకరహితమగు నీ పనియందు మనములను లగ్నము జేయుటకు ప్రజలింకను ముందుకు వచ్చుటలేదు. ఏ పని జూచినను, తారుమారుగ నున్నది. కొందరు స్థానికసంఘములను వశపరచుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. మరి కొందరు శాసనసభల నాక్రమించుటకు మార్గముల నరయుచున్నారు. అంతియగాని నిర్మాణకార్యక్రమముగూర్చి కృషి నలుపుటకు బలమగు దీక్ష గనుపించదు.

బహిష్కారపక్ష మంతరించినది. అందుపై విశ్వాసముగల వ్యక్తులున్నను, వారు తమ నమ్మకమును వెలిబుచ్చుటకు వీలులేదు. అసహాయోద్యమమునందు పాల్గొనిన నాయకులు వరుసగ స్వరాజ్యపక్షమున జేరుట తట్టింపచున్నది. ఇది సహజమే. ఏవిధమగు చలనముజూపక, నూరకుండుట మానవునకు సాధ్యపడదు. గాంధీ-దాసు ఒడంబడికవలన, దేశమున శాంతిగలిగినను నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధికి తగిన ప్రోత్సాహము గలుగలేదు. ఇది మిగుల శోచనీయము. ఉభయపక్షములవారును విధిగ నూలు వడికి, కడ్డకు ప్రచారమున కేమి. తదితర యంతములను నిర్వహించుట కేమి సంతతకృషి నలిపియున్నచో, నేటిస్థితి వేరుగ నుండెడిది. బర్మింగ్ హెడ్జు ప్రభువుగారి ప్రసంగములు మతియొకటిరుగ నుండెడివి. కాంగ్రెసుతరపున స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలకు బోవుటకు వీలయినను, కాంగ్రెసు తిర్మానము విధివాక్యము గాకుండుటవలన వారికిని తగినంత ప్రోద్బలముకను

చేకూర కున్నది. బహిష్కారవాదుల స్థితి దుర్భరముగ నున్నను, స్వరాజ్యపక్షమువారిస్థితి యయినను విశేషప్రోత్సాహకరముగలేదు. రాజీయనిన కొన్ని యసందర్భము లేర్పడుట సహజము. తర్కమునకది అనుగుణ్యముగ నుండుట కష్టము.

కాని దానిని రద్దజేయుచో, మరల దేశమున తీవ్రమగు వాదప్రతివాదము లుదయించుట సహజము. ఎట్టెట్టులో సమసిపోయిన వివాదములకు మరల చోటిచ్చుట వివేకముగాదు. దేశబంధు దాసుగారు మరణించి ఎంతకాలమో గాకముందే, ఐకమత్యమునకు భంగము కలిగించుటవలన, వారిస్మరణకు ద్రోహమొనర్చుట తటస్థించును. నూలుచందాను తీసివేయవలయునని యొకరును, పన్నులనిచ్చుట నాపివైచి పెంట నే శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవలయునని వేరొకరును చాటుచున్నారు. వీరిసూచనల నామోదించుట దుర్లభమయినను, శాసనసభలలో జరిగెడి కార్యములతో సర్వమును ముగియదనియు, స్వరాజ్యసిద్ధి కి తరప్రక్రియ లవసరమనియు, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు గ్రహించుచున్నారనుట విదితము. శాసనసభా కార్యక్రమమున కనుగుణ్యముగ జరుగవలసినదేమి? ఆవిషయమునుగూర్చి దూరమాలోచింపవలయును. పన్నుల నిరాకరణము సులభసాధ్యముగాదని చెలుపబనిలేదు. అందుకు సాధనగ నిర్మాణ కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుట ముఖ్యమని, ప్రాజ్ఞులంగీకరింపక మానరు. ఏవిధమునజూచినను, నిర్మాణకార్యక్రమమునుండి దప్పించుకొనుట కుపాయము గనుపించదు. ప్రజలకు స్వశక్తియందు నమ్మకము గలిగినగాని, స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగనేరదు. పరాశ్రయభావము వదలినగాని, స్వాతంత్ర్యము చేకూరదు.

దేశ మీ ప్రమయమున, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద కృషి నలుపవలసిన యావశ్యకత విశేషముగ గలదు. శాసనోల్లంఘనమునకై తొందరపడెడి పటేలు ప్రభృతులు, దేశమును నడుపుటకు మహాత్మునికన్నను అర్హు లింకొకరు లేరని గ్రహింపవలయును. శాసనోల్లంఘనమునకు, శాంతము, అంతస్సఖ్యము ముఖ్యము. అంతస్సఖ్యమును బలపరచుట, కద్దరు నిర్మాణమునకు బూని ప్రజల ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుట, అస్పృశ్యతను నివారించుట, పంచాయతులను నెలకొల్పుట, మున్నగు ప్రజాహితకార్యములు నెఱవేరుచున్నగాని, తుదిచర్య నవలంబించుటకు వీలుపడదు. మహాత్ముడు దెలిపినటుల, నిర్మాణము చురుకుగ జరుగుచో, తుదిచర్యతో బనిలేకుండనే స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగవచ్చును. ఎటులయినను, తగిన సంసిద్ధత జూపుట ముఖ్యమని ఎల్లరును గ్రహించిన గాని యభివృద్ధి గలుగనేరదు. ఈ విషయమును, దేశబంధు దాసుగారు చక్కగ గ్రహించిరి. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠాభనము నలుపుటతోబాటు, వెలుపల నిర్మాణకార్యక్రమము గూడ చురుకుగ జరుగవలయునని, దాసుగారు కనిపెట్టిరి. మహాత్ముడును దాసుగారును కలసి, గ్రామ పునర్నిర్మాణమును చేపట్ట నెంచిరి. కాని, దైవ మీవర్పాటుకు ప్రబలవిఘాతము గలిగించెను.

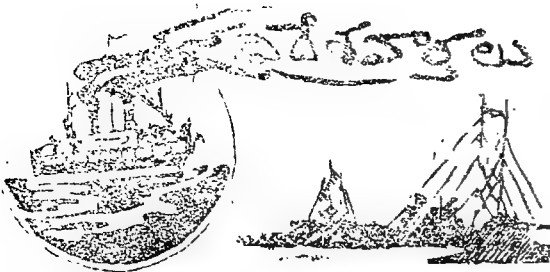
రాజోవు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీసభ యందేమి, స్వరాజ్యపక్ష సభయందేమి, యీ

విషయములను సాకల్యముగ చర్చించి, అనుకూలమగు కార్యపద్ధతిని నిర్ణయించుట ముఖ్యము. నిర్మాణకార్యక్రమము విధిగ జరుగవలయుననిన, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరును ఈపనిని తప్పక చేపట్టవలయును. ఉపేక్షపహించుట పాడిగాదు. సంవత్సరములో సగభాగముగడచినది. ఈలోపుగమరల నొక ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభను జరుపవలసిన యవసర మేమాత్రము గనుపించదు. జరిపినను, నిర్ణయించదగినదేమి? కాంగ్రెసుసభ గూడి శాసనసభాప్రవేశమునుగూర్చి ఆజ్ఞానీయవలయుననుచో, కాన్పూరు సభలో నావిషయమును నిర్ణయింపవచ్చును. నూతన శాసనసభల ఎన్నికల కింకను వ్యవధి గలదు. అందు నిమిత్తమై ప్రత్యేకసభ జేయుచో, దేశమున వెనుకటి వివాదమంతయు చెలరేగి ఉన్నగోడునుగూడ చెడగొట్టవచ్చును. నూలుచందా విషయమునుగూడ కాన్పూరు సభలో నాలోచింపవచ్చును. నూలు చందాను రద్దజేయుట ఎవరికొరకు? దాసుగారు స్వరాజ్యపక్షము తరపున నూలుచందా నంగీకరించిరి. అది నిండు కాంగ్రెసుసభలో స్థిరపరపబడెను. దినమునకొక అరగంటనేపు నూలువడుకుట తప్పని, స్వరాజ్యపక్ష మువారనజాలరు. అట్టితరి, వీరు తమవాదానము నెటులనయినను చెల్లించుకొనుటయే పౌరుషము.

నూలుచందా నంగీకరించినందువలన స్వరాజ్యపక్షమునకెట్టి నష్టముగలుగలేదు. మీదుమిక్కిలి గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ మగుతోడ్పాటును సంపాదించుటకు వీలయ్యెను. కాంగ్రెసునందలి రాజకీయ సంచలనము నీపక్షమువారు నడుపుటకవకాశము గలిగెను. ఇట్టిలాభమును విడనాడుట భావ్యమా? నూలుచందాను కాంగ్రెసుసభ్యులు చెల్లించుచో, కద్దరు నిర్మాణమునకు మితిలేని ప్రోత్సాహము గలుగుట నిశ్చయము. నిర్మాణకార్యక్రమమున కిందు వలన ప్రోద్బలమధికమగును. కాంగ్రెసుసభ్యులందరును తాము వడికి ఇతరులచే వడికించుటవలన, దేశమునకు మహోపకారము గలిగింపగలరు. స్వరాజ్యపక్షమున కభ్యంతరములేకున్నను, స్వతంత్రపక్షమువారిని మితవాదులను కాంగ్రెసులోనికి రప్పించు నిమిత్తము నూలుచందాను దొలగింపవలయునని పటేలుగారు కోరుచున్నారు. అసహాయ దృష్టిగల ఉభయపక్షములవారును ముందుగ నేకమై బనిచేయుచున్నగాని, ఇతరుల నాకర్షింపజాలరు. లేనియెడల కేవల సహకార పద్ధతి కంగీకరించి, కాంగ్రెసును పూర్వకాలపు స్థితికి గొంపోవుట తటస్థించును. స్వశక్తినిమానుకొని, ఇతరుల నాశ్రయించు పద్ధతిపై ఎల్లరును భాజీపడినపుడు ప్రయోజనముండదు. స్వతంత్ర కార్యక్రమమునందేకీభావము గుదిరినపుడే, ప్రయోజనముండును. అసహాయ కార్యక్రమము నిలిపివేయబడినను, ఆత్మ విశ్వాస దృష్టిని సయితము కోల్పోవుట వివేకముగాదు.

ఆ విషయమును భిన్నాదాసు మహతాగారు స్పష్టపరచిరి. మితవాదు లాక్షేపించునది నూలు చందా గాదు. అవసరమగుచో నూలును బజారులోకొని యీయగలరు. మహతాగారు దెలిపినటుల, అసహాయోద్యమమును, బహిష్కారమును, శాసనోల్లంఘనమును ఎన్నడును తలపెట్టని పరతుమిద మితవాదులు కాంగ్రెసులో చేరెదరు. ఈమరతులను జాతీయవాదు లంగీకరించెదరా?

ఇలా కనపడు గతవత్సరము-155 రు (బ్రిటిష్ ఉద్యోగుల పన్ను రసీదులు వివిధవర్గమునకు 1,000,000 ఖర్చయ్యెననియు యీ ఖర్చు క్రమేపి తగ్గింపబడుచున్నదనియు ఆమెగారు కామయ్యనగళ్లో దలిపిరి.

టాంబీరు విషయమున ఉపద్రవము లేదు

కామన్సు సభలో ప్రశ్నితరములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండను, జూలై 6. — టాంబీరులో బ్రిటిషువారి కేమియు ప్రస్తుతము ఉపద్రవము నూచింపలేదనియు, కాని పరిస్థితులనుబట్టిగా బాగలేగా పరిశీలించుచున్నారనియు, కేంబరులేనుగారు కామన్సుసభలో ప్రశ్న పుత్తువుగా తెలిపిరి. బ్రిటిషువారు నైతిక నావికాదళముల నుపయోగించెడి చర్యకు గడంగినపుడు ముందుగా సర్వీస్ ననకాకేమిత్తురా యని యడుగ, నిష్పాదు రూఢిగా జెప్పజాలవనిరి. కాని టాంబీరు ప్రాంతములం దిషాయము గోచరింపగనే వెంటనే చర్య దీసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికార ముండవలెననిరి. స్పెయినువారి వనవి (1 వ లేదీ లెంతి) కింకను ప్రత్యుత్తర మీయలేదనియు ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా విచారించనిది, ప్రత్యుత్తర మీయజాల రనియు తెలిపిరి.

రషియా చీనా సంబంధము

బ్రిటిషువారి విధానము మార్పుకొనునూచనలు లేవు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండను, జూలై 6. — కామన్సుసభలో ప్రశ్నలకు తరువుగా కేంబరులేనుగా రిట్లు తెలిపిరి: చీనానుగూర్చి రషియా ప్రభుత్వమువారి కింకను ఏమి ప్రాసే పంపలేదు. పరిస్థితులను బట్టి అవసరమగు చర్యకు గడంగు స్వాతంత్ర్యము ప్రభుత్వమువారికి విడిచిపెట్టవలెను. (మంత్రివర్గము మార్గదర్శనము). రషియాను గూర్చిన ప్రభుత్వమువారి విధానము మార్పుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు రాలోచించుచున్నారను వదంతులనత్యము. ప్రస్తుతము అనుదినము శ్రద్ధగ పరిస్థితులను గమనించుచుండవలసియున్నది. బ్రిటిషు గౌరవము కాపాడవలెనన్న తగిన చర్య నడిపింప ప్రభుత్వమువారి కధికార ముండవలెను. తమ విధానముం దేమియు మార్పున్నచో వెంటనే ప్రకటించెదరు.

ఇండియా రాజ్యాంగవిధానము

భారతనాయకుల సహకారావశ్యకత

మెట్టను ప్రభు అభిప్రాయము

లండను, జూలై 6. — బర్మిను హేడుప్రభుని ప్రకటనాసంతకము మెట్టను ప్రభువుగారు సండే మైమ్స్ పత్రికలో భారతదేశ రాజ్యాంగ విధానమునందు 1925 సంవత్సరము లోపున నేమియు మార్పువరములేదని తెలుపుచు నొక వ్యాసమును వ్రాసిరి. అన్ని రాజ్యాంగవిధానములవలెనే యీ సూత్రవిధానమునందు కూడ లోపము లుండవచ్చును. కాని, యేదియు గూడ ఉభయల అభిప్రాయము బడయజాలదు. ఇప్పుడు ముఖ్య సమస్య ఒకటే యున్నది. పాశ్చాత్య పద్ధతులపై యేర్పడిన రాజ్యాంగవిధానము దేనికైనను భారతదేశ అతివాద నాయకులకు ఒప్పించుట కష్టముగ నున్నది. మన రాజకీయ సంస్కారములను ముఖ్యముగా నున్న ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముచే తమ పురాతన హిందూసంఘనిర్మాణము విధ్వంస మగు ననుటకు ఆతివాదులు సహించజాలరు. ముందంజవేయుచున్న పక్షమువారి అనాచారాలకు హిందూపూర్వాచారపరాయణులు వినుగుజెందియున్నారు. మహమ్మదీయులలో ననేకులు గాంధీగారి మధ్యస్థత్వమునకు ఆసక్తిచూపుచున్నారనుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు స్థిరముగా ఈ సూత్ర విధానమునే అనుసరించుచు చివరవరకు ఒకేవిధముగ నుండినచో చాలమంది వారి పక్షమునే తీరుదురు. ప్రజాభిమానముంతయు ప్రభుత్వమున కనుభూయగ మార్చును, అని మెట్టను ప్రభువుగారు వ్రాయుచున్నాను.

రిఫలపై ఫ్రెంచివారి విజయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పారిసు, జూలై 6. — జూలై 5 వ రేడియో రిపోర్టు ఉత్తరమన ఫ్రెంచి సామలపై రిఫ లొనర్చినదాడి విఫల మయ్యెననియు వారికి చాలవత్సము కలిగిననియు ఫ్రెంచివారు స్వల్పయుద్ధమందు ఆయుధములను వంతుండు దోచుకొని కోసేనీకి పశ్చిమోత్తర దిక్కునకు వెగబ్రాకి ఆక్రమించుకొని రనియు ఫేకెవార్ రెంపుచున్నది శత్రువుల భయముచే జేజాగము నుండి స్త్రీలు పిల్లలు ముందుగనే పారిపోయిరి

చీనా పరిస్థితులు

అమెరికా బాధ్యత

మాస్కో, జూలై 6. — మాస్కోలోనున్న బ్రిటిషు చార్జి ఆఫీసరు రా బన్సు మా క్లి రో మా జ్జీ స ను గా రి కి చిచారినుగారి ఒకనిగనపత్రి వంటిరి డాసరు అను నిరువురు రషియనులను హంగోలో విచారింపరాదనియు, వారి నేరములు గా నూచింపబడిన కారితములు శోర్జరీలటనే, వారిని వెంటనే విడుదల చేయవలసిననియు అందు గలదు

అమెరికా బాధ్యత

కింగ్, జూలై 5. — అమెరికను కేంబరు ఆఫ్ కామన్సువారు చీనాకేంబరు వారికి నిట్లు వ్రాసిరి — బ్రిటిషువారి కొనంగబడిన సౌకర్యములలో నొకటి యెడగొనబడెను కాని అచ్చట బ్రిటిషు కాకాకాఖోద్యోగి హంగోలో అంతర్జాతీయ సంఘమువారి తరపున పంపియటనే, మేముగూడ సమష్టివర్గమునందు (చెంచి, ఎల్, బావాను, అమెరికా) ఉన్నవారములచే వారిచర్యను మేముగూడ కొంతభాగ్యత వహింపవలసి యున్నది మేము వారిపక్ష ములంబించుచున్నాము ఈవిషయము చీనాదేశీయుల కెరింగింపవలెగాక

రషియా-పోలెండు

సరిహద్దుతగవు

మాస్కో, జూలై 5. — సోవియటు- పోలెండు సరిహద్దు తగవుగూర్చి చిచారినుగారు పోలెండు ప్రభుత్వమువారికి తగిన శ్రద్ధవహించవలసినదని కోరెను వ్రాసిరి ఇకముందు సరిహద్దులలో అపాయము రాకంజూచి క్రస్తుతము తగవు విచారింప సమష్టి సంఘమును నియమించుమని కోరిరి ప్రస్తుతము కలగిన నష్టమునకు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు పరిహారము కోరెదదనుచున్నాగు

సోవియటు పెట్రోలు సైనికులు బోఫో లెఫ్టికెంటు డెట్టెస్ ఎయిరనియు దానికి బదులుగ బోఫో ఉద్యోగులు రషియా సరిహద్దు సైనికావమును కాన్పిరనియు వార్తాపాఠ రెంపుచున్నది విరిగివురను శిక్షింతురు

సోవియటుల నిరసనపత్రము మర్యాదవాక్యములతో నుండుటచే ప్రమాద మేమియునుండదు

ఉదయపూరులో రాజద్రోహపు శిక్ష

కామన్సుసభలో ప్రశ్న

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ఉదయపూరులో నాను జూడిషియలు కమిషనరుగారు, బి ఎస్ పత్రికగారిని రాజద్రోహపునేరముక్రింద కంబర్గా దుర్గమందు యింకనైజేండ్లు కైదీగా నుండవలెనని విధించిన శిక్షకు బ్రిటిషు లెండెంటు గారంగీకరించిరా యని లాంకుబరీగారు కామన్సు సభలో ప్రశ్నించిరి పత్రికగారిదివార కైంతకాలము కైదుననుండిరి యడిగిరి పత్రికగారిని ఉదయపురం స్టేటుఅధికారులు 1922 సం॥ అక్టోబరు 25 తేది ఇతరవిషయము లేమియు తెలియవచ్చులేదని విజ్ఞాపించునూరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఆర్ ఎస్ చాదరీగారిని జయపూరు స్టేటునుండి పొక్కుని స్టేటుప్రభుత్వమువారి సంగిన ఉత్తరువును ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సామెదింబిరి లేదో గూడ తెలియని వింటుంటును గా. కే. రో. ప్రశ్నకు బదులు జెప్పిరి.

ఇండియాలో గవర్న మెంటు ఉద్యోగులు

అధికారుల వేడుకొనుటకు నియమములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండను, జూలై 6. — కామన్సుసభలో హాసుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఓంటారుటనుగారిట్లు దేశిరి ఉద్యోగవరతులనుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వముక్రిందనుండు ఉద్యోగులెవరైన వైయధికారులకు విన్నవించుకొనుటకు సర్వీసు రిగ్యులేషనులందు అవకాశ మేర్పడియున్నది కాని యిందొకనిబంధన గలదు అట్టి వినతిపత్రములు చట్టమునందు నూచింపబడుకొన్న పద్ధతుల ననుసరించి ఉద్యోగరీత్యా పంపవలెను లేకున్నచో గమనింపబడవు ఈవిబంధనలు సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగలకు, ఇతరగవర్న మెంటు కాఖిరులకుగూడ అనువరించును చివ్వువారుబహుశా వినతిపత్రముల సంపాదించినచో ఆదా-కాఖాధికారులు వారికి తగినరీతి శిక్ష విధించెదరు

ఉద్యోగలకు న్యాయముగ నుండు నిబ్బండులను విన్నవించుకొని ఉపశమనము గోరుటకు తగిన అవకాశములు ఈ నిబంధనలయందు నున్నందులకు బర్మిను హేడుగారు సంతృప్తి చెందిరి

ఫ్రెంచి బడ్జెటు

పారిసు, జూలై 4. — నూటికి 4 వడ్డీచొప్పున స్థిరమైనబాండులకు కెయిలాగారు వరతులను ప్రకటించిరి మారకము లేలు పానుకు రో లేక 95 ప్రాంకులలోపుగ నుంకినచో వడ్డీ నూటికి పాలువకు 4 చొప్పున 6 నెలలకొకసారి యిచ్చింపబడును 95 కు మించినచో 4 85 చొప్పున ఒసంగబడును అంతగ మారము రిగినకొలది వడ్డీపెచ్చును

మిత్ర మండలి యుద్ధములములు

ఆంగ్లో-ఫ్రెంచి-రాయబారములు

లండను, జూలై 4. — యుద్ధములములగూర్చి ఇంగ్లాండుబంపిన సర్క్యులరునకు ఫ్రెంచివారి కొసంగిన ప్రత్యుత్తరము లండను చేరినది అనకులముగ ముంపుట్లు తోచును. ఇతర 5 దేశమున ప్రత్యుత్తరము రాలేదు బ్రిటిషు ఫ్రెంచివారిమధ్య చర్చజరుగవచ్చును కాని అన్ని దేశముల సభ జరుగనేరదు

ఫ్రెంచివారి సీతి

ఇంగ్లాండున కీయవలసిన ఋణముగూర్చి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు కొన్ని యేర్పాటులను నూచించుచు బ్రియాండుగారు బ్రిటిషువారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి

ఋణసమస్యనుగూర్చి చర్చింప అమెరికాకు శుభసంఘమును ఫ్రెంచివారంపనున్నారని బ్రియాండుగారు ఒక ఉపన్యాసము నొందుచేలి పి రి. ప్రాంసు కో పి తి భంగము కలిగించుచుండు నని యు యుద్ధమును గోరుచులేదననియు గల వదంతులను ఖండించిరి. ప్రాంసెచ్చుడును ఋణముల నిరాకరింప లేదనిరి

సంరక్షణ సంధి

జర్మను ప్రజల ప్రత్యుత్తరము

సంరక్షణ సంధిగూర్చి ఫ్రెంచివారు వ్రాసినదానికి జర్మను క్యాబినెటు పూర్తిగా అంగీకరించినట్లు జెల్పిన ప్రత్యుత్తరముతోబాటు ప్రజాపక్షమువారుగూడ యిదిగను రీతిని ప్రకటించిరి

ఈదిగను వరతులపై సంరక్షణ సంధికి వారు అంగీకరింతురు

జర్మనీవారు రషియాతో, గాని మరియే యితరదేశముతో గాని సంబంధ మేర్పరచుకొనినచో ప్రాంసువారు శోక్యము కలుగ జేసికొనరాదు తగవుల పరిష్కరించుటయందు సంధి వరతుల నియమించుటయందు జర్మనీకి సరిసమానహక్కులేండవలెను ఆయుధములు తగ్గించువరకు సంధి అంగీకరించవలెను. జర్మనీ జాతిసమితిలో జేర్చుటకు పూర్వము ప్రాంసు రూరుకొగోచు వీడిపోవలెను

సత్రికలు, జాతీయపక్షమువారు గూడ ఋణవరతులనే విలపించుచున్నారు.

కట్ట అచ్చయ్య, తెలుగుపండితుడు
 బి. బి. హెచ్. ఎమ్. స్కూలు, నేటపాకెం (గుంటూరుజిల్లా)

పంజాబు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

గురుద్వారా చట్టముపై సెలెక్టు కమిటీవారి రిపోర్టు ఆమోదించబడెను

సిప్లా, జూలై 6:— పంజాబు శాసనసభ సేతు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. నూరుకంటే అధికముగ ప్రశ్నల జాబితా యుండినను ప్రశ్నల కన్నిటికిని సమాధానము సులువు జెప్పి కార్యము త్వరితముగ ముగింపబడెను. సర్వసాధారణముగ “సమాధానము సిద్ధముగ లేదు. జవాబు సభ్యులకు బంపబడును” అని ప్రశ్నలకు జవాబియ్యబడెను.

ఏల సమాధానము సిద్ధముగ లేదని బోధరాజుగారు ప్రశ్నింప విచారణకును విషయసంగ్రహమునకును కాలము పట్టునని సర్ స జీ హు నే న్ని ను స మా ధా న మి డె ను. ప్రశ్నలకు సమాధాన మిచ్చుటకు ముందుగ తగినంతకాల మిచ్చినను జవాబియ్యజాలకుండుటచే దుచీరాంవహానీగారు అధికారుల నాడేసింది.

సభ్యులు వివరములను గోరుచు అడిగిన సమాచారములను సమాధానములు కాలముపట్టునని శాసనసభాసభాగము డగు సర్ మేనార్డుగారు చెప్పిరి. కాబట్టి పెక్కుప్రశ్నలకు దొరతనము సమాధాన మియ్యజాలపోయెను.

గురుద్వారా చట్టము

గురుద్వారా చట్టమును గురించి విచారించబడిన దని ఫార్మారు తారాసింగుగారు చట్టమును బ్రతిపాదించిరి. మిక్కిలి ప్రాముఖ్యముగ చట్టమును గురించి వివిధశాఖల సభ్యులును చూపిన చురుకుదనమునకును మెలకువకును సామరస్యమునకును తారాసింగుగారు సెలెక్టు కమిటీ సభ్యుల ప్రశ్నలకు సమాధానములు ఇచ్చిరి. చట్టము నాల్గుభాగములుగ విభజింపబడినది. ఏకాగ్రములు గురుద్వారములని యొంచబడినదియు, ఆస్థానముల కే ఆస్తియెందో యున్నదియు, ఆస్థానములను చరీయందుకుకొనినవారి కేమి ముద్రలూయవలసినదియు నిశ్చయించుటయు, భావిపరిపాలన నిమిత్తము చేయవలసిన యేర్పాట్లు అని నాల్గుభాగములు గల చట్టము భాగింపబడియున్నది. నాల్గు భాగములందును సెలెక్టు కమిటీవారు గావించినమాన్యులను స్పష్టముగ తారా సింగుగారు వివరించిరి. ఉభయపక్షములను రాజీయింపజేసేటట్లు నిర్ణయించబడినది. చట్టముందే ప్రతినిధ్యంబును సింగుగారికి సంభృతి కరముగ లేదు. స్థానికనిర్వాహకసంఘముతోబాటు కేంద్ర సంఘము బాధ్యులను ధర్మములను నిర్వర్తించుటకు తగినంత అధికారము గలదిగ నుండవలయును. తమసమృద్ధి నొసంగి చట్టమును ఆమోదించవలసినదని తారా సింగుగారు ఎల్లసభ్యులను గోరిరి. రాజా నరేంద్రనాథగ, డాక్టరునరంగుగార్లచే నొసంగబడిననివేదిక అధికసంఖ్యకులచే తయారుచేయబడిన నివేదికను ఖండించుట లేదని మారా సింగుగారు చెప్పిరి. వారు సిక్కుస్నేహితుల హితమును గోరి కొన్ని నూచలను చట్టముపై గావించినట్లు తారాసింగుగారు చెప్పిరి. (హర్షధ్యానములు)

డాక్టరు గోకులచందు నరాంగుగారు

పంజాబు హిందూశాసనసభ్యుల పక్షమున స్వరాజ్యవాదులకు డగు డా॥ గోకులచందు నరాంగుగారు గురుద్వారాచట్టము ననుసరించిరి. సెలెక్టు కమిటీ నివేదికయందు తమచే జేర్చబడిన వ్యాఖ్య గురుద్వారా చట్టమును ఖండించుటలేదని నరాంగుగారు స్పష్టముగ బోధిరి. సిక్కుసభ్యు లావిషయమై యోచించుటకు తాను నాఅంతములను సూచించితి నని డాక్టరు గోకులచందుగారు చెప్పిరి. జయసమయముందు ధారాశాస్త్రములను వెలిబుచ్చవలసినదని కోరెను. ఉదాహరణకు చాల బాధకలుగును. అందులకు గొంతవరకు వారే ఉత్తరవాదులు. కాని వారియందు బహు సంఖ్యాకులు దైవభక్తిగల సత్పురుషులు. కాని కొందరు గావించిన దుండగములచే ఎల్లరును దుండగిండ్లని తలచుట భావ్యము గాదు. వారి అభిప్రాయములను దొరతనమున కెరింగించుటకు కట్టుబట్టుముగ నేర్పాట్లు చేసికొనలేదు. ఉదాహరణ అభిప్రాయములను తానును హిందూసభ్యులును నెరిగించిరి. కాని తాముగావించిన నూచల సంగీకరించుచున్నదియు లేనిదియు సిక్కుసభ్యులపై నాధారపడియున్నది. అప్పుడు హిందూకాలమున సన్యాసి, సన్యాసిని సెదుర్కొనిన పశ్చిమ హిందూ యిప్పుడు ఉదాహరణ సెదుర్కొనినవి. ఆస్తిగలసన్యాసుల మతముల ప్రభుత్వము వశముగావించుటకు శాసనమును నిషేధించి గొంధరి సభ్యులతలను దీసివేసినదని ఫార్మలెంటు

హిందూశాసన దేశం చేసినట్లు. పంజాబు శాసన సభ్యులు మంచిదే యందున్నారని వారల నెట్టి బెదిరింపులు కలవరపరచుటలేదు. (నవ్వు) ముఖ్యకార్యదర్శి యగు క్రేకుగారు వారిలో “పంజాబులు యుద్ధరంగమునుండి విరమింపవలయును” అనిరి. దుర్భలత్వముకంటే ఏమోమైనది లేదని వక్ర అభిప్రాయము.

క్రేకుగారు:—తక్కువ సంఖ్యాకులు వివాచనమునందుండి మరలవలయునంటిని

డా॥ గోకులచందుగారు:—మీరు చెప్పిన అంతమునందు వ్యత్యాసము లేదు. తక్కువ సంఖ్యాకుల డేమును గాపాడజాలకుండుట ప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వమునకు గౌరవకరమైనదికాదు. ఈవిషయముందు తక్కువ సంఖ్యాకులు గోరునది అధికముగ ప్రాముఖ్యముగ అంతముగాదు. కాని భావి యందు ప్రభుత్వము తక్కువ సంఖ్యాకులను సంరక్షింపువలసిన చిన్నపప్పు దొరతనము మిశ్రాత్రమును సవరణగావించుకొనవలసినదని. మహాంతలుగనుండగినవారియొడ సిక్కులు ధారాశాస్త్రములతో మెలంగవలయునని డాక్టరు నరంగుగారు నడిపిరి. ఉదాహరణకు సమాధులను సంరక్షించుటకు తగిన యేర్పాట్లు గావించబడునని సిక్కుసభ్యులు నడుపుట లేదును సంతోషముగనున్నదని స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు నడిపెను. గురుద్వారములు సిక్కులపరిపాలనయందు నిత్యముగ నుండునని గోకులచందుగారు విశ్వసించుచున్నారు. ఈ గురుద్వారములు ఉదాహరణ అధికారమందొందవలయునా లేక సిక్కుల పరిపాలనందుండవలయునా అనువిషయముందు హిందువులకు ప్రసక్తిలేదు. అవిషయము వారుభయమును బహిష్కరించుకొనవలసిన అంశము. అంతియగాని మూడవపక్షముందు బోక్యము దీసికొనజనదు. హిందువులును సిక్కులును సోదరులనంటివారు. దొరతనముతో ఒడంబడికపడి సంపాదించిన గురుద్వారాచట్టమును సిక్కులను గోకులచందుగారు క్షామించిరి. నిబంధనల ప్రకారముగ ఉభయ పక్షములును సంఘటించుననియు, ప్రత్యేకముగ గాని, పక్షోక్త ముందుగాని చట్టముందలి నిబంధనలను వమ్ము గావించుటకు బ్రయత్నములు జరుగవని నమ్ముచుంటిని. కొన్ని సవరణలు చట్టముందు చేర్చబడునని సభ్యులతో సంప్రదింపగ దేశీనవనియు, గురుద్వారా ఉద్దేశము పరిష్కారాంతమున జాతీయోద్దేశమును బలపర్చుటకు సిక్కులు బూనుకొనవలయుననియు గోరుచు డా॥ గోకులచందునరాంగుగారు బోధిరి. (హర్షధ్యానము)

సర్ జాన్ మేనార్డుగారు

క్రేకుగారి ప్రసంగమునందుండి ఒకవాక్యమును దీసి డా॥ నరాంగుగారు అపార్థమును జేయుటచే వాటిల్లిన దుర్భ్రమము దొలగించుటకు సర్ జాన్ మేనార్డుగారు లేచి ప్రసంగించిరి. మతైకవిషయములందు సంఘముందరి అధిక సంఖ్యాకుల అభిప్రాయముల నాదరించవలయుననియు, తక్కువ సంఖ్యాకులకు సంఘమువారు అధికసంఖ్యాకులల అభిప్రాయము సారముగ మెలగవలయునని క్రేకుగారి అభిప్రాయమును సర్ జాన్ మేనార్డుగారు స్పష్టముగ సమాధాన మిచ్చిరి. తక్కువసంఖ్యాకులను సంరక్షించుటకు ప్రభుత్వ మెప్పుడు బూనుకొనియున్నదని సర్ జాన్ గారు స్పష్టముగ చెప్పిరి. క్రేకువసంఖ్యాకులను సంరక్షించుటకు దొరతనమునకు గల అభిలాషకు గురుద్వారా చట్టమే తార్కాణమున మేనార్డుగారు చెప్పిరి. అందుచేతనే స్థానిక నిర్వాహకసంఘమును స్థానిక గార్డయనులే ఎన్నుకొనవలయునని నిబంధన దొరతనము గావించెను. అధికసంఖ్యాకుల దాడినుండి తక్కువసంఖ్యాకులను ప్రభుత్వము సంరక్షింపజాల దను అపవాదమును తీవ్రముగ సర్ మేనార్డుగారు నిరసించిరి. (హర్షధ్యానములు)

సర్దారు హరామోసింగుగారు

సిక్కు ఉద్దేశములను, సర్దారు హరామోసింగుగారు జేర్కొనిరి. ఉదాహరణగా ద్వారములనుగల బరిపాలనగావించుటకు యీ ఉద్దేశమునకు. తూరణమని సర్దారు హరామోసింగుగారు చెప్పిరి. జయతోక్తు మతైకకారణములచే సిక్కులు బోయరనియు అచ్చలవారు నానాబాధలు ననుభవించుచున్నారనియు హరామోసింగుగారు చెప్పుచుండ సభ్యుడు అసభ్య విషయములను గురించి ప్రసంగించుచున్నాడని శాసనసభాధ్యక్షుడు మందలించెను. సిక్కురాజ్యమును స్థాపించుటకు సిక్కులు తలచుటలేదని సభ్యుడు స్పష్టముగ చెప్పెను. దేశీయ వ్యవహారములకు చక్కబరచుటకు మిగతాసంఘములకు సిక్కులు దోడ్పడెదరని సభ్యుడు చెప్పెను.

మర్ బల్ మహమ్మదుగారు

క్లిష్టసమస్య పరిష్కారమునకు అదను ఆసన్నముగ నుండున గురుద్వారాచట్టమును సభ్యుడు బలపర్చెను. ఈఉప చిన్న యువకులకును స్త్రీలకును ప్రాంతైకత లేక ఎన్నికసత్యము లెప్పుడు బహుముఖముగ విశేషమని సభ్యుడు నడిపెను. సి

క్కులు ఎన్నికసత్యమును క్రమముగ నుపయోగించువా రనుభవించుచున్నామని దేశీయమున ననుభవించు వర్తకుల సాటింపవలయును. గురుద్వారాచట్టమును సిక్కులు నిర్ణయించుటవలన హిందూ మహమ్మదీయ ప్రతిష్టాపనలను ఉచితరీతిని పరిపాలనగావించుటకును శాసనములను నిర్ణయించుటకును మార్గచర్యకులనున్నారు. నిర్మాణ రాజకీయ పరిష్కారమునుజూపి సిక్కుసమస్య బరిష్కారముగావించినందులకు మర్ బల్ మహమ్మదుగారు దొరతనమును ప్రశంసించిరి. గతమందు కష్టకరముగ ధర్మములను దొరతనము నిర్వహింపవలసియుండెను. అట్టితరీ విధ్యుక్తమును నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వము సంకోచింపలేదు. సిక్కుసోదరులయొడ ముసల్మానుల సానుభూతిని సభ్యుడు వెలిబుచ్చెను.

జహారు వసింగుగారు

వెనుకటికంటే యికముందు సిక్కులకును దొరతనమునకును గల సంబంధములు అనుకూలముగ నుండును. ఇందులకు గారణము పంజాబు గెనరల్ సర్ మాల్ కోము హేలీగారి జనుబాసింగుగారు నడిపిరి. గురుద్వారా చట్టము నిరపాయముగ నిర్ణయించబడి సిక్కుసభ్యుల ఆమోదననొందుటకు సర్ మాల్ కోముగారి గారణము. కష్టదశనుండి చట్టమును గాపాడెను.

మాలిక్ ఫెరోజ్ ఖాను

ముప్పది ఒక్కోటి సిక్కులందు ఉదాహరణ 2600 మందిమాత్రమే గలరనియు, వారియొడ అత్యధికముగ సానుభూతిజూప సావశ్యకములేదని ఫెరోజ్ ఖానుగారు నడిపిరి. ఉదాహరణ నిష్క్రయజనులు. వారు సేవచేయు అర్చకులు. అర్చకుల సేవసిక్కుల కనావశ్యకమైనయెడ సిక్కులు వారలను బంపివేయవచ్చును.

చట్టముపై సవరణలు

సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు సంగీకరించుటకు వోటులువేయబడెను. ఏకగ్రీవముగ సెలెక్టు కమిటీ నివేదిక శాసనసభ్యులచే సంగీకరింపబడెను. తదనంతరము విచారణనిమిత్తము సవరణలు ప్రతిపాదించబడెను. చర్చజరిగిన విషయ సవరణసంఖ్యయందు చాల భాగము ఉపసంహరింపబడెను.

గురుద్వారములందలి ఉదాహరణకు సమాధులు గౌరవింపబడుననియు, ఉచితరీతిని మరమ్మత్తులు చేయబడుననియు, హిందూదేవాలయములను దేవస్థానములను సిక్కుగురుద్వారములందుండి విభజించుటకు సిక్కులు సుముఖులుగనున్నారనియు సర్దారులు బోధించు తారాసింగుగారు అభయ మిచ్చిన విషయ డా॥ గోకులచందునరాంగుగారు ఒకసవరణను ఉపసంహరణము గావించుకొనిరి, నరాంగుగారి మరియొక సవరణపై సవరణ గావించబడిన విషయ సభ్యులచే ఆమోదించబడెను. (అ. ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయి, జూలై 6:—లండనునుండి రెండవలేదిన తపాలతో బయలుదేరిన పిఅండుట్ మెయిలుస్టీమరు నాల్గవ లేదిన యువయం 4-30 నిమిషములకు మార్సెయిల్ను విడిచిపెట్టెను. క్రిందటి నెల 25 లేదిన లండనునుండి తపాలతో బయలుదేరిన “మాసిడోనియా” స్టీమరు 5 లేదిన మధ్యాహ్నము ఏడెను విడిచిపెట్టెను. సరిగా వచ్చినట్లయిన ఆస్టీమరు 9 లేదిన గురువారం సాయంకాలము 4 గంటలకు బొంబాయి చేరవలసియున్నది.

నోటిసు

నెన్నపురి హైకోర్టు ఆఫ్ జూడికేచరులో

ఆర్డినరి బరిజనల్ సివిల్ జూరిస్ డిక్స్ సి. ఎస్. నెం 73/1923

తవ్వ ఉడయవర్లు చెట్టి వాది

VS

నాతా రంగమన్నారచెట్టి ప్రతివాది

పెదవావాలో 8-1-1924 లేదిన అమృతమునకై యన్య బడిన ఉత్తరువు ననుసరించి మద్రాసు, తిరువళ్ళేటి, వాలాజోడ్డుగోన్ను నెం 53, 54 రుగ్మహములు, నేలు (మునుపటి డోర్ వెంబరులు 2/51 అండు 52) సదరు గృహముల యొద్దనే హైకోర్టు అఫీషియల్ రెఫరీగారిచే అమృతము మరత్తుల ననుసరించి 16-7-25 లేదిన గురువారమునాడు సాయం ప్రము 4 గంటలకు బహిరంగ వేలమువేసి విక్రయించివేయవలసి యందుమూలముగా అందరికిని తెలియజేయడమైనది.

టి. జి. రాఘవాచారి, వాదితరపున వక్తలు.

ఉక్కుపరిశ్రమ సంరక్షణ

టారిఫుబోర్డు విచారణ

పీటరుసను, సదేగార్ల సాత్యము

కలకత్తా, జూలై 6:—ఉక్కుపరిశ్రమ కింకను రక్షణ

మునిచ్చుటకు టారిఫుబోర్డు నేడు కలకత్తాయందు విచారణ జేయుట ప్రారంభించెను. ఇనుము, ఉక్కు రయారుచేయు తా తా కంపెనీయందు బనిచేయుచున్న జె. సి. కె. పీటరుసను, యస్. కె. సాదేగార్ల నేడు బోర్డుయెదుట సాత్యముచిప్పిరి. పరిశ్రమక్షేమమును బట్టియు, దిగుమతియు, వ్యయదారులయు క్షేమమునుగోరియు, అమలునందున్న ఆర్థిక నియమములకు మరి పునర్విచారముచేయుట లాభదాయకమైనదిగా దని కంపెనీ భావించుచున్నదని సాత్యము చెప్పిరి. విధించిన పన్ను ల విధానము సర్వదా మార్పు గావించుచుండుట మంచిదిగాదని కంపెనీ అభిప్రాయముగాన సాధ్యమైనంతవరకు పరిశ్రమను సం రక్షించుటకు పోటీనీయవలయును. ఇప్పుడు అమలునందున్న రూపమునే పోటీనీయవలయును. అనగా ఉక్కుఖడ్గీలపై పోటీనీ నీయవలయును. కష్టములేకుండ యావిధానము నడపబ డుచున్నది. పోటీనీయవల ట కింతకంటె సులువగుమార్గము అవ లంబించుటకు అవకాశములేదు. 1923-1925 సంవత్సరములకు కంపెనీ కీయబడిన ఆర్థికాలు బైటనుండి ఈయబడిన కంట్రాక్టు లు చెరసి 80495 టన్నులు. పోటీలో గలపుకొని సుటన రూ 168.82 ధర గా లేలు చు న్ను ది. పో టీ స హి త ము గ గ లు పు కొ ని ట న్ను న కు రూ 187 లు రైలుపట్టాలపై ధరగిట్టునని టారిఫుబోర్డు చెప్పె ను. కాని టన్నునకు రూ 168.82 లు మాత్రమే ధర వచ్చుచు న్నుది. కాబట్టి 80495 టన్నులపై రూ 706874 లు రేడాకన్యం చుచున్నది. హాళి సంవత్సరముందు టన్ను రూ 124 లు చొప్పు న సరకు సప్లయచేయుటకు కంపెనీ బెంగాలు వాగపురం రైలు కంపెనీతో కంట్రాక్టు చేసెను. ఐరోపాఖండమునుండి దిగుమతి యెగువతి రైలు పట్టాలలో యిట్లు పోటీ చేయబడెను. మార్చి 1926 వ సంవత్సరములో పాల్కురు రైల్వేలో చేసిన కంట్రాక్టు అంత్య మగును. ఐరోపానుండి దిగుమతి యగు రైలుపట్టాలలో పోటీయందు నిలచిన గాని రైలు కంపెనీలు విదేశీయులందుండి రైలుపట్టాలను డెప్పించుకొనును. ఇరవ కంపెనీలకంటె టన్ను నకు రూ 2 లు తక్కువగా రైలుకంపెనీలు కొరిన నమోనాప్రకారము రైలుపట్టా కంపెనీ సప్లయచేయునని తెల్పితివి.

సంరక్షణయబడిన ఎస్టి మేటు ప్రకారముగ మొత్తము మీద 857000 టన్నులు రయారుచేయబడెను ఎస్టిమేటు దా ఖిలుచేయబడినది. ముందు రెండుసంవత్సరములలోను స్వల్పముగ పెట్టుబడి హెచ్చుగావించినచో సరకు హెచ్చుగ సుత్పత్తిచేయ వచ్చును. ప్రస్తుతపు ఎస్టి మేటు అతిజాగ్రత్త తయారుచేయ బడినది. ఈసంవత్సరముందు అట్టబరులోపున మాస్కోలిమి నిర్మింపబడినచో 1926-1927 సంవత్సరముందు 4 లక్షల టన్నుల ఉక్కు నవలీగ రయారుచేయవచ్చును మాస్కో మాడవకోలిమిని తయారుచేయుటకు కంపెనీ బోర్డు డైరెక్టరులు ఆలోచించుచు న్నారు. పరిశ్రమ ప్రస్తుతముందున్న పండిగధర్మితులందు ప్రస్తు తము జరుగుచున్న విచారణపై భారతకానసభ యివమిత్యమని విశ్వయించినగాని అదనముగ వ్యయముచేయుట మంచిదిగాదని బోర్డు డైరెక్టరులు దలంచుచున్నారు. ప్రారంభమందు ఉక్కు పరిశ్రమ రక్షణకానసమ ప్రకారముగ నీయవలచిన సంరక్షణము నియ్య దలంచినచో, మిగతకాలముందు నట్లు ఇచ్చుటకు అభయమిచ్చినయెడ ఉక్కు ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేయుటకు డైరె క్టరులు వెంటనే చూచుకొనెదరు. (అ. ప్రె.)

పూర్వము ఎంబాయి హైకోర్టుజడ్జి యైన విలియంక్రోగారు మరణించుట

బొంబాయి జూలై 6:—ఇదివరలో బొంబాయి హై కోర్టుజడ్జిపని చేసిన విలియం హెన్రీ క్రోగారు (వి. సి. యస్.) జూలై నాల్గవ తేదీన ఇంగ్లాండులో మరణించినట్లు వార్తాపత్రము తెలిసినది. క్రి. కే. వేదన క్రోగారు బొంబాయి సివిల్ సర్జిసులో 1887లో ప్రవేశించి సర్జిసునుండి 1903 లో చాలించుకొనిరి. (అ. ప్రె.)

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 18 0-12-0

ఈ మాత్రల నువయోగించుటవలన శైత్యపు శ్రలభిష్టి, ప్రింటింగ్ సాఫ్టీ వెంటనే జోవును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

పండిత మోతీలాలునెహ్రూగారు

నిదురలేమియు, తీయరోగములచే చాల ఋజు గ్రస్తులై యున్నారు

దేశబంధుని మరణము మఱిత రోగోదేక కారణమాయెను

లాహోరు, జూలై 6:—పండిత మోతీలాలునెహ్రూ గారు నేటిరాత్రి చివరిశ్వాసవీడి యాతమ గుటుంబముతో వచ్చి రి. ఇచ్చట బెండు చివరకాండె యలహాబాదునకు 8 వ తేదీ బుధవారమువాడు బయలుదేరినారు. అటుండి కలకత్తాకు 12-13 తేదీలందు బయలుదేలి స్వరాజ్యపక్షపు సభ జరుపు టను చేదుమును.

అసోసియేటెడు ప్రతినిధి పండితులను సందర్శింపగా తమ దేశభోగ్యమును గూర్చి యిట్లుచెప్పిరి. "తీయరోగమేగాక నిదురపట్టకపోవు జబ్బుకూడ తటస్థించినది. ఆజబ్బువచ్చినప్పటి నుండి 5 తేదీ బయలు పుట్టితిని. ధరుసగ రాత్రులందొక్కొక్కమాటు చాల కష్టమును గలుగజేయును. రాత్రయంతయు నొక్కక్షణ మైన నిదురవట్టను. దీనికొద్దు తీయరోగమువలని బాధ రాత్రయంబలు లేవదు. ఒక్క గంటకాలమే రాత్ర నిదురపట్టి నను విశేషవిశ్రాంతిగలిగినటు లుండును. డబ్బాసీనగర కీతో వనీతులు దేహమున కనుమాలించి కొంచెము నయమగు సమయ మున దేశబంధుని మరణవార్త వచ్చుచేదను గావించినది. నాఁ టినుండి శేఁటినంతకు మున్నాంతికుడుక; దేశభోగ్యము మఱిత ప్రవృత్తయినది. అయినను సంపూర్ణ విశ్రాంతి దీసికొనుచు కొంతవఱకు దేహమును గాపాడుకొనుచునేయున్నాను."

రాజకీయములో యిండుకంతయు బరిచయము లేమిదని

ప్రస్తుతము దేశము నావరించుచున్న రాజకీయ వాతా వరణమునుగూర్చి ప్రకటన చేసినవేళయుటకు ప్రతినిధికోరగా, తాను ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగూర్చి పూర్తిగా నపరిచితుడనని యు, కొన్ని వారములనుండి పత్రికలపై నక జాచుటలేదనియు, నతని వై ద్యులు దేశభోగ్యభంగ కరమని దాని కియ్యకొనలేదని యు నుడిచిరి. పంజాబునందలి రాజకీయములు సంక్లిష్టకరముగ లేదనియు, స్వరాజ్యపక్షము లేకుండుట కొంచసయమనియు, తాను నాయకుడగునన్న కేంద్ర కానసభలోనికి వెళ్ల ప్రాతి నిశ్య సంబంధముగ తిగాయిదా లుండవేరనియు సంభాషణావసరమునక చెప్పెను. లాహోరులో లజపతిరాయగారిని గలసికొనుటకు పండితుడు దూహించెను. కాని సోలసుండి లాహోరులో గలసికొనజాలననియు, దారిలో నంబాలాస్తేషను వద్ద గలసికొందుననియు పండితుడు లజపతిరాయగారు తంతి నిచ్చిరి. రాజకీయములందు తాను పనిచేయగల యవకాశలిగి, పత్రికాసమాచారములను బాగుగా గ్రహించువఱకు నెట్టి ప్రక టవముచేయజాలనని పండితుడు నుడిచెను. ఎట్లునై పను పెం ట్రులుయేషియము సంఘము యెదుట హిందూ మొత్తయగు బర్నిక్ మోక్షామార్గియమహాస్వామిపై ప్రకటన గావించ నూ హిందువులపక్షము ఆ ప్రకటనముగూడ శివ లేకనిచేయు ము. ఆప్టికి 7 వ తేదీ ప్రభువుల సభలో బర్నిక్ మోక్షామార్గి గాడుచేయు నువన్యాసమునూడ చూచుట కవకాశముం డును. (అ. ప్రె.)

పూనా ఆరోగ్య ప్రదర్శనము

విచ్చిక నేవకులకు విందు

పూనా, జూలై:—నూతనముగా పూనాలోజరిగిన శిశు వుల ఆరోగ్యప్రదర్శన సంవత్సరమున విచ్చికముగా నేవజేసినవారి కందరికిని నైసిక కంట్రాక్టురైన ఖాన్ సాహెబు చేతుకాకు ను హమ్మదుగారు ఆదివారమునాడు సాయంకాలము హుర్-కహలు లో విందుసర్పిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు హెయ్యుగురుకు చాలమంది యూరపియను యింగ్లీషును స్త్రీ పురుషులును వచ్చియూరిరి. ఖాన్ సాహెబు జాన్ మహమ్మదుగారు అతిథులకు స్వాగతోప న్యాసము నిచ్చుచు విచ్చేసినవత్సరపు ఆరోగ్యప్రదర్శన మింతకం టె నెక్కువ జయప్రథముగా జరుగవచ్చు నని చెప్పిరి. ఆరో గ్యవారమునకు గౌరవకార్యదర్శియైన దేశభోగ్యగారు పనిజేసిన వారందరి తరపున చక్కని విందుసంగినందులకే గాక ప్రదర్శన ములలో గలుపొందినవారికి సారితోషికము లిచ్చినందునగూడ ఖాన్ సాహెబుగారికి వందనము లర్పించెను. ఒకగంటసేపు చ క్కిగా కాలక్షేపము జరిగినతరువాత అతిథులు ఎవరిండ్లకు వారు పోయిరి. (అ. ప్రె.)

రాజమహేంద్ర వరం

(స్వకీయవిశేషం) రామారావు చిత్రకళామందిరము

రాజమండ్రి, జూలై 2:—దామేర్ల రామారావుస్వార కసంఘమువారు చిత్రకళాకాలను కలకత్తానగరీన భారము మీద బైచిగొని నాలుగుమాసములుపైగా కావచ్చినను యింతవర కేమి యు పని జరుగ లేదనియే చెప్పవచ్చును. కాని రామారావుచిత్ర ములను దేశముయెదుట ప్రదర్శించి దేశీయులలో కళాభిరచిని ప్రోత్సహింప నుద్ద్యమై శ్రీ దామేర్ల వెంకట్రావుగారును, రామారావు శిష్యవర్గమువారును చేయుచున్న ప్రయత్నములు గమనార్హములు. వెంకట్రావు గారు తమగృహమున కొంతభా గమును ప్రత్యేకించి రామారావు చిత్రకళామందిరము నొక దానిని స్థాపింపనున్నారు. ఈనెల 18 వ తేదీన 10వందల ఆంధ్ర జాతీయరూకాలలో దేశీయ శిల్పనాచార్యులగు ప్రమోదకుమార ఫలోపాధ్యాయులుగారు మందిరమును బహిరంగపరచెదరు. రామారావు చిత్రకళాపరిణామమును నూచియు వివిధరకముల చిత్రములును, అతని శిష్యులగు సత్యనారాయణ, వెంకటరత్నం భగీరథియన్నగువారి చిత్రములును, సతీమణియగు సత్యవాణి సోదరియగు బుచ్చి కృష్ణమ్మగార్ల చిత్రములను అందు ప్రదర్శిం పబడును. రామారావు స్వారకసంఘమువారు కలకత్తాబోవు చిత్రకళాకాల కిది పునాదిగ నుండునటుల యుద్దేశింపబడినది. స్వారకసంఘమువారు చేయుచున్నప్రయత్నములు మందముగ నుండుట చాల విచారకరము.

తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునకు విందులు

ఈమధ్య తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగానెన్ను కొనబడిన శ్రీపోకల గోవిందరావునాయుడుగారి గౌరవార్థము వరక ప్రముఖులును, మ్యూనిసిపలుకాన్సిలర్లు నగు శ్రీయ్యత శిలా వీర భద్రుడుగారు జూను 28 వ తేదీన పితాపురం వహారావావారి బంగాళాలో అల్పాహరవిందు జరిగెను. సర్. కె. వి. రెడ్డి, న్యాపతి సుబ్బారావుపంతులు, చిత్రపు వెంకటాచలం, మాది రెడ్డి వెంకటరత్నంనాయుడు, కంమమర్రి శివారామచంద్రరావు గార్లును తదితరులను విందులో పాల్గొనిరి. 29 వ తేదీన దోస కాయలపల్లి గ్రామములో మార్చి వెంకటకృష్ణయ్యగారువిందు చేసినటుల తెలియుచున్నది.

తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిపై దావా

జూలై, 3:—రాజమహేంద్రవరం తాలూకాబోర్డుమెం బరగు శ్రీయ్యత అల్లూరి వెంకటస్వారాధాయణ రాజాగారు రు 200 ల ధరావతుకట్టి శ్రీయ్యత పోకల గోవిందరావుగారి అధ్యక్షపదవి కెన్నిక అక్రమమును న్యాయవిరుద్ధము నని మా జిల్లాకోర్టులో అర్జీని దాఖలుచేసిరి. వారు అర్జీలో నిరూపించిన ముఖ్య అభ్యంతరముల నిట బొందుపరచుచున్నాను.

శ్రీగోవిందరావునాయుడుగారు బోర్డుప్రదేశమునకు చెం దనివారనియు అట్టివారిని వారిమామగా రగు జిల్లాబోర్డు అధ్య ష్టులు శ్రీమాదిరెడ్డి వెంకటరత్నము నాయుడుగారు మెంబరు గను తాత్కాలిక అధ్యక్షునిగను నియమించుట కాసనాతిక్రమ ణమనియు శ్రీరాజాగారు పిటిషనులో నూచించిరి. అటుడు మామవిద్వరు కలిసి బోర్డులోనున్న స్వరాజ్యవాదులతో ధర్మ విగ్రహమున ఒడంబడికలను గావించుకొనిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షు లును, గోవిందరావు నాయుడుగారును, జిల్లాబోర్డులో 6 స్థాన ములను స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుల కిచ్చునట్లును, తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షపదవి స్వరాజ్యవాదికి నిప్పించుటకును, బోర్డును 6 మాసములలోగా మాడుభాగములుగాచేయుటకు తమకుగల అధి కారమును పలుకుబడిని వినియోగించుటకును అంగీకరించినయు దానికిబదులు స్వరాజ్యవాదులు తమవోట్లనొసంగి గోవిందరావు నాయుడుగారి ప్రెసిడెంటు యెన్నికను బలపరుచుట కంగీక రించినయు పిటిషనులో నూచింపబడెను. ఇట్టి వరతులపై స్వరాజ్యవాదుల వోట్లను సంపాదించుట లభింకొండెరననునియు ఆక్రమముగా పలుకుబడిని వినియోగించుట యనియు నూచింప బడెను ఇందుకే అక్రమచర్య యే మన బాధివేదనుల చేయు టలో జిల్లాబోర్డుఅధ్యక్షులు లేరు యల్లనీకి ప్రెసిడెంటుయెన్ని కనో వోట్లుచేయవలెనను వరతుమీదనే ఆయాసభ్యుల నియ మించిరి ఈభాగములచే ఎన్నిక అనాస్త్రియమనియు, ప్రెసి డెంటు ఈభాగప్రయత్నములో తన కీ చట్టవిరుద్ధమగు చర్యలు ప్రతిబంధకము యొగ్వననియు రాజాగారు పిటిషనులో చెప్పి యెన్నికను రద్దుచేయుటలే నని కోరిరి

దేశబంధు ప్రచురణకార్యాలయము

దేశబంధుదేరిట నొక ప్రచురణకార్యమును కలకత్తా టక్రేయియట్ వెన్సెటి సత్యనారాయణగారును మరొకొందిరు ప్రముఖులును పురమున చంపాలు వేయించుచున్నారు. సుమారు వెయ్యిరూప్యములవందా పడినటుల 1 వ తేదీ దేశబంధుక్రంద సభలో శ్రీసత్య నారాయణ గారు తెలియబరచిరి నిన్న రాత్రి తొలలి రామలిలాససభవారు శ్రీకృష్ణలిలాభారమును ప్రద ర్శించి యానిధికి సమర్పించిరి.

కర్నూలు డి. శిరువెల్లితలూకా వోబుళింపల్లే గ్రామము
గువ్వ తిమ్మారెడ్డికి సవరు గ్రామము దేగూడి కందులవోబుళి
రెడ్డి 12-7-1922 లేదేరు 120-1-7 లకు నె 13 రు 100-0-0
రు 0-12-0 పక్కారం అగు అప్పులు వడ్డీ చేరి రు 158-1-7
లకు సవరు గువ్వ తిమ్మారెడ్డి చనిపోవుటవల్ల అతని
భార్య గువ్వ నాగమ్మ నంద్యాల డి. ము. కోర్టులో
OS 200/1925 రుగా దావా తెచ్చి సవరు మొత్తమును
యీమె రాబట్టుకొనుటకు గువ్వ తిమ్మారెడ్డికి యవరు వా
త్తులు లేరనిన్ని వై గువ్వ నాగమ్మ వాదన సర్టిఫికేట్లు పొం
దుటకు O P. 17/1925 రుగా అర్జి దాఖలు అయియున్నది
సవరు అర్జి వాయిదా 16-7-1925 లేదేను వెయ్యబడినది అందుకు
యవరైనా అక్షేపించువారు యున్నయడల నంద్యాల డి. ము.
కోర్టులో హాజరు అయి అక్షేపించవచ్చును
నంద్యాల } పి. రామచంద్రయ్య
4-7-25 } వాదితరతున పక్షిలు

వ్యతంతరేఖలు

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

తాలూకా బోర్డు

జూలై 31:—నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు సమావేశము జూలై 30 లేదా, బోర్డుకార్యాలయమున, అధ్యక్షులు శ్రీ అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. సభ్యులెల్లరును విచ్చేసియుండిరి. ఈసమావేశముననే తాలూకాబోర్డు వారు యిరువురిని జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొనవలసియని డెను. కాంగ్రెసుపక్షమునకు డెందినవారు 9 మంది సభ్యులుండిరి. ఎన్నికలసమయమున అధ్యక్షులకును, కాంగ్రెసుపక్షమువారికిని కొంత వాగ్వివాదములు జరిగెను. కాంగ్రెసుపక్షమువారు, అధ్యక్షులవర్గమునూర్చి యాశ్చర్యమయిన సభనుండి లేచిపోయిరి. శ్రీయుతులు కాకుటూరు లింగారెడ్డి, పెడమూరు సబ్బారెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు అధ్యక్షులు తీర్మానించిరి. సభనుండిలేచి పోయిన 9 మందియు శ్రీయుత పానకా పట్టాభిరామరెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద ప్రత్యేకసభ గావించిరి. శ్రీయుతులు లిక్కవరపు రామిరెడ్డి, పానకా గోవిందరెడ్డిగార్లు జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొని, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు తెలియజేసిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు దీనినిగూర్చి విచారణ సలుపుచున్నారు.

ఈ ఎన్నికల విషయము జిల్లా జడ్జిగారికి అసీలుచేసికొన నున్నారనియు, త్వరలో కేసు దాఖలుననియు వినుచున్నాము.

దివితాలూకా వార్తలు

(ఒక విలేఖరినుండి)

గుంటకాల యూనియన్ బోర్డు

ఈ యూనియన్ బోర్డు యొన్నికలు జూలై 26, 27 లేదీయందు జరిగినవి అభ్యర్థులు వోట్లకొరకు పలుకవ్వములు పడి చక్కని ప్రచారము చేసిరి. 56 వార్డులలో పార్టీలుండుటవలన గట్టి ప్రచార మొనర్చిరి. జూలై 26 లేదీని వోట్లు లెక్కపెట్టిరి అందు యీక్రిందివారు అభ్యర్థులుగా పోయి వోట్లద్వారా యెన్నుకొనబడిరి. వేమూరి రా. కొ. వెంకయ్య, గొర్రెపాటి వెంకటసుబ్బయ్య, కొండపల్లి సుబ్బయ్య, గొర్రెపాటి నరసింహము, వేమూరి సీతారామయ్య దోనేపూడి వెంకట్రాయులు, వేమూరి వెం. కృ. కొ. వెంకయ్య, చింతల వెంకటరత్నం, వేమూరి రా. కొ. రత్నయ్య మల్వూరి శోభనాద్రిగార్లు, మాడవూరుకు పాటిలేకుండానే గొట్టెపాటి బ్రహ్మయ్య, గొర్రెపాటి న. కొ. వెంకయ్యగార్లు యేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనబడిరి ఇంచుమించుగా అందరు జాతీయవాదులే కోర్టు చెడిపోవుట.

మాతాలూకాలో ఉపైవగాలివలన మట్టికోర్టు అన్నియు పాడైపోయి జనము నడచుటకు చాలాకష్టముగా నున్నది. చల్లపల్లి, కొదాలికోర్టు సంతముగా గోతులుపడుటవలన రాత్రులందు ప్రయాణము చేయువారు బహు యిబ్బంది పడుచున్నారు తాలూకాబోర్డువారు వర్షములు విశేషముగా కురియుట ప్రారంభించక పూర్వమే గోతులు పెరకలు సమము చేయించిన పొరుగుదును లేకున్న బాటసాటులు చాలా అవధి పడుదురు.

గొడవ రు (కృష్ణాజిల్లా)

కాలమానము

ఇచ్చి పడికోజలనుండి రాత్రింబవళ్లు వట్టుగానుండి అప్పుడప్పుడు చినుకులుమాత్రము పడుచున్నవి కాలవలకు నీరు వచ్చి చాలకోజలైనను అధికారులు తిన్నగ పంటకాలువలకు నీరు పడుటకుండుటచే, ఆకుమట్ల తయారుకాలేదు ఆకారముచేత ఇంకను వూడులు మొదలుపెట్టలేదు

జాతీయపార్టీల

ఈవార్తల మూడు సంవత్సరములనుండి గ్రామస్థులయొక్క కోదార్యముతో విక్రియ జయప్రదముగ నడపబడుచున్నది ఇప్పుడు పాతకాలయందు విద్యార్థులు 100 మందిగల పాఠశాల జయప్రదముగ జరుగవలెనన్న సాంసక కనీసము ఆరుపుట్టానామ కావలెను ప్రస్తుతము కేసునందు జాతీయవాదులు ఈ తానూము కొరతపడియుండుటచే యీసంవత్సరము గ్రామస్థులనుండి తిగింప సహాయమును పొందలేక పొవుచున్నది. కాని

గ్రామమునందు యకరమునకు యొక అడ్డెడు ధాన్యమును వసూలు చేసినయెడల ఆరుపుట్టానామ చేకూరగలదు. రైతుసోదరులు యీవిధముగా నైనను కృషిచేసి, ఈవిధము ఎరికిని కష్టము కలిగించదు గనుక జాతీయపార్టీలకు సహాయము చేసెవరని ఆశించుచున్నాము.

శ్రీ శ్రీ దేశబంధుదాసుగారు

జూలై 1 వ లేదీన జాతీయపార్టీల విద్యార్థులు గ్రామస్థులకులసి దాసుగారిపటమును ఊరేగించి సాయంత్రము అయిదుగంటలకు సమావేశమై యీదిగువ తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించిరి.

“సుప్రసిద్ధదేశభక్తుడును అఖిలభారతి యశోనాయకుడును, ఉన్నతదేవదార్యయోగ్యుడైన స్వభావగుణములుగల వ్యక్తియు, తనసర్వమును దేశమునకు సమర్పించి, ఆత్మార్పణముచేసిన ధీరోదాత్తుడును, కీర్తిశేఖరులయిన శ్రీయుత దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి ఆస్మిక అకాలమరణమునకు గలిగిన దీర్ఘ విచారమును వెలిబుచ్చుచు వారికుటుంబమునకు, మా సానుభూతిని చూపుచున్నాము.

కాపురు వార్తలు (శేవల్ల తాలూకా)

అశుకవిచక్రవర్తులకా - కమ్యునాయకుల సత్కారము

జూలై 30:—అవధాని పంచానన ఆశుకవి చక్రవర్తుడి సుప్రసిద్ధ బిరుదాంశుల బ్రహ్మశ్రీ కొప్పరపు సోదరకవి శిరోమణులు చెఱుకుపల్లిపురమునం దవధానమహాసభను జయప్రదముగా గావించి సమచిత్రసత్కారముల నందిన పిదప మా పౌరరసీకవతంసుల సమాహ్వనముచే మాగ్రామమునకు దయచేసిరి. జగదద్భుతాశుకవితావధాన విధాన సామర్థ్యధునిలు లన శ్రీవారిచే 28-6-26 లేదీ సాయంకాలము గ్రంథాలయభవనమున పౌరప్రముఖులు సభ గావించిరి. ఆసభకు సమాప్తగ్రామములనుండి పలువురు రసీకులు విచ్చేసిరి. వూరు 200 సభ్యులతో సభాభవన మలంకరింపబడెను. అందు చెఱుకుపల్లి పుర వాస్తవ్యులను సుకవివర్ణులను సూర బ్రహ్మశ్రీ చెఱుకుపల్లి వెంకటకృష్ణకవిగారి కగ్రాసనాధిపత్య మొసంగబడియె. శ్రీ కవిచక్రవర్తు లగ్రాసనాధిపతులచే బ్రహ్మమాలా లంకృతులై సభ్యాభిప్రాయసారము సుభద్రాపరివాయ మాకుప్రబంధముగా మృదుమధురపదధూయిస్తనుగకు ప్రాథపాకముగను, తత్తత్సమయాను మాలరసపోషణ చమత్క్రియా ధురీణముగా ననేక వృత్తభేదములతో 45 నిమిషములలో 200 పద్యములచే బూర్తి గావించిరి. పిమ్మట దత్తవైతప్రాశస్త్యము నభివర్ణింపుచు సమస్తాలంకారశోభిత యైన తత్త్వవైత సరస్వతికి, జాతీయ పాతకాలా సంస్కృతిలోపాధ్యాయులన బ్రహ్మశ్రీ భట్టిప్రోలు జనార్దన శాస్త్రిగారు ఆంధ్రోపాధ్యాయులన తుమ్మల సీతారామమూర్తి చాడగారు పద్యపుష్పపహారముల సమర్పించిరి. అంత కమనాయకసంఘమువారు శ్రీకవిభానులు: గానియాదురు 116-0-0 నూట పదారు రూప్యములచేతను వస్త్రతంబులచందాదులచేతను సత్కరించి యానందింపజేసిరి. సభాకర్త లితరగ్రామములనుండి వచ్చినవారికి భోజన సదుపాయము లొనరించిరి. విద్యాభివృద్ధికిని దేశభక్తయమునకును హేతుకములని నిట్టి సమర్థ కార్యముల నొనరించిన ప్రాజ్ఞులను మా పురవాసులకు బరమేశ్వరుడు సర్వశుభాభివృద్ధుల నొసంగు గాక! (ఒక విలేఖరి)

చందవోలు (గుంటూరుజిల్లా)

(ఒక విలేఖరి)

మా గ్రామంలో పంచముల తాలూకు ఘోషారు నూరు యిండ్లు వుండివున్నవి. ఈ పంచములు చాలా బీదవాళ్లు. గతించిన గాలివానకు కొంపలు యానెత్తు వాయుదేవుడు పొట్టను పెట్టుకోగా చాలాబాగాలు పడి రెండుమాసములు కాలేదు. గవర్న మెంటువారి సహాయమువల్ల దయవక్రపచే తిరిగి యెవరి గుడిసెలు వాళ్లు వేసుకొనిరి. ఇంట్లలో నిన్నటిదినం అనగా 3-2-21 లేదీ శుక్రవారం నుధ్యాహ్నం రెండగంటలవేళ శ్రీమంతులు జిరాయితివనులకు పోలములు పోయివున్న సమయములో సదరు మాలవల్లెకు ఒక యింటిని అన్నహోత్రుడు ప్రవేశించి ఘోషారు తొంబది యిల్లున్న గడ్డవాసులున్న ఒకగంటలో పరకరాను ప్రతి ఆయినది. గ్రామంలో యెంత నుండి ఆర్థదముకు వెల్లివా సాక్ష్యపడలేదు. విశ్వప్రయత్నము మీద వది కొంపలు మాత్రము దక్కినవి. ఘోషారు పదిహేను పుట్టా భాగ్యమున్నా యెబది బళ్ల గడ్డిన్నీ కూడా తనబట్టి. ఈ మధ్యాహ్న సమయములో వీళ్ల పిల్లలు మనవివాళ్లు యి

నుకదిబ్బలుమీదికి చేరి వీళ్ల కోదనమాడగా నల్లగాయి కూడా కరిగి పొయ్యిస్థితి యేర్పడెది. పశువులను యెట్లు పోషించెదరో తోచు. యిదపంచములకు గ్రామంలో హిందువులు, మహమ్మదీయ సోదర, దేశీభవించి నిన్న రాత్రియున్నా యీ రోజున్న భోజనయిబ్బంది లేకుండా చేశాడు. వీరలను వస్త్రసహాయముకూడా చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నా రు క్రోధన సంవత్సర మహిమ బీదపంచములమీద చాలా జోరుగా సాగుచున్నది. ఇదియేమి అన్యాయమా తోచదు. తోపులలోను యిసుక దిన్నెలమీదను చంటిబిడ్డలతో వీళ్ల పడే అవధి చెప్పటకు నలవికాదు. వర్తాకాలమున్న సమీపించినది. ఇట్టి సమయములో పోరంబోకులలో వుండే తాగున్నా తాటి ఆకు వగయిరా. గవర్న మెంటువారు దయచేయించ ప్రార్థించుచున్నాడు. భవిష్య మాగా యిట్టి సమయములో యానెత్తు అన్నిహోత్రుడికి సవర్నింబ నంటినడ్డతోనున్న యీ పంచము సాక్ష్యకు యేవిధముచేసెయిన భవసహాయం చేసినట్లయిన అనేక తీర్థయాత్రలు చేసిన ఫలము ననుభవించురుగాక.

అంతర్జాతీయ సహకార దినోత్సవము

కలకత్తా, జూలై 4:—బెంగాలు కో-ఆపరేటివు నిర్మాణసంఘమువారు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంస్థనడ అంతర్జాతీయ సహకారదినోత్సవము నాచరించిరి. గౌరవనీయులగు నాడి యామహారాజుగా రధ్యక్షులతోహించిరి. అభివృద్ధియొక్క విధమును పరికించి ఖర్చులను పోల్చియూకొనుటకై సంఘముల యొక్క నిర్మాణాభివృద్ధులను అధికారతరల హస్తగతము చేయవలసిన స్థితిలోని కి బెంగాలులోని కో-ఆపరేటివు యుద్యమము వచ్చినదని గవర్నరు పంపిన సందేశమును అధ్యక్షుడు చదివెను. నివేదికములో క్రమాభివృద్ధి కనబడుచుండెను. కాని గ్రామపర పరిసంఘములలో మితవ్యయబుద్ధిని వ్యాపారిక బుద్ధిని ప్రవేశ పెట్టుటకొకను యెంతయోచేయవలసియున్నదని చెప్పబడియుండెను. ఋణములు చెల్లించవలసిన సమయమునకు చెల్లించకుండుట సర్వసామాన్యమైన విషయము. ప్రతిసభ్యుడును పరస్పరముగా నమ్మకబుద్ధిని నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నించినగాని నిజమైన సహకారభావ మేర్పడవని నంగదేశ మింకను నేర్చుకొన నలసియున్నది. గవర్నరు యొక్క సమయమునకు జయమును కోరెను. సహకారమును ప్రతిగృహ మందును నెలకొల్పుటకు ప్రతి మనుజుడును ప్రయత్నించిన యెడల విదేశములలో జరిగినట్లుగానే హిందూదేశమందును జరుగగలదని అధ్యక్షుడుచెప్పెను. సహకారోద్యమము వంగదేశమం దతివేగముగా నభివృద్ధిగాంచినది. ప్రస్తుతము 9,000 మైగా సహకార సంఘములున్నవి. ఈ యుద్యమములో మొత్తము 5 కోట్ల రూపాయలకు మైగా పెట్టుబడిపెట్ట బడినది. సభ్యులు 3 లక్షల 40 వేలకు మైగానున్నారు. (అ.ప్రె.)

మైమెన్ సింగు బాంబుఘోరము

కలకత్తా, జూలై 5:—జూను 28 వ లేదీన ఖారియా గ్రామములో జరిగిన బాంబుఘోరము సహకారము మైమెన్ సింగునుండి యిచ్చటికి తెలిసెను. ఈ ఘోరము ముక్తగాచా పోలీసు స్టేషనుకు సమీపముననే జరిగెను. అందొక బంగారి వాడు చంపబడెను. ఆవాడు రాత్రి కొంతమంది బందిపోటు గాంగ్రు కలస చంపడే యశేవానియింట్లో బలవంతులుగా ప్రవేశించి ఆతిథి ఇంట్లోనున్న సామును నగలను అన్నింటిని యివ్వ వలసినదని అడిగిరి. దానికతడు నిరాకరింపగా బందిపోటుగాం ద్రులో నొకడొక బాంబును వానిపై విసరినెను. అది కైలాసు మొగముమీద తగిలి చంపట చేతనే పోలీసు వానిని శంపిచేసెను. ఇంతలో చుట్టును గుమిగూడిన జనులను పారద్రోలుటకై పురిరెండు బాంబులను విసరి బందిపోటుగాంగ్రు సామును తీసుకొనకుండ పారిపోయిరి. పరిశీంప గా బాంబులలోపల యినుప మేకులును హిందీ అరబ్బీ భాషలలో వ్రాయబడియున్న కొన్ని కాగితములున్నవి దొరికెను. (అ.ప్రె.)

మెయిలు నీ మరు

బొంబాయి, జూలై 4:—క్రిందటి నెల 20 లేదీన బొంబాయినుండి తపాలతో బయలుదేరిన “రాజ్యక్తు” అనే పి. అండు ఓ. మెయిలుస్టిమరు 8 లేదీ ఉదయము 7 గంటలకు మార్కె యిచ్చు వచ్చెను. పి. అండు ఓ. స్పెషల్ ట్రెయినులో జయలు దేరే ప్రయాణికులు కనివారము మధ్యాహ్నమునకు లండను చేరుదురు. ఆదివార ముదయమున తపాలు లండనులో బెల్గూడా చేయబడును. (అ.ప్రె.)

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో ననా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మ ద రా సు వె న్ని ల్ల ప్ర త్యేక సదుపాయములు-జూను నెలాఖరువరకు మాత్రమే

ఇప్పటి ధరలమీద 100 కి 5 చొప్పున తగ్గించడమైనది. చెన్నరాష్ట్రము, నైజామురాజ్యము, బొంబాయి రాష్ట్రములో బొంబాయివరకు గల ఏడటణముచుండి అయినా 50 రూ. కు పైబడిన అర్డరుకు రైలుఖర్చులు మేమే భరింతుము.

వ్యాపారసులకు మంచిలాభముగదా—తరుణము మించకుండగ ఆర్డరుపంపండి

మ ద్రా సు వె న్ని లు ప్యా క్ట్ రి-మ ద్రా సు.

1964

ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన మాన్ కము మీకు తెలియును

చిత్రపువళలు, నగిషీలు, పూజలు, మొదలగు నవిగల నాగిషీలు, పట్టెడలు, నాగరములు, బడ బిళ్ళలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు, కెంపులు, పచ్చలు, పువ్వురాగములుచేర్చి కట్టబడిన మోపులు, హంసబిళ్ళలు మొదలగునవి, చెండిసామానులను మా వద్ద సిద్ధపాడుచున్నవి. అక్కరలేనివో వున్నవో వీటి ప్రత్యేకము వాపసిచ్చెదము. సవరము బంగారుకు, సీసా చెండికి, మేల్లెస పువ్వురాగములకు కెంపులకు పూచీ నిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చెనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

మాత్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసోల్)

అను బోషణమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాన్ గల అవయోగించిన చాలును

అన్ని దుండుల సుపులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమగుచు వుండును.

ప్రాప్తికై కావలసినవాడు ఈ దుకాణ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. I. Hall & Co. 46, Singara-chatti Street Triplicane Madras

న వ ర ము బం గారు తో చేయబడిన

రకంబారిగాజులు, చెయివలు, అడ్డ గెలు, మల్లెమొగ్గలు ఉంగరాలు, కైరా నగలు, చెండిసామానులు, బహుమతి నొసంగుటకు యోగ్యమైన మరియొకసారి మావద్ద తప్ప వేరే స్థలములందు అడ్డరు యివ్వరు. మజారిలు చాలా సహాయముగా యివ్వబడును.

పతకములు కోవలు విగ్రహ నగలు గ్యారంటీ గానున్నా చెప్పిన టయి మును సరిగా పంపించును. మావద్ద నుంచి వకసారి తెప్పించినవో మీరు

ఇండియన్ జ్యూవెలరీమార్ట్, నగర్తవేట, బెంగుళూరుసిటీ.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

రాష్ట్రభాషా హిందీప్రథమ పుస్తకము (రామానందశర్మ విరచితము)	మొ 0 3 0
కలక మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనా రాయణకాశ్రి విరచితము)	... 2 4 0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	... 0 6 0
రాను ఖర్చులు ప్రత్యేకము	ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతినందికయందును 3, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాణ్ణయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 8 0 0
అర్ధసంవత్సరము	" 3 0 0
విడిపత్రిక	" 0 10 0

ప్రస్తుతము పోస్టలు చూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలా చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు వంపిన శ ఖర్చు తగ్గుదు. పి. పి. లు వంపి నవో సొము-మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అలాలు 0.10-0 ప్టాంపులు వంపిన వంపబడును. ఉచితముగ వంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదారుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా యిగిచుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము వంపవచ్చును.

మే నే జ రు, భారతి.
పోస్టుచార్జ్, పెంజాబ్ 12 చి. నా. న.

హిందీ - తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయిన శులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-6-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము-చెన్నపురి